

Sihtasutuse Archimedes

AASTARAAMAT

2004

Sihtasutuse Archimedes

AASTARAAMAT

2004

SISUKORD

SISUKORD	
MISSIOON	5
JUHATUSE PÕÖRDUMINE	7
SIHTASUTUSE STRUKTUUR	9
2004. AASTA TÄHTSÜNDMUSED	11
1. SOCRATES EESTI BÜROO	13
1.1 Koolihariduse allprogramm Comenius	15
1.2 Kõrghariduse allprogramm Erasmus	22
1.3 Täiskasvanuhariduse allprogramm Grundtvig	25
1.4 Keeleõppeprogramm Lingua	29
1.5 Infotehnoloogia allprogramm Minerva	30
1.6 Haridusjuhtide allprogramm Arion	31
1.7 Haridusteabe võrgustik Eurydice	33
1.8 Eesti ENIC/NARIC Keskus (Akadeemilise tunnustamise infokeskus)	37
1.9 Keeleõppeprojekti Euroopa tunnus kiri	43
2. EUROOPA NOORED EESTI BÜROO	45
2.1 Euroopa Noored Eesti büroo peamised tegevused ja tulemused 2004. aastal	45
2.2 Alaprogramm 1. Rahvusvahelised noorsoovahetused	49
2.3 Alaprogramm 2 - Euroopa Vabatahtlik Teenistus	51
2.4 Alaprogramm 3.1 - Noorsooalgatused ja võrgustikuprojektid	53
2.5 Alaprogramm 3.2 - Tulevikukapitaliprojektid	55
2.6 Alaprogramm 5.1 - Tugimeetmed	57
2.7 Euroopa Noored Eesti büroo koolitustegevus	59
2.8 Euroopa Noored Eesti büroo infotegevus	61
3. EESTI KÕRGHARIDUSE AKREDITEERIMISKESKUS	65
4. AKADEEMILISTE MOBIILSUSTOETUSTE KESKUS	69

4.1 Riiklik koolitustellimus välisülikoolidesse	69
4.2 Kristjan Jaak	71
4.3 Noore õpetlase stipendium	73
4.4 Rahvuskaaslaste programmi üliõpilasstipendiumid	73
4.5 Eesti kõrghariduse tutvustamine välismaal	75
4.6 Muud tegevused	75
5. EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS	76
5.1 Aastast üldiselt	76
5.2 EL T&A 6. raamprogrammi kontaktpunktid	79
5.3 COST	83
5.4 eCONTENT programm	87
5.5 eTEN programm	89
5.6 Eesti Teadusinfosüsteem ERIS	91
5.7 Noorteadlased	97
5.8 Välilaste teabekeskus (VTTK)	105
2004. MAJANDUSAASTA ARUANNE	109
Bilanss	109
Tulude ja kulude aruanne	111
Rahavoogude aruanne	112
Audiitori järeldusotsus	113
BOARD'S ADDRESS	114
STRUCTURE OF ARCHIMEDES FOUNDATION	115
SOCRATES ESTONIAN NATIONAL AGENCY	116
ESTONIAN NATIONAL AGENCY OF THE EU YOUTH PROGRAMME	119
CENTRE OF HIGHER EDUCATION ACCREDITATION	124
CENTRE FOR ACADEMIC MOBILITY	125
EUROPEAN UNION INNOVATION CENTRE	128
ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS	140

Relvad on laetud, nüüd tuleb ainult lasta! Oli edukas projektide hankimise aasta.

Ülle Must

Juhatuse liige ning Euroopa Liidu Innovatsioonikeskuse juhataja

Samal ajal koordineerib ta COST võrgustiku tegevusi Eestis ning annab sotsiaal- ja humanitaarteadlastele nõu, kuidas edukalt osaleda 6. raamprogrammis.

MISSIOON

Osaledes partnerina teadmistepõhise Euroopa ülesehitamisel osutab Sihtasutus Archimedes teenust, mille peamine sisu on Euroopa haridus- ja teadusruumi avamine Eesti jaoks vastavate koostööprogrammide ja -projektide kaudu ning programmides osalemiseks tingimuste loomine kõrghariduse akrediteerimise ja teaduse hindamise kaudu.

Meie eesmärgiks on aidata kaasa hariduse kvaliteedi parandamisele ja Euroopa elukestva õppe levila loomisele.

Ükski töö pole liiga hea või liiga halb. Kõik tuleb ära teha.

Rait Toompere

Juhatuse liige
Socrates Eesti büroo
juhataja, allprogrammide
Grundtvig 1 ja 4 ning
Minerva juhataja

Teeb ilmselt kõike, mis
tarvis. Kui ei ole võimalik
delegeerida, teeb ise.

HEA LUGEJA!

Aeg tõttab, muutes ühes sellega meie elu- ja töökeskkonda ning tuues teie ette Sihtasutuse Archimedes neljanda aastaraamatu.

Aastal 2004 oli meie jaoks kõige tähtsamaks ootuseks ja suurimaks väljakutseks Eesti liitumine Euroopa Liiduga, kuid laiemas plaanis kogu Euroopa Liidu laienemine. Nüüdsest oleme oma tegemistes Euroopas teistega võrdsed! Sel aastal alustasime tööd Euroopa Liidu koostööprogrammides teiste liikmesriikidega võrdsetel tingimustel. Esmakordselt on meile avatud sellised programmid nagu Tempus, Erasmus Mundus, e-Learning. Kvalitatiivse hüppe tegid läbi ka meil juba käimasolevad programmid Socrates ja Euroopa Noored. Ainuüksi Socrates programmi raames Euroopast Eesti haridusse toodavad rahad kolmekordistusi eelnenud aastaga võrreldes. Kõik see tõi kaasa olukorra, kus pidevalt tuli jälgida muutusi ning plaane korrigeerida.

Sama kiiret arengut on näidanud riigisisised initsiatiivid. Uute tegevustena lisandusid Rahvuskaaslaste programmi haridustegevused, alustasime riikidevaheliste lepingute raames eraldatavate stipendiumite menetlemist. Sihtasutus on aktiivne Eesti kõrghariduse ja teaduse tutvustamisel välismaal. Trükiste ja tutvustavate ürituste kõrval on loodud erinevate allüksuste ühistööna portaal SmartEstonia.ee. Koostöös partnerorganisatsioonidega teistest Euroopa riikidest püüame muuta meie haridus- ja teadusasutusi atraktiivsemaks.

VÕIMALUSED KÕIGILE on märksõna, mis eelkõige hariduses on tõstetud kilbile. ELUKESTEV ÕPE tähendab seda, et meie partneriteks on ka lasteaiad ja vanurite keskused, vanglad ja ülikoolid. Rahvusvahelised projektid ja koolitused pole sugugi vaid valitute privileeg. See on võimalus kõikidele end harida soovivatele inimestele. Elukestva õppe idee selgitamine on Archimedese üks põhifunktsioone.

Siit jõuame töö kvaliteedini. Meie ühishuvi on, et projektid oleksid võimalikult resultatiivsed ja kasutoovad. Esmakordselt olime need, kes mitte ainult ei saanud toetust, vaid meie töötajad aitasid kaasa Euroopa Liidu programmide tugisüsteemi ülesehitamisele Kasahstanis, Usbekistanis, Kõrgõstanis, Ukrainas, Moldovas ja Valgevenes.

Sihtasutus Archimedes juhatus

Rait Toompere

Ülle M

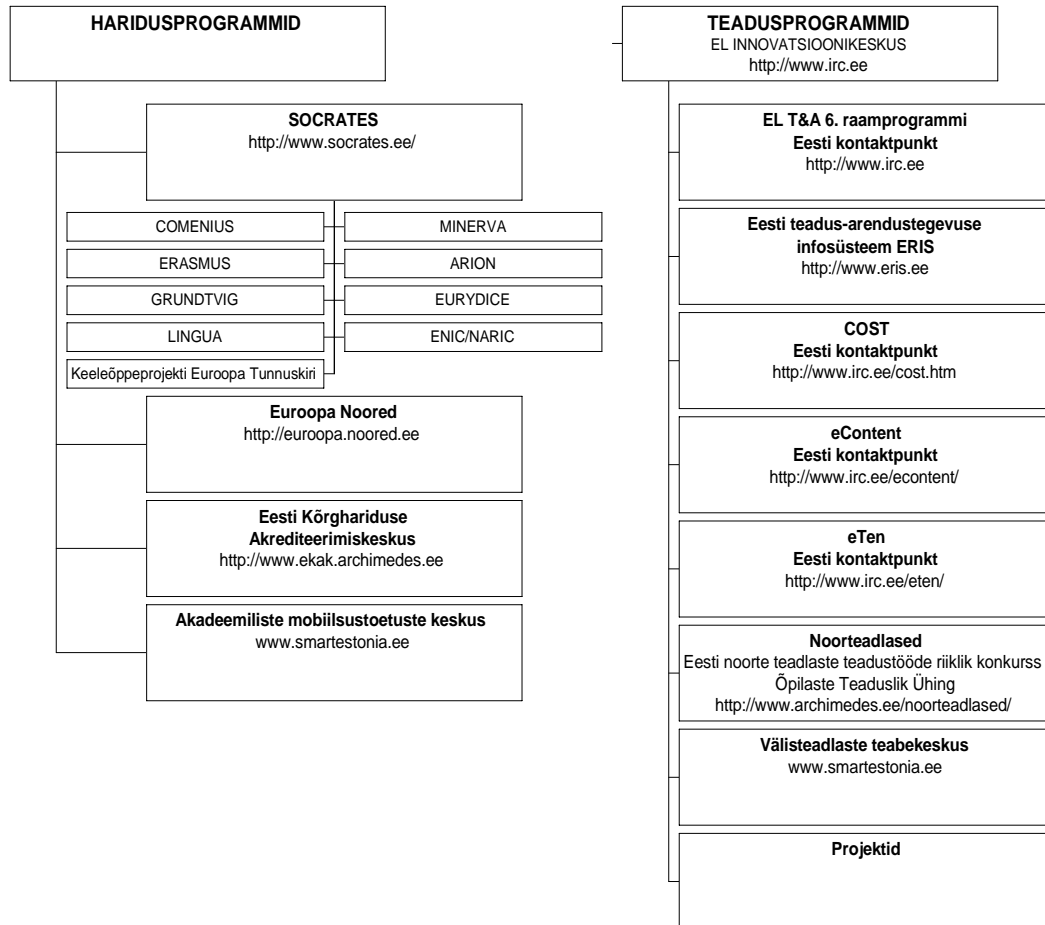

**Sihtasutuse edukust saab mõõta
vaid sellega kui suur on rutiini
osakaal igapäevases töös. Kuna 2004
oli üks igavesti rutiinne aasta, siis
sujus kõik võikalt hästi.**

Raimond Viiding

Juhatuse assistent

STRUKTUUR

Hinnang aastale 2004: hea
on ja aina paremaks läheb.

Toomas Tamme

Võrguadministraator

Millega tegeleb: vajub
nuppe, keerab kruve.

2004. AASTA TÄHTSÜNDMUSED

12. veebruaril võrastas Euroopa Noored Eesti büroo Euroopa Komisjoni noortepoliitika juhtivaid ametnikke hr. Joao Vale de Almeida'd ja Pierre Mairesse'd, et tutvustada programmi Euroopa Noored tegevusi ja tulemusi Eestis.

13.–14. veebruaril korraldas Socrates büroo koostöös Haridus- ja teadusministeeriumiga hariduskonverentsi teemal "Keeleõpe ja keelte mitmekesisus - vajadustest ning võimalustest", mille raames autasustati ka 2003. a konkursi Keeleõppeprojekti Euroopa tunnuskiri võitjaid. Võitjate kätt surus Euroopa Komisjoni keelepoliitika osakonna juhataja pr Sylvia Flaeminck, kes esines konverentsil ka ettekandega.

5.–7. märtsil korraldas Socrates büroo koostöös Saksamaa Akadeemiliste Vahetusprogrammide Keskusega DAAD rahvusvahelise kontaktseminari Eestis. Tegemist oli kahepoolse seminariga, kuhu kutsuti kokku Eesti ja Saksamaa kõrgkoolide esindajad, kes huvitusid kõrgharidusalasest koostööst.

9.–14. märtsil korraldas Euroopa Noored Eesti büroo rahvusvahelise partnerlusseminari Soome, Suurbritannia, Kreeka ja Eesti avatud noortekeskuste noorsootöötajatele, toetamaks rahvusvaheliste noorsoovahetusprojektide alaseid koostöösuhteid.

25.–27. märtsil korraldas Eesti ENIC/NARIC Keskus koostöös USA kvalifikatsioonide hindamiskeskusega *Educational Credential Evaluation, Inc.* Tallinnas organisatsiooni EAIE (*European Association for International Education*) 3-päevase koolituse välisriigi ENIC/NARIC keskustele, haridusministeeriumidele ja kõrgkoolidele teemal "*International Credential Evaluation: Soviet Union, Eastern Europe and Central Asia*".

25.–28. märtsil korraldas Euroopa Noored Eesti büroo rahvusvahelise võrgustikuprojektide arendamise koolituse Eesti ja Soome 15–25-aastastele noortele.

15. aprillil alustas Eestis EL Innovatsioonikeskuse ja Eesti Teaduste Akadeemia koordineerimisel tegevust Välisriiklaste teabekeskuste võrgustik.

19.–25. aprillini viis Euroopa Komisjon Euroopa Noored Eesti büroos ja Socrates Eesti büroos läbi süsteemiauditi koostöös audiitorfirmaga Deloitte&Touche, kes andis mõlema büroo tööle positiivse hinnangu.

Maist-augustini viis Euroopa Noored Eesti büroo läbi Euroopa Vabatahtliku Teenistuse kampaania, mille raames korraldati infoüritusi noortele ja organisatsioonidele ning tutvustati programmi laiaulatusliku sotsiaalreklaami toel (sh koostöös Eesti Televisiooni ja Kanal 2ga).

9.–10. septembril korraldas EL Innovatsioonikeskus Tallinnas rahvusvahelise konverentsi *Enlarging Europe with/for Women Scientists*. Konverentsil oli osalejaid 42 riigist. Euroopa Komisjoni delegatsiooni kuulus ka teadusvolinik Philippe Busquin.

12. oktoobril korraldas Socrates büroo koostöös Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooniga ANDRAS esmakordselt Täiskasvanud Õppija Nädala raames spetsiaalse Grundtvig päeva, mille peamiseks sisuks oli Grundtvig programmi võimaluste tutvustamine Euroopa koostööprojektides kaasalõõnud asutuste ja isikute seniste saavutuste ning praktilise kogemuse näitel. Ürituse 50 osalejast esindasid pooled asutusi, kelle jaoks Grundtvig programmi võimalused on alles uueks väljakutseks.

11. novembril toimus Teaduste Akadeemia saalis Õpilaste Teadusliku Ühingu (ÕTÜ) avaüritus. Auväärne saal suutis mahutada 170 last, soovijaid oleks olnud üle 200. ÕTÜ tegevust koordineerib EL Innovatsioonikeskus.

29. novembrist kuni 5. detsembrini korraldas Euroopa Noored Eesti büroo koostöös Euroopa Komisjoni SALTO *Youth Initiatives* Ressursikeskuse ja Euroopa Noored Poola bürooga rahvusvahelise võrgustikuprojektide arendamise koolituse.

SOCRATES EESTI BÜROO

Programm SOCRATES toetab Eesti hariduse arengut Euroopa arengute taustal, võimaldades:

- haridusalal aktiivsete isikute liikumist;
- osalemist rahvusvahelisel koostööl põhinevates projektides,
- keeleoskuse ja teiste kultuuride mõistmise laiendamist;
- info- ja sidetehnoloogia rakendamist hariduses;
- kogemuste ja teadmiste vahetust lihtsustavate koostöövõrkude loomist;
- osalemist Euroopa riikide haridussüsteemide ja -poliitika vaatluses, võrdluses ja analüüsis;
- haridusalaste praktiliste oskuste, teabe ja uuenduste levitamist.

SOCRATES jaguneb kaheksaks hariduse erinevate aladega tegelevaks allprogrammiks:

COMENIUS: kooliharidus	ja sidetehnoloogia koostööprojektid haridusvaldkonnas
ERASMUS: kõrgharidus	Haridussüsteemide ja -poliitika vaatluse ja uuendusega tegelevad:
GRUNDTVIG: täiskasvanute haridus ja muud haridussuunad	EURYDICE: Euroopa hariduse infovõrk
LINGUA: Euroopa koostööprojektid keeleõppe arendamiseks	NARIC - riiklike akadeemilise tunnustamise keskuste võrgustik
MINERVA: avatud, kaugõppe ning info-	ARION - õppelähetused haridusala otsustajatele
	EL programmide vaheline koostöö
	Täiendavad meetmed

Eesti ENIC/NARIC Keskus (Akadeemilise tunnustamise infokeskus) ja Euroopa hariduse teabevõrgu Eurydice Eesti üksus kuuluvad samuti Socrates programmi alla; erinevus võrreldes teiste allprogrammidega tuleb sellest, et need programmid ei jaga toetusi.

Lisaks organiseerib Socrates Eesti büroo

- intensiivseid keelekursusi sissetulevatele üliõpilastele;
- keeleõppeprojektidele Euroopa tunnuskirja määramisega seotud tegevusi;
- ja rahastab Bologna protsessi promootoreid;

Olulised tegevusvaldkonnad on koolitus, infotöö, tulemuste levitamine ning viimasel ajal ka üle-Euroopaliste kontaktseminaride korraldamine.

Eesti osaleb Euroopa Liidu hariduskoostööprogrammis SOCRATES alates 1997. aastast, seega oli aasta 2004 büroole juba seitsmes tegevusaasta.

2004. aasta oli Socrates Eesti büroole tähendusriikas, kuna seoses Eesti saamisega Euroopa Liidu liikmesriigiks muutusid Eesti jaoks programmi raamtingimused:

- alates 2004. a koheldakse Eestit Euroopa Liidu liikmesriikidega võrdselt (ei pea maksta programmi iga-aastast sisseastumismaksu);
- programmi eelarve tõusis kordades.

**Eesti koolide, õpetajate ja õpilaste
rahvusvahelises koostöös osalemise
toetamine aitab kaasa avatud ja tervikliku
maailmapildi ning positiivse eluhoiaku
kujundamisele; osalemine motiveerib nii
õpilasi kui õpetajaid õppima võõrkeeli ja
muudab igapäevase õppetöö huvitavamaks
kõigile selles osalejaile. 2004. a oli
koolihariduse kasutada 15 miljonit EEKi.
Võidab kindlalt tuleviku Eesti!**

Made Kirtsi

Allprogrammide Comenius ja Lingua juhataja
ning programmi Keeleõppeprojekti Euroopa
Tunnuskiri juhataja

Made vastutab kooliharidus- ja keeleõppepro-
grammide eduka toimimise ja tulemuslikkuse
eest.

1.1 KOOLIHARIDUSE ALLPROGRAMM COMENIUS

COMENIUSe tegevusvaldkond on kooliharidus ja programmi tegevust suunavad 4 põhieesmärki:

- parandada hariduse kvaliteeti;
- tugevdada Euroopa dimensiooni hariduses;
- toetada võõrkeelte õppimist;
- edendada kultuuridevahelist teadlikkust.

COMENIUS programm on jagatud kolmeks tegevusvaldkonnaks:

COMENIUS 1 toetab koolidevahelist rahvusvahelist koostööd kolme projektitüübi kaudu: õppekasvatustöö arenduslikud, keeleõppe- ja kooliarenduslikud projektid (detsentraliseeritud, juhib Socrates Eesti büroo)

COMENIUS 2

- toetab riikidevahelisi kooliharidusele suunatud koostööprojekte haridustöötajate põhi- ja täiendkoolituse valdkonnas (tsentraliseeritud, juhib Euroopa Komisjon);
- võimaldab taotleda individuaalstipendiume täienduskoolituses ja koolipraktikal osalemiseks (detsentraliseeritud, juhib Socrates Eesti büroo);

COMENIUS 3 toetab Comenius projektide vaheliste koostöövõrkude loomist (tsentraliseeritud, juhib Euroopa Komisjon).

1.1.1 Comenius rahvusvahelised koolide koostööprojektid

2004. a laekus Eesti koolidelt projektitaotlusi kokku 81. Neist 62 olid õppekasvatustöö- arenduslikud, 1 keeleõppe- ja 18 kooliarenduslikud projektid.

Koolihariduse nõukogu ja rahvusvahelise kooskõlastusringi tulemusena toetati 52 õppekasvatustöö-arenduslikku, 15 kooliarenduslikku ning ühte keeleõppeprojekti. Esitatud projektitaotlustest toetati 84%.

Keskmine toetus projektile üheks õppeaastaks oli 6614 eurot, millest maksimaalselt 1500 eurot kasutatakse otseselt projektitööks koolis ja ülejäänud katab rahvusvahelistel projektiüritustel osalemise kulud.

Aastal 2004 laienesid nii
Euroopa Liit kui ka SA
Archimedes, võidab Eesti
haridus!

Triin Ärma

Allprogrammi Comenius
assistent

Triin aitab koolidel alustada
rahvusvahelisi koolide
koostööprojekte, saadab
tulevasi võõrkeeleõpetajaid
Euroopasse
õpetajapraktikale ja aitab
juba töötavatel õpetajatel
saada toetust enda
täiendamiseks Euroopas
toimuvatel erinevatel
täienduskoolituskursustel.

2004. aasta suvel lõpetas rahvusvahelise koostööprojekti 9 kooli.

Kokkuvõtteks:

- projektide põhilised teemavaldkonnad on ajalugu ja kultuuripärand, võõrkeeled, kodanikukasvatus, keskkonnakasvatus, meedia, teater ja muusika, turism, IKT, sotsiaalne integratsioon, tervislikud eluviisid, teadus ja tehnoloogia;
- õppekavaga on kõige rohkem seotud võõrkeeled, IKT, geograafia, ajalugu, kunstipärand;
- suurima taotlejate grupi moodustavad gümnaasiumid - enam kui pooled taotlustest; ligi ¼ taotlustest esitatakse põhikoolidest; ¼ jaguneb võrdselt kutsekoolide, lasteaed-alkkoolide ja erivajadustega tegelevate koolide vahel;
- taotluste kvaliteet on tunduvalt parem taotlejail, kes on osalenud kontaktseminaridel või projekti ettevalmistaval lähetusel;
- puudub geograafiline mitmekesisus - osaleb ainult 3 riiki;
- keeleõppeprojektid ei ole populaarsed (see on meile tõsine väljakutse, sest 2005. a eesmärgiks on tõsta keeleõppeprojektide arvu 25%-ni projektide koguarvust).

Comenius projektis osalevate koolide monitooringu tulemusena võib märkida, et Comenius projekti mõju oli tuntav igas koolis, kuid märkimisväärselt suurema efekti annab see väiksemates koolides (projekti haaratud terve kool, ei jää vaid ühe-kahe õpetaja ettevõtmiseks), kus projekti abil saab ellu viia tegevusi, milleks koolil endal vahendeid pole. Hea oli ka näha, et projekti tegevustesse on kaasatud erinevate ainete õpetajaid, erinevate klasside õpilasi ning ka kooli juhtkond on leidnud rakendust, tänu millele on edasi arenenud terve kool. Mõnel juhul on Comenius projekt oluliselt mõjutanud kooli ning valla koostööd ja ulatunud isegi maakonna tasemele.

Koolide koostööprojektide **ettevalmistavate lähetuste** või **projektipartnerite leidmiseks** korraldatavate kontaktseminaride osalemise taotlusi esitati 2004/05. õppeaasta I poolas 65. Neist toetati 55 taotlust, mille raames osales lähetustes/ kontaktseminaridel 81 õpetajat/koolijuhti.

1.1.2 Koolitustoetused õpetajatele

Haridustöötajate koolituskursustel osalemise stipendiumi taotlemiseks on aastast 2004 kaks tähtaega - 1. märts ja 1. oktoober.

1. märtsiks laekus kokku 47 taotlust, millest toetati 36 õpetaja taotlust. 1. oktoobriks laekus 21 taotlust ja toetuse said 18 taotlejat.

Mõlemaks taotluste esitamise tähtajaks laekus enim taotlusi gümnaasiumide ja keskkoolide õpetajatelt. Lisaks neile esitasid taotlusi ja said stipendiumi 1 lasteaia-, 2 põhikooli-, 2 erakooli-, 1 rahvusvahelise kooli, 1 huvikooli, 2 Waldorf-pedagoogikaga tegeleva kooli õpetajat, samuti 2 kõrgkooli õppejõudu ning üks vallavalitsuse haridustöötaja.

Vastavalt Socrates büroo vajadustele: Kiisu, Kõuts või Tige Tiiger ... (nimetatud ka Haldjaks) ehk aastal 2004 sai Socrates büroo endale sekretäri.

Tiina Lipp

Socrates büroo assistent

Teeb kõike, mida parasjagu vaja.

Enim osaleti kursustel, mis pakkusid koolitust võõrkeele õpetamise metoodikas ja infotehnoloogia kasutamises ainetunnis. Rahastuse saanud taotlusi saabus ka teiste õppeainete (näit. ajaloo, kunstiopetus) kaasajastamiseks loodud kursustele, samuti koolijuhtidele mõeldud koolikorraldust käsitlevatele kursustele ning Euroopa haridusruumi puudutavatele kursustele.

Kokkuvõtteks:

Taotluste arv, samuti stipendiumisaajate arv on 2003. aastaga võrreldes tõusnud (põhjuseks kahe taotlustähtaja olemasolu ning märkimisväärselt suurenenud eelarve).

Samuti on tehtud paremat teavitustööd programmi võimaluste tutvustamisel (infopäevad, koolitused, artikkel Õpetajate Lehes). Taotluste kvaliteet on jäänud eelmise aastaga võrreldes samaks. Taotluste esitajail puudub sageli oskus põhjendada kursusel osalemise vajadusi, ootusi kursusele, oma rolli ja panust. Võib märkida ka puudusi sisuaruannete kirjutamisel: toimunut kirjeldatakse päevakava kaupa, mitte ei analüüsita, mis toimus, kuidas toimus, mida uut omandati jne. Võib oletada, et takistuseks on ebapiisav võõrkeeleoskus või vähene süvenemise soov.

Praktikanti-võõrkeeleõpetajat EL liikmesriigist soovis 9 kooli; 5 koolil õnnestus praktikant ka leida (Kuressaare Ametikoolil Tšehhist, Rocca al Mare Koolil Slovakiast, Hugo Treffneri Gümnaasiumil Inglismaalt, Noarootsi Gümnaasiumil Prantsusmaalt, Tallinna Rahumäe Põhikoolil Prantsusmaalt).

Praktikale minna soovijaid üliõpilasi oli 8, heaks kiideti 7 taotlust, sest üks soovijatest loobus. Praktika pikkus oli keskmiselt 4,1 kuud.

Kokkuvõtteks:

- Praktikanti-võõrkeeleõpetajat soovivate koolide arv on eelmise aastaga võrreldes jäänud samaks, kahjuks ei leidu kõigile soovijatele praktikante.
- Praktikale minna soovijate arv on mitmekordselt kasvanud.

Ühinemine ELiga – oh seda tööroomu!

Kadri Klaos

Socrates programmi
raamatupidaja

Peab väga raamatutest
lugu nagu Socrateski.

1.1.3 Euroopa koostööprojektid õpetajakoolituses

Õpetajakoolituse koostööprojekte, kus Eesti kõrgkoolid ja teised kooliharidusega seotud asutused/organisatsioonid osalevad partneritena, esitati Euroopa Komisjonile kokku 12. Esitatud projektidest toetas Euroopa Komisjon 3 projekti, kus Eesti institutsioonid osalevad partneritena:

Effective Teaching and Learning for Minority -Language Children in Pre-school

Partnerina Eestist osaleb MTÜ Hea Algus

TESSLA - Teacher Education for Support of Second Language Acquisition

Eesti partneriks Tartu Ülikool - eesti keel võrkeelena

DAC DAC - Deliberation Across Curriculum - introduction of deliberative education into secondary school curriculum

Eesti partneriks on Eesti Väitlusselts

1.1.4 Kooliharidusprojektide koostöövõrgud

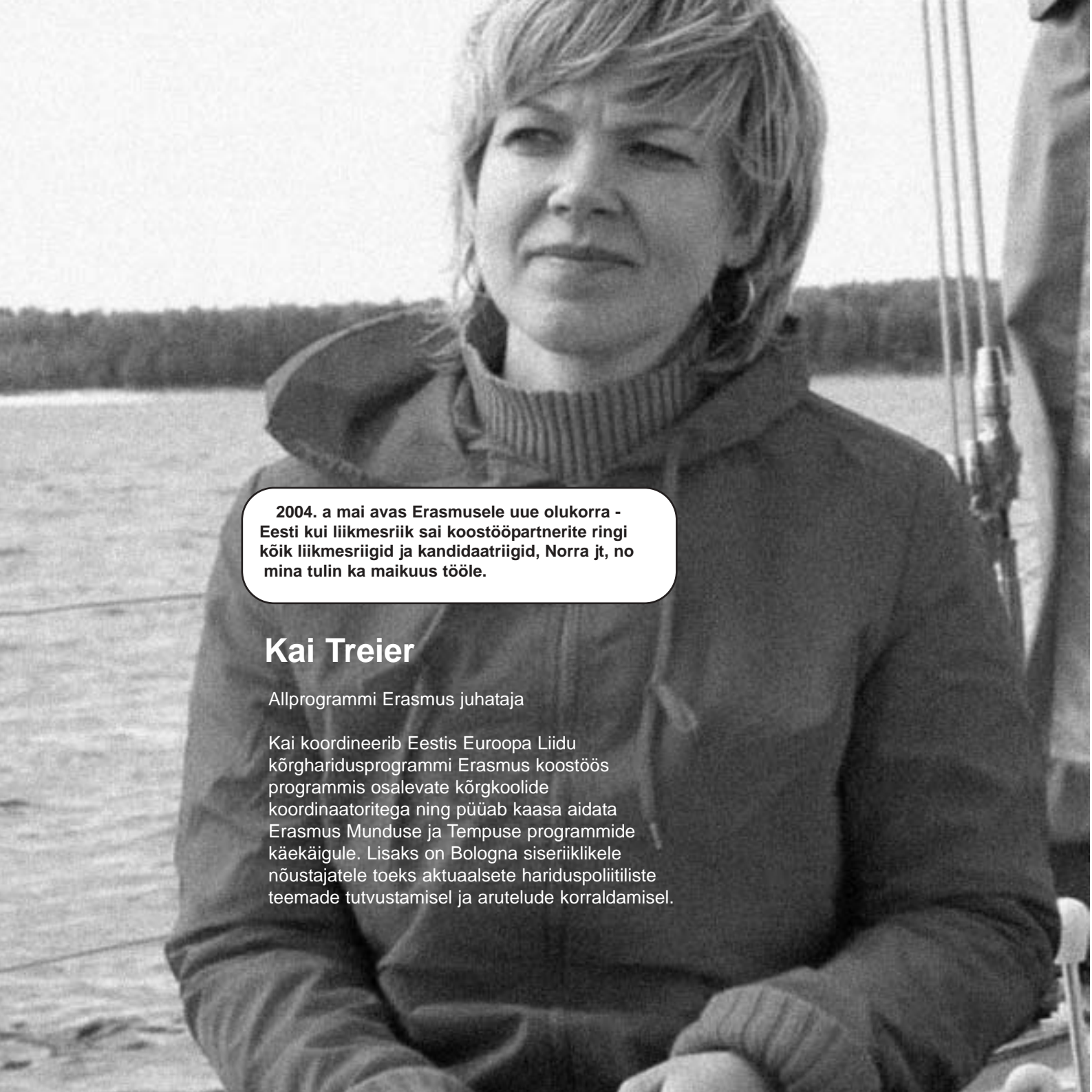
Comenius 3 koostöövõrkude raames toetas Euroopa Komisjon 2 Eesti osalusega projektitaotlust:

Quality Assurance through Synergy of Internal and External Evaluation and Its Effects on Teaching

Eesti partnerina osaleb Haridus- ja teadusministeerium

Réseau Langues et Frontières

Eesti partnerina osaleb Haridus-ja teadusministeerium

2004. a mai avas Erasmusele uue olukorra - Eesti kui liikmesriik sai koostööpartnerite ringi kõik liikmesriigid ja kandidaatriigid, Norra jt, no mina tulin ka maikuus tööle.

Kai Treier

Allprogrammi Erasmus juhataja

Kai koordineerib Eestis Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus koostöös programmis osalevate kõrgkoolide koordinaatoritega ning püüab kaasa aidata Erasmus Munduse ja Tempuse programmide käekäigule. Lisaks on Bologna siseriiklikele nõustajatele toeks aktuaalsete hariduspoliitiliste teemade tutvustamisel ja arutelude korraldamisel.

1.2 KÕRGHARIDUSE ALLPROGRAMM ERASMUS

Kõrgharidusalase allprogrammi Erasmus raames vastutab Socrates Eesti büroo üliõpilaste ning õppejõudude vahetuse korraldamise eest.

Erinevalt teistest allprogrammidest toetab kõrghariduse valdkonnas Socrates Eesti büroo tegevust professionaalne koordinaatorite võrk, mis vastutab vahetuse korraldamise praktiliste aspektide eest.

Euroopa Liiduga liitumise järel, 2004. aastal, kasvas Eestil Erasmus-programmi koostööpartnerite arv hüppeliselt: vanadele Euroopa Liidu liikmesriikidele lisandusid kõik uued liikmesriigid, kandidaatriigid ning Euroopa vabamajanduspiirkonna riigid. Kõrgkoolidele tähendas see võimalust sõlmida uusi koostöölepinguid 2004/05. õppeaastaks. Eesti pööras senisest suuremat tähelepanu Eestis õppimise, praktika ja töötamise võimalusi tutvustava info jagamisele, hea näitena võiks nimetada portaali smartEstonia väljatöötamist (www.smartestonia.ee)

1.2.1 Üliõpilaste vahetus

2003/04. õppeaastal osales Erasmuse programmis 13 Eesti kõrgkooli, paraku jäi üliõpilasvahetus 2003/04. õppeaastal praktiliselt samaks võrreldes eelmise õppeaastaga: kasv 0,3% 304-lt 305-le. Üliõpilaskuude pikkus tervikuna ning keskmine õpingute pikkus kuudes seevastu kasvasid.

Üha rohkem üliõpilasi eelistab oma välisõpingute paigana mittetraditsioonilisi Euroopa riike (Prantsusmaa, Hispaania, Itaalia jt). Soome kui seni kõige populaarsema üliõpilasvahetuse riigi osakaal on aasta-aastalt vähenenud.

Välisüliõpilaste siinsete õpingute kvaliteedi parandamiseks ning nende kohanemisele kaasaaitamiseks korraldas Socrates Eesti büroo koostöös kõrgkoolidega juba kolmandat aastat eesti keele intensiivkursused (EILC). Kursustel osales 2004. aastal 31 Eestisse õppima asuvat välisüliõpilast. Tagasiside näitas, et sarnased üritused mõjutavad väga positiivselt välisüliõpilaste kohanemist.

Lisaks kursuse korraldamisele Eestis toetati Erasmuse raames ka 25 Eesti üliõpilase osalemist EILC kursustel välismaal.

1.2.2 Õppejõudude vahetus

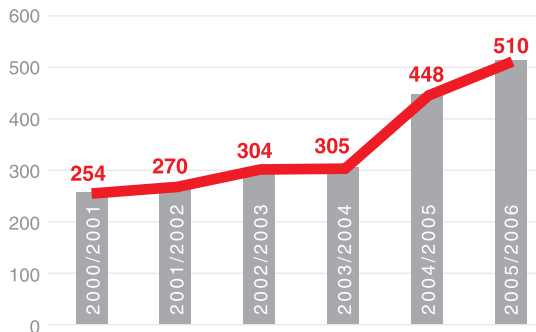
Õppejõudude mobiilsusega seoses on Eestil igati põhjust rahuoluks. 2003/04. aastal Erasmuses 84 õppejõudu. Eelmise aastaga võrreldes on kasv 9,1%. Eriti positiivne on õppejõudude vahetuse juures muutus peamistes suundades - varem moodustasid 50% Erasmuse vahetustest lähetused Soome, kuid nüüd on Soome osakaal vähenenud ning kasvanud on selliste partnerriikide osakaal nagu Saksamaa, Taani, Itaalia jt.

Seoses Bologna protsessiga algatas Euroopa Komisjon 2004. aastal uue initsiatiivi, mille tulemusena kutsuti ellu Bologna promootorite riiklik meeskond, keda oodatakse Euroopas kaasa rääkima Bologna teemadel ning samaaegselt tutvustama Bologna protsessi siseriiklikke arenguid. Bologna promootorite meeskonna tegevust koordineerib siseriiklikult Socrates Eesti büroo koostöös Haridus- ja teadusministeeriumiga. Eesti nimetas prioriteetseteks valdkondadeks ECTS, mobiilsuse ja õpitulemused ning nimetas ka 3 promootorit.

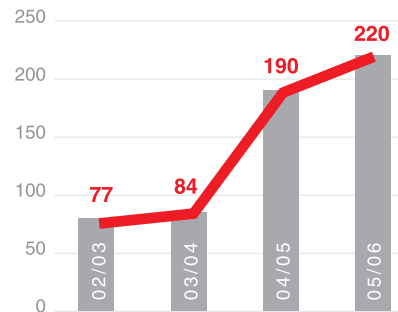
Erasmus programmi raames on Eesti liikmesriigina pööranud senisest suuremat tähelepanu Euroopa kõrgkoolide vaheliste toetatavate koostööprojektide tutvustamisele. Seni on Eesti osalenud projektides aktiivse partnerina ja alahinnanud ennast koordinaatori vastutavas rollis. 2004/05. õppeaastal aga said positiivse rahastamisotsuse 4 projekti, mille koordinaatoriks on Eesti kõrgkool (EMA, EPMÜ, 2 projekti TÜ-lt). Partneritena osalevad Eesti kõrgkoolid 28 projektis.

Järgnevad tabelid annavad ettekujutuse nii üliõpilaste kui ka õppejõudude liikumisest programmi Erasmus raames.

Joonis 1. Eesti üliõpilasvahetus programmi Erasmus raames 2000–2006.

Joonis 2. Eesti õppejõudude vahetus programmi Erasmus raames 2002–2006*

1.3 TÄISKASVANUHARIDUSE ALLPROGRAMM GRUNDTVIG

Grundtvig on suunatud täiskasvanute koolitajatele ja täiskasvanud õppijatele, kes soovivad edendada elukestva õppe alast koostööd partneritega teistest Euroopa riikidest. Programmi eesmärkideks on edendada elukestva õppe kvaliteeti, Euroopa mõõdet, juurdepääsu ning valikuvõimalusi täiskasvanuhariduse kaudu selle kõige laiemas mõistes.

Programm on avatud kõigile täiskasvanuharidusega tegelevatele asutustele nii formaalsest haridussüsteemist (nt täiskasvanute gümnaasium, avatud ülikool jne), mitte-formaalsest haridussüsteemist (rahvaülikool, mittetulundusühingud, kultuuriasutused jne) kui reguleerimata haridussuundadelt (nt vabatahtlikud ühendused, seltsid).

Programmi neli allprogrammi toetavad erinevat liiki tegevusi -

Grundtvig koolituskursuste projektides ja Euroopa koostöö projektides on võimalus koostada koolituskursusi, õppematerjale, käsiraamatuid täiskasvanutele ja täiskasvanuhariduse personalile ning meetodeid ja vahendeid elukestva õppe ideede levitamiseks.

Grundtvig õpikoostöö projektides töötavad täiskasvanuharidusega seotud väikeasutused ühist huvi pakkuva teemaga. Õppijatel ja koolitajatel on võimalus vahetada mõtteid ja kogemusi partneritega Euroopast. Õpikoostöö raames korraldatakse partnerite kokkusaamisi ja seminare, osalevate õppijate vahetust, koolitusi, videokonverentse, näituseid, etendusi ja teisi projekti eesmärkidega seotud üritusi.

Grundtvig koolitustoetused. Kõigil täiskasvanuharidusega tegelevatel isikutel - täiskasvanute koolitajatel ja nõustajatel, täiskasvanuhariduse personali koolitajatel, koolituskursuste korraldajatel ja arendajatel, täiskasvanute haridusasutuste juhtidel jt - on võimalus täiendada oma oskusi ja teadmisi mõnes teises Euroopa riigis. Rahvusvaheline koolitustegevus võib olla koolituskursus või -seminar, õppelähetus või mis iganes õppevorm, kus eeldatakse õppija aktiivset osalemist.

Grundtvig koostöövõrkude ja temaatiliste seminaride raames saavad erinevad täiskasvanukoolitusega tegelevad asutused edendada pikaajalist koostööd, laiapõhjalist uurimustööd ning laiema avalikkuse teadlikkust elukestva õppe võimalustest Euroopas.

Lisaks on võimalus taotleda toetust projekte ettevalmistavateks lähetusteks.

2004. aastal muutus töö täiskasvanuharidusprogrammiga Grundtvig veel mitmekülgsemaks ja huvitavamaks – tegime uusi infomaterjale, üritusi, koolitusi ning isegi teatrit! Kõige positiivsemate tunnetega seostuvad ennekõike sagedased kohtumised valdkonna spetsialistide, kolleegide, koostööpartnerite ja kõigi teiste huvilistega, kelle silmad löid oma ideedest ning tegemistest rääkides särana. Aasta üheks meeldivamaks kokkuvõtteks võiks olla ka Rootsi kolleegi sõnum 1. mail 2004 - *Welcome to Europe! It is nice to have you here.*

Kadri Kütt

Allprogrammide Grundtvig 2 ja 3
koordinaator

Koordineerib täiskasvanuhariduse
väikeprojekte ja koolitustoetusi
täiskasvanuhariduse personalile.

1.3.1 Grundtvig Euroopa koostöö projektid

2004. aasta oli edukas Grundtvig Euroopa koostööprojektides osalemises, kuna esmakordselt eraldati toetust projektidele, mida koordineerisid Eesti asutused. Esitati 23 projektitaotlust Eesti asutuste osalusega - nende seas 3 koordinaatorit ja 31 partnerit. Heaks kiideti 8 projektitaotlust, millest kolme koordineerib Eesti asutus. Partnerina osaleb projektides 9 Eesti asutust.

1.3.2 Grundtvig õpikoostöö projektid

2004. aasta 1. märtsi tähtajaks laekus Grundtvig 2 allprogrammi raames Socrates Eesti büroole 24 projektitoetuse taotlust, neist 3 olid jätkuprojektid ja 21 uued projektid. Kõik taotlejad osalesid projektides partneritena. Vaatamata taotlusvoorule eelnenud laienenud infotööle, vajavad Eesti asutused rohkem julgustust ja kogemusi koordinaatori rolli võtmiseks. Loodame kohalike ja Euroopa koolituste ning kontaktseminaride kaudu toetada ka koordinaatorite kujunemist. Rahvusvahelise kooskõlastuse tulemusel eraldati lõpuks toetus 9 partnerasutusele.

Taotlusvooru positiivseks tulemuseks tuleb pidada väga erinevate tegevusvaldkondadega asutuste ning eriilmeliste projektiteemade esindatust. Toetusesaajate seas on esindatud täiskasvanuhariduse pakkujad nii formaalsest kui mitteformaalsest haridussüsteemist, lisaks vanglakool ja kultuuriasutused (kaks muuseumi ning teater). Uute projektide teemad on seotud e-õppega, tervishoiualase hariduse ning tarbimisteadlikkuse edendamise, täiskasvanutele suunatud foorumteatri arendamisega ning rahvusvaheliste seminaride korraldamise alaste kogemuste vahetamisega.

Grundtvig õpikoostöö olemuse on tabavalt lahti mõtestanud Eestit ühes Euroopa vanglaharidusprojektis esindav Ülle Hinnov, kes selle mõttetera eest valiti üle-Euroopalisel õpikoostöö projektide konverentsil korraldatud väikesel konkursil kõige tabavama võrdluse pakkujaks. Võrdlus kõlab nii: "Ürita olla nagu vesi, mis alati võtab selle anuma kuju, kuhu ta kallatakse, aga mis jääb ikkagi veeks ehk ole avatud ja paindlik, kuid ära unusta oma nägemust projektist".

1.3.3 Grundtvig koolitustoetused täiskasvanuhariduse personalile

2004/2005 eelarve suur kasv võimaldas oluliselt rohkem toetada osalemist täiskasvanuhariduse personali koolitustegevuses Grundtvig 3 programmi raames ja ettevalmistavatel kohtumistel ning kontaktseminaridel Grundtvig 2 ettevalmistavate lähetuste raames.

2004. a suve lõpul sätestati Grundtvig 3 taotlustele 3 tähtaega aastas - 1. veebruar, 1. juuni ja 1. oktoober. Huvi koolitustoetuse võimaluse vastu kasvab pidevalt - 2004. a 1. oktoobri tähtajaks laekus 14 taotlust, millest kiideti heaks 10.

Taotlusvooru väärtuseks on taas erinevate asutuse tüüpide ning tegevusvaldkondadega täiskasvanuhariduse personali esindatus. Näiteks on esindatud muuseumid, MTÜ-d, kaugõppegümnaasium, keeltekool jt. Peamiselt sooviti osaleda rahvusvahelistel koolituskursustel. Lisaks koolituskursustele loodame tõmmata rohkem tähelepanu ka teistele võimalustele - õppeviisidid, rahvusvahelised töötoad, õpiringid, seminarid, töövarjuna partnerasutuse külastamine jne.

Edukalt kulges 2004. a ka täiesti uue võimaluse tutvustamine Eesti osalejatele - toetus korraldatavatel kontaktseminaridel osalemiseks, et leida projektipartnereid. 2004. a eraldati toetus 11 Eesti osalejale.

1.3.4 Grundtvig päev

Programmi Grundtvig kõige tähendusrikkamaks ja uuenduslikumaks ürituseks Eestis võib julgelt pidada Grundtvig päeva tähistamist 12. oktoobril.

Socrates Eesti büroo ja Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni ANDRAS koostöös esmakordselt toimunud ürituse peamiseks sisuks oli Grundtvig programmi võimaluste tutvustamine Euroopa koostööprojektides kaasalõõnud asutuste ja isikute seniste saavutuste ning praktilise kogemuse näitel.

Esitatud ettekannetest jäi kõlama mitmeid soovitusi ja mõtteid, kuid ennekõike Euroopa koostöö mitmekülgne väärtus osalejate isiklikule ja professionaalsele arengule. Töögruppides räägiti lähemalt nii erinevatest võimalustest kui ka võimalikest probleemidest ja lahendustest. Ürituse lõpetuseks haaras Grundtvig õpikoostöö projektis osalevat VAT Teatri näitlejate trupp publiku kaasa mõtlema ja rääkima foorumteatri kaudu. Osalejate hinnang Grundtvig päevale kui huvitavale ja väärtuslikule üritusele toetas meie soovi jätkata head koostööd ANDRASega ka järgmiste Täiskasvanud Õppija Nädalate raames.

1.4 KEELEÕPPEPROGRAMM LINGUA

2004. aasta 1. märtsi lõppvoorus toetas Euroopa Komisjon kolme Lingua 1 **keeleõppe teadvustamise koostöö projekti**, kus Eesti asutused osalevad partnerina:

Open to Every Citizen

Eesti partneriks Tartu Ülikooli Naiskoor

FEEL (countries, cultures and languages) - Funny Easy and Effective Learning about Countries Cultures and Languages

Eesti partneriks OÜ Miksike Learning Folders

EURO - IntegrELP - Equal Chances to European INtegration through the use of the European Language Portfolio

Eesti partneriks Koolituskeskus Dialog

Lingua 2 keeleõppevahendite arendamise koostööprojektide puhul on Eestile väga heaks saavutuseks, et 2 projektitaotlust, milles mõlemas soovis Eesti asutus võtta koordinaatori rolli, kiideti Euroopa Komisjoni poolt ka heaks:

EKM : Eesti keel ja meel (Interactive computer course of colloquial Estonian language)

Projekti koordinaatoriks Eesti asutus OÜ Pangloss Kirjastus

Independence Exercises (InEx): Intercative Language learning exercises for cross -cultural cooperative learning at the beginners, intermediate and advanced level

Projekti koordineerib Eesti asutus OÜ Miksike

1.5 INFOTEHNOLOOGIA ALLPROGRAMM MINERVA

Minerva eesmärgiks on avatud ja kaugõppe alase ning hariduses kasutatava info- ja sidetehnoloogia alase koostöö edendamine Euroopas.

Minerva on üks väiksemaid Socrates allprogramme, mille eelarve moodustab vaid 2,78% programmi kogumahust. Vaatamata sellele on meie eesmärgiks olnud igal aastal vähemalt ühe Eesti institutsiooni poolt koordineeritava projekti sünd, sest annab see ju võimaluse toetada uut tehnoloogiatel põhinevaid teenuseid ja praktika arendamist. Lisaks sellele oleme igati toetanud Eesti partnerite saamist projektidesse.

2004. a kiideti heaks ühe Eesti koordinaatoriga projekt, kus koordinaatoriks on Eesti Koolijuhtide Ühendus ja partneriks veel üks asutus Eestist, nimelt OÜ Miksike:

eXcitement - cooperative math and science learning online

Heakskiidetud projektid, kus Eesti partner osaleb, on järgmised:

An educational dimension of conflict resolution through cultural production
Eesti partneriks Viljandi Kultuuriakadeemia

Radiation Games in Virtual Reality and Addressing Public Ethical and Risk Concerns
Eesti partneriks MTÜ Miks ja Millepära

European studies - Intercultural Communication (ICC). An Intensive European Course Supported by the use of ICTs
Eesti partneriks Tallinna Tehnikaülikool

1.6 HARIDUSJUHTIDE ALLPROGRAMM ARION

Arioni õppelähetuste eesmärgiks on lihtsustada info- ja kogemustevahetust Euroopa haridusala otsustajate vahel ühist huvi pakkuvatel hariduspoliitilistel teemadel kesk-, kutsekesk- ja täiskasvanuhariduse alal. Õppelähetustel võivad osaleda just Eesti hariduse üle otsustajad: haridusametnikud, inspektorid, haridusõunikud, kohaliku, piirkondliku või riikliku tasandi haridusametnikud, õpetajate koolitajad.

1.6.1 Eesti osalejad Arioni õppelähetustel

2004. aasta oli programmi Arion jaoks tähenduslik aasta, kuna seoses Eesti saamisega Euroopa Liidu liikmesriigiks sai Eestist Arion programmi täieõiguslik osaleja, mis väljendus väga konkreetsetel eelarve kui ka stipendiumikohtade kuuekordses suurenemises. Huvi Arion programmis osalemise vastu on seni olnud kordades suurem sellest, mida programm on võimaldanud ja 4 stipendiumikohta on Eestile olnud ääretult väike number. Seetõttu oleme väga rahul Euroopa Komisjoni otsusega tõsta stipendiumikohtade arvu 24-le.

Kuigi esimene taotlusvoor uutes tingimustes oleks võinud kujuneda raskeks just suurema arvu stipendiumikohtade täitmise vajaduse tõttu, laekus Socrates Eesti büroole 1. mai taotlustähtajaks siiski piisav arv taotlusi - 24-le Eesti jaoks eraldatud stipendiumikohale kandideeris 30 Eesti haridusala spetsialisti; toetusesaajate hulgas moodustasid enamuse üldhariduskoolide direktorid, aga oli ka koolituskeskuste töötajaid, Haridus- ja teadusministeeriumi ning maavalitsuste haridusametnikke. Kõige populaarsemaks sihtkohaks, kuhu toetusesaajad soovisid õppelähetusele minna, osutusid Suurbritannia, Itaalia ja Hispaania.

1.6.2 Arioni õppelähetuste korraldajad Eestis

Lisaks õppelähetusel osalemisele on Arioni raames võimalik ka ise õppelähetusi korraldada. Üldjuhul on õppelähetuste korraldajateks endised toetusesaajad ja nii kujunes see ka Eesti puhul. 2004. aasta taotlusvoorus otsustas kätt proovida 3 Eesti haridusametnikku: Tallinna Kopli Noortekool, TPÜ Haapsalu Kollid ja Elva Gümnaasium. Kaks esimest korraldasid oma õppelähetuse 2004. a sügisel, Elva Gümnaasiumi õppelähetus toimub 2005. a aprillis.

Aasta 2004 oli Socrates büroo jaoks vägagi tähenduslik - meid kui Euroopa asjadega tegelejaid mõjutas otseselt Eesti saamine Euroopa Liitu: suurenes programmi eelarve, saime bürosse uusi kolleege juurde, tegime hoogsamat info- ja koolitustööd. Kõik selleks, et rohkem Eesti inimesi saaks kogeda võimalusi, mida Euroopa hariduskoostöö pakub. Hea meel on muidugi ka selle üle, et väike Euroopa haridusjuhtide programm Arion annab nüüdsest Eestile varasema nelja asemele 24 stipendiumikohta, et toetada Eesti haridusjuhtide osalemist hariduspoliitikateemalistel õppelähetustel Euroopas.

Sirli Taniloo

Socrates programmi infotöötaja, allprogrammi Arion juhataja

Sirli Taniloo jagab Socrates büros töötades infot Socrates programmi kohta ja vastutab haridusjuhtidele suunatud Socrates allprogrammi Arion eduka toimimise eest.

Kõigil kolmel olid korraldamisel toeks ka kohalikud haridusametnikud, kuna õppelähetuse korraldamiseks Arioni raames finantsvahendeid ette nähtud ei ole ja Euroopa Komisjon eeldab nende puhul iga riigi omapoolset panust. Mõlemad juba toimunud õppelähetused said osalejatelt kiidusõnu ja ka korraldajad jäid saadud kogemusega väga rahule.

Arioni õppelähetused võiksid oma olemuselt olla oluliseks abiks riigi hariduspoliitika kujundamisel ja Euroopa kogemuse kasutamisel selles. Heaks abimaterjaliks on seega nii osalejate kui ka korraldajate kogemused, mis on kirjas nende aruannetes. Kõik aruanded on kättesaadavad Socrates büroost ja võiksid pakkuda huvitavat ja kasulikku lugemist ka Eesti haridusala otsustajatele.

1.7 HARIDUSTEABE VÕRGUSTIK EURYDICE

Eurydice võrgustiku töö toimub iga-aastase tööplaani alusel, mille kinnitab Socrates büroo, sest alates 1995. a on Eurydice olnud Euroopa Liidu hariduskoostööprogrammi Socrates osa.

Euroopa haridusteabe võrgustik Eurydice loodi 1980. a. Võrgustik toimib Euroopa riikide haridusministeeriumide moodustatud rahvuslike üksuste ja Brüsselis asuva Euroopa Komisjoni asutatud Euroopa üksuse koostöös. Praegu kuulub Eurydice võrgustikku 31 riiki, Eesti on liige aastast 1997. Võrgustiku värskem liige on Türgi.

Võrgustiku peamine eesmärk on pakkuda teavet eri riikide haridussüsteemide kohta eelkõige hariduse valdkonna otsustajatele, aga ka teistele huvilistele. Eurydice toodang sünnib võrgustiku koostöö tulemusel ning on kättesaadav nii trükistena kui ka Interneti kaudu <http://www.eurydice.org>.

Võrgustiku tegevuse tulemiks on tema väljaanded. Need võib jaotada nelja kategooriasse:

- haridussüsteemide kirjeldused;
- indikaatorid ja statistika;
- võrdlevad temaatilised analüüsid;
- terminoloogia.

Olulisim toode on kõikide võrgustiku riikide haridussüsteemide võrdlust võimaldav andmebaas **Eurybase** http://www.eurydice.org/Eurybase/frameset_eurybase.html, mida rahvuslikud üksused igal aastal parandavad-täiendavad.

Indikaatorite ja statistika valdkonna uusim toode on Euroopa koolide võõrkeeõpetust puudutav *Key Data on Teaching Languages at Schools in Europe - 2005 Edition*, mis on kättesaadav nii Interneti vahendusel kui ka trükisena. Lähiajal ilmub juba traditsioonilise haridusindikaatorite kogumiku *Key Data on Education in Europe* uus, 2005. a väljaanne.

Oli üks aasta, ei hea ega halb. Väike programm Socratese hólma all – huvitab see üldse kedagi peale minu enese, mõtlen ma vahel, kui küsitakse, mis tööd mina teen.

Kersti Kaldma

Eurydice Eesti programmi juhataja

Kersti vahendab Eesti haridusinfot Euroopale ja püüab Euroopa riikide haridusinfot Eesti huvilistele kättesaadavaks teha.

Võrdlevatest temaatilistest analüüsidest on uusim õpetajauuringu analüüs, mille neli raportit ilmusid trükistena aastatel 2002–2004 ja mille eestikeelsed tõlked on kättesaadavad Socrates büroo kodulehelt aadressil www.socrates.ee.

Eurydice programmi tööplaanis on traditsiooniliselt eristatud regulaarsed, iga-aastased tööd ning spetsiifilised teatud aasta tööplaani tööd.

Aastast aastasse tuleb teha järgmist:

- Eesti haridussüsteemi ülevaate (*National Dossier*) täiendamine-parandamine;
- haridussüsteemi struktuuri ülevaate (*Structures of the Education and Initial Training Systems in the European Union*) täiendamine-parandamine;
- lühikese haridusülevaate (*Summary Sheet*) täiendamine-parandamine;
- kooliaasta korralduse (kooliaasta pikkus, vaheajad, riiklikud pühad) ja õpetajate ning koolijuhtide palkade andmebaasi uuendamine;
- õppeaja andmebaasi uuendamine (õppeaeg õppeaineti);
- võrgustiku liikmete küsimustele vastamine;
- programmi tegevusest teavitamine, toodete vahendamine klientidele.

Võrgustiku aastasest tööst ülevaate saamiseks on allpool loetletud väljaanded, mille koostamises tuli 2004. a osaleda kõigil rahvuslikel üksustel:

- *Key Data 2005*;
- *Key Data on Teaching Languages at Schools in Europe*;
- Euroopa haridusterminite sõnastiku I ja II osa (*European Glossary on Education. Examinations, Qualifications and Titles ja European Glossary on Education. Educational Institutions*)
- ülevaade Immigrant Children
- kodanikukasvatuse uuring (*Survey on Education on Civic Values for Greater Social Cohesion*);
- uuring võõrkeele kasutamise kohta aineõpetuses (*Content and Language Integrated Learning*).

Töö ENIC koostöövõrgu presidendina oli meeldiv kogemus, aga oluline vastutus kogu Euroopa tunnustamissüsteemi edasiarendamises.

Gunnar Vaht

Eesti ENIC/NARIC
Keskuse juhataja

1.8 EESTI ENIC/NARIC KESKUS

(Akadeemilise tunnustamise infokeskus)

Eesti ENIC/NARIC Keskuse peamised ülesanded on:

- välisriigi kõrgharidust tõendavate ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate kvalifikatsioonide hindamine, vastavuse määramine Eesti kvalifikatsioonidele ja tunnustamiseks ettepanekute tegemine;
- Eesti kõrgharidussüsteemi, kõrgkoolide ja kvalifikatsioonide kohta käiva informatsiooni andmine;
- välisriigi kõrgharidussüsteemide, reformide ja kvalifikatsioonide kohta käiva informatsiooni andmine;
- kutsekvalifikatsioonide tunnustamisele kaasaaitamine vajaliku informatsiooni andmise kaudu;
- rahvusvaheliste dokumentide täitmise jälgimine ja lihtsustamine, nende rakendamise soodustamine;
- Bologna deklaratsioonis ja selle lisadokumentides esitatud ettepanekute rakendamisele kaasaaitamine Eestis.

Täiendavad Eesti ENIC/NARIC Keskuse tegevused tulenevad eelpool nimetatud ülesannetest (esinemine konverentsidel, seminaridel ja infopäevadel nii Eestis kui välismaal).

Lisaks põhitegevusele osaleb Eesti ENIC/NARIC Keskus mitmete rahvusvaheliste organisatsioonide ja programmide töös, millest olulisim on ENIC Büroo.

Euroopa Nõukogu ja UNESCO ühise koostöövõrgu ENIC (*European Network of Information Centres on Academic Recognition and Mobility*) kõrgeim organ on ENIC Büroo, mille ülesandeks on kogu koostöövõrgu koordineerimine ja Euroopa Nõukogu ning UNESCO juures asuvate sekretariaatide nõustamine. ENIC/NARIC aastakoosolekul valiti ENIC Büroo presidendiks Eesti ENIC/NARIC Keskuse juhataja Gunnar Vaht. Tema valimine juba teiseks ametiajaks on otsene Eesti töö kvaliteedi näitaja.

Välisriigi kõrgkoolides õppivate Eesti Vabariigi kodanike riikliku õppelaenu taotluse korral kontrollib Eesti ENIC/NARIC Keskus:

- a) välisriigi õppeasutuse legaalsust;
- b) õppeasutuse ja selle õppekava vastavust õppelaenu saamiseks nõutavatele tingimustele.

Kontrolli tulemused esitatakse AS Andmevarale, mis tegutseb vastavalt nimetatud aktsiaseltsi ning Haridus- ja teadusministeeriumi vahelisele koostöölepele. 2004. a esitati Eesti pankade poolt AS Andmevarale kontrollimiseks 204 laenuaotleja vastavus riikliku õppelaenu saamise tingimustele.

A black and white close-up portrait of a woman, Liia Tüür, looking slightly to the right with a gentle smile. She is wearing a dark, textured garment. The background is out of focus, showing some light-colored, possibly stone or brick, textures.

"Kuidas kirjeldada kirjeldamatut?" (Püüdes selgitada Eestis eri aegadel välja antud kvalifikatsioone välisriikide pädevatele asutustele, kõrgkoolidele või teistele huvilistele, jõudsin sageli selle eksistentsialistliku küsimuseni...)

Liia Tüür

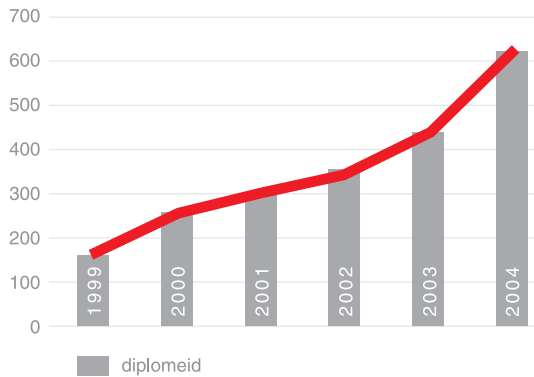
Eesti ENIC/NARIC Keskuse assistent

Liia Tüür annab infot Eesti kvalifikatsioonide kohta välisriikide akadeemilise ja kutsealase tunnustamise pädevatele asutustele ning teistele võimalikele infovajajatele, et hõlbustada Eesti kvalifikatsioonide õiget ja õiglast tunnustamist välisriikides.

1.8.1 Haridusdokumentide hindamine ja tunnustamine

Välisriigi haridusdokumentide hindamise eesmärgiks on välisriigi kvalifikatsiooni vastavuse määramine ning tööandjatele ja õppeasutustele tunnustamiseks vajaliku informatsiooni andmine ja ettepanekute tegemine.

Aastal 2004 esitati Eesti ENIC/NARIC Keskusele hindamiseks ja Eesti kvalifikatsioonidega vastavuse määramiseks 639 haridust tõendavat dokumenti kokku 65 välisriigist. Sellele lisanduvad rahvusvaheliste organisatsioonide diplomid ja tunnistused, mis on välja antud rahvusvaheliste õppekavade läbimisel ning mis ei ole ühegi riigi haridussüsteemi osa.

Joonis 3 - Eesti ENIC/NARIC Keskusele hindamiseks esitatud välisriigi diplomite arv 1999–2004.

1.8.2 Haridusalase informatsiooni andmine

Lihtsustamaks juurdepääsu usaldusväärsele ja õigele informatsioonile välisriigi ja Eesti haridussüsteemide ning kvalifikatsioonide kohta, on otsese hindamise kõrval Eesti ENIC/NARIC Keskuse teine oluline ülesanne vajaliku informatsiooni andmine. Informatsiooni pakkumine on toimunud kolmes peamises vormis: 1) publikatsioonid, andmebaasid ja teised üldinformatsiooni käsitlevad allikad; 2) koolitused, infopäevad; 3) päringutele vastamine.

Eesti ENIC/NARIC Keskus andis detsembris välja teatmiku "Higher Education in Estonia. Third Edition" (2004). Teatmiku väljaandmist finantseerisid Haridus- ja teadusministeerium ning Sihtasutus Archimedes.

Kaastööd on tehtud teiste organisatsioonide ja asutuste poolt väljaantavate publikatsioonide koostamiseks.

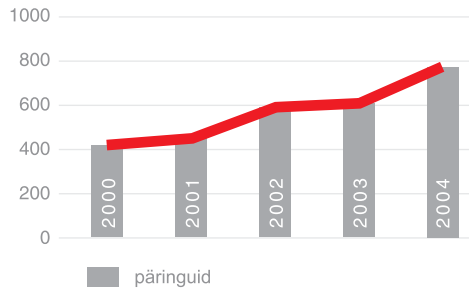
Aasta 2004 möödus varasemate kvalifikatsioonide (sh NSV Liidu omade) vastavuse kohta käiva määruse ootuses. Valitsuse määrus võeti vastu 06.06.2005.

Ülla Kulasalu

Eesti ENIC/NARIC Keskuse
assistent

Ülla tegeleb välisriikide
haridusdokumentide
hindamisega.

Eesti ja välisriikide haridussüsteemide, kõrgkoolide, kvalifikatsioonide, tunnustamist reguleerivate dokumentide, tunnustamis põhimõtete ja muu kõrgharidusega seonduva kohta käiva informatsiooni andmine on toimunud vastavalt kirjalikele või suulistele pärimistele. Kirjalikke päringuid tehti 2004. aastal 809, sh välisriikide asutuste ja üksikisikute poolt Eesti haridussüsteemi ja kvalifikatsioonide kohta 306 päringut. (Suulisi päringuid ei registreerita ning nende hulga kohta andmed puuduvad). Enim järelpärimisi tehti Soomest, Rootsist, Saksamaalt ja Ameerika Ühendriikidest nii kõrgkoolide, rahvusvaheliste organisatsioonide, ENIC/NARIC keskuste, teiste diplomite hindamise keskuste kui ka üksikisikute poolt.

Joonis 4. Eesti ENIC/NARIC Keskusele tehtud kirjalike päringute arv 2000–2004.

Eesti kõrgkoolide, tööandjate, teiste asutuste ja üksikisikute poolt vajati enam informatsiooni Euroopa riikide kõrgharidusreformide, Bologna protsessi ja nõukogudeaegsete diplomite tunnustamise kohta. Väga palju päringuid esitati Eesti kõrgharidusastmete ja varasemate kvalifikatsioonide vastavuse kohta. Pärast 1. maid 2004, mil Eestist sai Euroopa liidu liige, on kasvanud kutsealase tunnustamise kohta käivate päringute hulk.

1.8.3 Kutsealane tunnustamine

Kutsealase tunnustamise osas täidab Eesti ENIC/NARIC Keskus kontaktpunkti ülesandeid:

- kutsealase tunnustuse taotlejate edasisuunamine pädevate asutuste poole,
- kutsealase tunnustamise protseduurist teavitamine,
- EL kutsealast tunnustamist reguleerivate aktide kohta informatsiooni andmine (ja küsimuste edasisuunamine)
- välisriigi pädevate tunnustamisasutuste kohta informatsiooni andmine.

2004. aastal vastas Eesti ENIC/NARIC Keskus kokku 54 kutsealase tunnustamisega seotud kirjalikule päringule. Päringud hõlmasid küsimusi nii reguleeritud kui ka mitte-reguleeritud kutsete kohta. Enam kui pooled (28) küsimustest olid seotud Eesti kvalifikatsioonide kutsealase tunnustamisega välisriikides, pöördujateks nii Eesti kodanikud välisriikides kui ka välisriikide kutsealase tunnustamise kontaktpunktid või pädevad asutused. Enim pöördumisi tehti Soomest, Saksamaalt, Hollandist ning Iirimaaalt. Kolmandik küsimuste üldarvust oli seotud üldise informatsiooniga kutsealase tunnustamise korralduse, reguleeritud kutsete, pädevate asutuste või reguleeritud kutsetele vastavate erialade õppekavade kohta Eestis. Enam tunti huvi tervishoiuvaldkonna reguleeritud kutsete ning õpetajakutse vastu. Kaheksal korral pööruti ENIC/NARIC Keskuse poole sooviga leida välisriigis omandatud kvalifikatsioonile kutsealast tunnustust Eestis.

Vastavalt õigusaktile annab Eesti ENIC/NARIC Keskus vajadusel pädevatele asutustele informatsiooni kutsealase tunnustuse taotleja diplomi ja selle välja andnud õppeasutuse kohta.

1.8.4 Bologna protsess

Bologna deklaratsiooni (1999) allakirjutamine haridusministrite poolt ning Praha (2001) ja Berliini (2003) kommünikee vastuvõtmine on seadnud Eesti ENIC/NARIC Keskusele olulise kohustuse pakkuda kvalifikatsioonide võrdlemiseks ja tunnustamiseks vajalikku informatsiooni. Tähtsal kohal on osalemine kõrgharidusreformi teostamisel, soodustades Eesti kõrgharidusastmete võrreldavaks muutmist ühtses Euroopa kõrgharidusruumis.

Deklaratsioon ja kommünikeed täiendavad juba Lissaboni tunnustamise konventsioonis (1997) sätestatud riiklike ENIC keskuste ülesannet luua süsteem, mis muudab kvalifikatsioonid tööturul ja rahvusvahelises kontekstis arusaadavamaks ja omavahel võrreldavamaks. Sellest tulenevalt on Eesti ENIC/NARIC Keskusel olnud täita kaks olulist funktsiooni:

- 1) pakkuda informatsiooni välisriikide kõrgharidusastmete ja kvalifikatsioonisüsteemide kohta ning teha ettepanekuid Eesti vastavate valdkondade korrastamiseks;
- 2) lihtsustada Eesti kvalifikatsioonide ja kõrgharidusastmete mõistmist välisriikides otsese informatsiooni pakkumise kaudu ja kõrgkooli diplomi ingliskeelse lisa - Diploma Supplement - rakendamisele kaasa aidates.

Eesti ENIC/NARIC Keskus osales ka mitmete Haridus- ja teadusministeeriumi juurde loodud tööühmades töös.

1.9 KEELEÕPPEPROJEKTI EUROOPA TUNNUSKIRI

Juba kolmandat aastat tegeleb Socrates Eesti büroo lisaks programmile SOCRATES ka programmi "Keeleõppeprojekti Euroopa tunnus kiri (*European Label*)" koordineerimisega Eestis.

See programm loodi Euroopa Komisjoni poolt eesmärgiga tõsta uuenduslike keeleõppeprojektide kaudu huvi keeleõppe vastu. Keeleõppeprojekti Euroopa tunnus kiri võidakse anda igale huvitavale ja levitamist väärivale tulemuslikult lõpetatud keeleõppeprojektile sõltumata projekti elluviiva asutuse tüübist või projekti sihtgrupi vanusest. Tunnuskirja allkirjastavad Euroopa Komisjoni hariduse valdkonna volinik ja Eesti haridusminister.

Programmi koordineerib Euroopa Komisjon, kuid menetlemine on detsentraliseeritud ja toimub liikmesriikides kohapeal. Euroopa Komisjon toetab programmi elluviimist osaliselt. Auhinnafond on iga riigi enda korraldada.

2004. aasta tunnus kirja konkurss otsustati läbi viia kahes etapis: aprill-mai ja august-september.

Üriile laekus kokku 5 taotlust. Ürii tunnistas Euroopa tunnus kirja ja rahalise preemia (10 000 EEK) vääriiliseks 3 projekti

- rahvusvaheline loodusteadustel põhinev koostööprojekt Pärnu Ühisgümnaasiumilt

Mõned märksõnad projekti iseloomustamiseks: keeleoskuse rakenduslik külg, tutvumine teadustöö ja teaduskeelega, suunatus keskkonnale, ainetevahelised seosed, eesmärgistatus, tulemuslikkus.

- rahvusvaheline koostööprojekt FinEstDen (Jana Trink Erakool)

märksõnaks keeleõpe IT- vahendeid kasutades. Seni kandideerinutest üks tõsisemaid täiskasvanutele suunatud projekte

- "Kuldsuu" (Mustamäe Üldhariduskool)

Väga hea projektiidee eesti keele (ja väitlusoskuse) arendamiseks vene õppekeelega koolide õpilastele, mõjuala järjest laienenud. Põhiväärtuseks on tunnus kirja programmi üks kriteeriumidest "rakendatavus teistes kontekstides" (antud juhul teistes võõrkeeltes).

Tunnuskirja üleandmise hetkel ei eksisteerinud enam Mustamäe Üldhariduskooli ja tunnus kirja sai **Vana-Kalamaja Täiskasvanute Gümnaasium**, kus Kuldsuu projektiga jätkab sama meeskond.

Keeleõppeprojekti Euroopa tunnus kiri konkursi võitjate autasustamine toimus 3. detsembril 2004 Tartus, Haridus- ja teadusministeeriumi saalis. Tunnuskirjad ja rahalise preemia andis üle haridus- ja teadusminister Toivo Maimets.

2004 Euroopa Noored büroo jaoks? Enam kui 18 miljoni krooni ulatuses toetust projektidele – see on Eesti noorsootöös kahtlemata väga märkimisväärne summa. Selle taga tuleb näha eeskätt Eesti inimeste ja nende võimaluste mõjusat arengut – projektides osales kokku 8500 noort ja noorsootöötajat, 2004. aastast saab programmi raames koostööd teha juba enam kui 70 riigiga ... Aastast kokkuvõtteid tehes ongi hea pisut hinge tõmmata, sest ausalt öeldes ei ole äärmiselt suuri muutusi kaasatunud aasta just käsipõsakil istumist lubanud :)

Üllý Enn

Programmi konsultant büroo juhaja
ülesannetes

Üllý seisab hea selle eest, et suurendada erivajadustega noorte võimalusi aktiivseks osalemiseks nii programmis Euroopa Noored kui ühiskonnaelus laiemalt. 2004. aastal lisandus sellele väärt väljakutse - pidada büroo heal käekäigul silma peal seni, kuni büroo juhataja Reet armsale pisitütrele pühendub.

2. EUROOPA NOORED EESTI BÜROO

MIDA TEHA HEA IDEEGA?

Programm Euroopa Noored on Euroopa Liidu haridusprogramm, mis pakub rahalist toetust ja nõuandeid 15–25-aastaste noorte omaalgatuslike projektide ja rahvusvahelise noorsootöö-alase koostöö elluviimiseks. Aastal 2004 sai Eestis esitada taotlusi järgmisteks projektideks:

Alaprogramm 1 - Rahvusvahelised noorsoovahetused

Alaprogramm 2 - Euroopa Vabatahtlik Teenistus

Alaprogramm 3 - Noorsooalgatused ja võrgustikuprojektid, tulevikukapitaliprojektid

Alaprogramm 5 - Tugimeetmed

2.1 EUROOPA NOORED EESTI BÜROO PEAMISED TEGEVUSED JA TULEMUSED 2004. AASTAL

Kõnealusel aastal oli Euroopa Noored Eesti büroo tegevuse tähelepanu suunatud programmi Euroopa Noored detsentraliseeritud alaprogrammide rakendamisele, sest seoses Euroopa Liidu liikmesriigiks saamisega leidsid programmi raames aset ulatuslikud muudatused, sh laienesid koostöövõimalused uute riikidega (näiteks Kagu-Euroopa ja Ladina-Ameerika riikidega) ning võrreldes eelneva aastaga kasvasid hüppeliselt eelarvevõimalused (6,9 miljonilt kroonilt 18,2 miljonile kroonile). Nii tuli bürool uutest võimalustest teavitamiseks ning seekaudu eelarve optimaalseks realiseerimiseks 2004. aasta esimesel poolel suunata tähelepanu laialdasele infotegevusele.

Programmiteadlikkuse kasv

Euroopa Noored Eesti büroo kogemused näitavad, et igal aastal kasvab programmi Euroopa Noored taotluste arv keskmiselt 25%. 2004.aastal, mil seoses Eesti liitumisega Euroopa Liiduga on programmi Euroopa Noored tegevusvõimalused oluliselt laienenud, kasvas esitatud taotluste hulk koguni 43%, võrreldes 2003. aastal esitatud taotluste arvuga. Kokku esitati 2004. aastal 332 projektitaotlust, millest 211 leidis toetust.

Projektides on osalenud üle 8400 noore ning noorsootõtaja. Seejuures on positiivne, et programm ei ole jäänud vaid hea oskusteabega tegijate pärusmaaks, 48% taotlusi laekus esmataotlejatelt, suhteliselt hästi on esindatud taotlused ka n-ö organiseerumata noortelt.

**Päike, üle 200 toetatud
projekti, 18 miljonit krooni
ja jälle päike ...**

Grete Põldre

Programmi Euroopa Noored
raamatupidaja

Grete hoiab silma peal
programmi Euroopa Noored
varalaekal.

Uued võimalused koostööks väljaspool Euroopa Liitu

Alates 2004. aastast ei ole Eesti noorte võimalused koostööprojektideks Euroopa Liidu liikmesriikidega enam piiratud. Alaprogrammides 1.2 ja 5 on koostööd võimalik teha ka Kagu- ja Ida-Euroopa riikidega, Kaukaasia ning Vahemereäärsete maade ja Ladina-Ameerikaga. Aastal 2004 esitati ja toetati 16 sellist projekti, kõige rohkem (7 projekti) alaprogrammis 5.

Erivajadustega ja vähemate võimalustega noorte kaasatus

Euroopa Noored Eesti büroo info-, nõustamis- ja koolitustegevused on muuhulgas suunatud toetama erivajadustega ja/või vähemate võimalustega noorte osalust - programmi Euroopa Noored prioriteetset sihtgruppi. 2004. aastal on erivajadustega ja vähemate võimalustega noored programmis selgelt esindatud, ligikaudu 1/5 projektides. Olulisemate sihtgruppidega, keda on õnnestunud projektides kaasata, tuleb nimetada puudega noori (sh nii füüsilise, vaimupuudega kui psüühikahäiretega noored), käitumisraskustega noori, alkoholi ja narkootikumide tarvitamise kogemusega noori ning kriminaalhoolduse all olevaid noori.

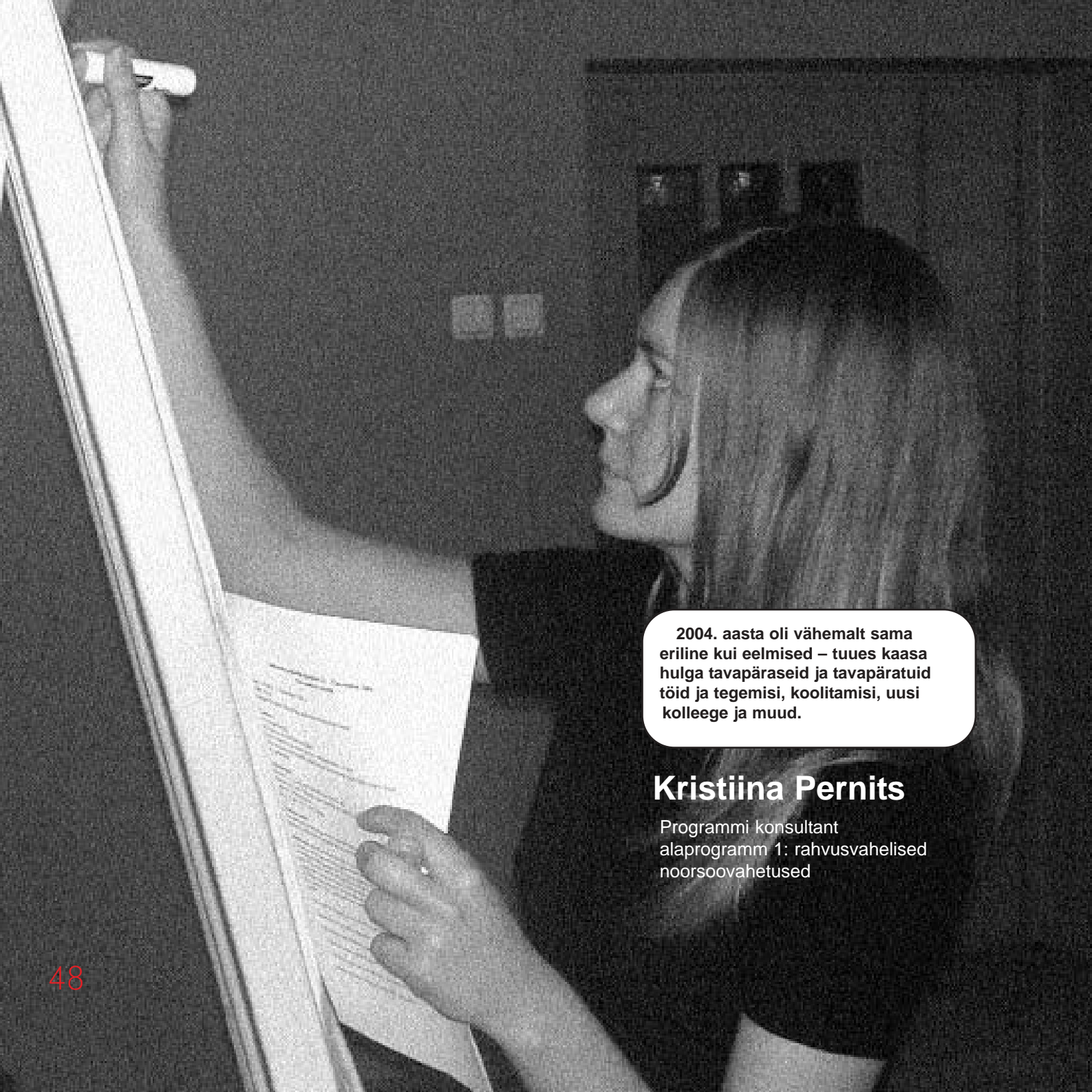
Näiteks on 5 Jõgevamaa noort 2004. a suvel ellu viinud tähelepanuväärse noorsooalgatusprojekti - Lõuna-Eesti maakondade puuetega noorte kokkusaamise, kus oli esindatud 70 noort 6st maakonnast 11 erineva puudega ning noored käsitlesid muuhulgas seda, kuidas nad oma igapäevase eluga toime tulevad. Projekti tulemusena pandi alus erivajadustega noori ühendavale kodanikuühendusele Jõgevamaal.

Vene keelt kõnelevaid noori kaasavaid projektitaotlusi laekus Euroopa Noored Eesti büroole kõnealusel aastal 46-l korral. Tõhusaks abiks vene keelt kõnelevate noorte kaasamisel tegevustesse on olnud 2004. aastal uuendatud venekeelne programmi kodulehekülg ning venekeelsed põhjalikud infomaterjalid erinevate alaprogrammide kohta.

Euroopa Vabatahtliku Teenistuse infokampaania

2004. aastal koondus peamine tähelepanu Euroopa Vabatahtlikule Teenistusele, kuivõrd selles alaprogrammis oli eelarve kasv suurim ning soovitud taotlejate arvu kõige raskem saavutada. Selleks, et jõuda soovitud tulemusteni, korraldas Euroopa Noored Eesti büroo 2004. aasta esimesel poolel Euroopa Vabatahtlikku Teenistust tutvustava laiaulatusliku infokampaania, mille sihtgrupiks olid nii noored kui potentsiaalsed saatvad ning vastuvõtavad organisatsioonid. Kampaania hõlmas lisaks välireklaamile Tallinnas, Pärnus, Tartus ning Narvas ka mitmenädalast TV reklaami Kanal 2 ja ETV-s; infopäevi nii organisatsioonidele kui noortele; suve jooksul kõikjale Eesti noortekeskustesse ning -organisatsioonidesse saadetud programmi Euroopa Noored ning vabatahtlikku teenistust tutvustavaid flaiereid, plakateid ja infomaterjale. Kampaania pälvis laiaulatuslikku tähelepanu meedias (Postimees, Eesti Ekspressi lisa Versus, Õpetajate Leht ja Aken).

Kampaania lõplikku tulemuslikkust on käesoleva aastaraamatu koostamise hetkel veel vara hinnata, kuid tõdedes suurenenud infopäringute ja esitatud taotluste arvu kampaaniajärgselt, võib väita, et kampaanial on noorte ja organisatsioonide huvile olnud selgelt ergutav mõju.

2004. aasta oli vähemalt sama eriline kui eelmised – tuues kaasa hulga tavapäraseid ja tavapäratuid töid ja tegemisi, koolitamisi, uusi kolleege ja muud.

Kristiina Pernits

Programmi konsultant
alaprogramm 1: rahvusvahelised
noorsoovahetused

Detsentraliseeritud alaprogrammide rakendamine

2.2 ALAPROGRAMM 1.

RAHVUSVAHELISED NOORSOOVAHETUSED

Esitatud projekte	131
Toetatud projekte	66

2004. aasta oli rahvusvaheliste noorsoovahetusprojektide osas kasvav ning mitmekesine. Projektide sisulisest küljest oli taotlenud noorte projektikirjutajate poolt valitud teemade ring, mida rahvusvaheliste kohtumiste jooksul käsitleda, suhteliselt rikkalik. Populaarseimad teemad olid kunst ja kultuur ning Euroopa-teadlikkus.

Esmakordselt kasutati võimalust esitada rahvusvahelise noorsoovahetuse projekte teiste koostööriikidega kokku 3 projekti.

Tähtsal kohal oli 2004. aastal vähemate võimalustega noorte aktiivne kaasatus programmi poolt toetatud noorsoovahetusprojektidesse. Erivajadustega noori kaasavaid noorsoovahetusprojekte on läbi viinud Eesti Lihasehaigete Selts ja Võru Noortekeskus; käitumishäiretega noori on kaasatud Tapa Lastekaitseliidu ja MTÜ Omos poolt esitatud noorsoovahetusprojektidesse. Programmi Euroopa Noored aktiivne tugi erivajadustega ja vähemate võimalustega noortega tegelevatele organisatsioonidele oli kooskõlas programmi Euroopa Noored prioriteetidega.

Geograafilise jaotuvuse osas esitati 2004. aastal noorsoovahetuste taotlusi kokku 13 maakonnast. Kuigi suur osa taotlejagrupidest oli pärit suurematest linnadest, on rõõm tõdeda, et märkimisväärselt on esitatud projekte ka taotlejate poolt, kes asuvad Eesti suurematest asustatud punktidest geograafiliselt üsna kaugel. Näiteks on 2004. aastal esitatud toetamist väärivaid noorsoovahetusprojekte seni väheaktiivsete Pärnu- ja Jõgevamaa taotlejate poolt. 2004. aastal viisid büroo esindajad läbi üldist programmeadlikkust tõstvaid ja alaprogrammide 1 ja 3 projektide arendamist ning kvaliteeditõusu soodustavaid koolitusi Lääne- ja Hiiumaa ning Viljandi- ja Valgamaa (avatud noortekeskuste ümber koondunud) noortele ja noorsootöötajatele. Jätkuvalt viidi ellu ka kultuurilis-praktilisi ettevalmistavaid koolitusi rahvusvahelise noorsoovahetusprojekti elluviimiseks alaprogrammi 1 raames toetust saanud noortele.

Uued näod ja uued teod.

Kristi Jüristo

Programmi konsultant
alaprogramm 2: Euroopa
Vabatahtlik Teenistus

Kristi aitab nii noortel
vabatahtlikel kui
organisatsioonidel avastada
uusi maid, kultuure ja
inimesi, mõnikord kodust
lahkumatagi.

2.3 ALAPROGRAMM 2

EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

Esitatud projekte	119
Toetatud projekte	95

Aasta 2004 oli alaprogrammile 2 murranguline, kuna seoses suurenenud eelarvega on toetatud projektide üldarv võrreldes varasemate aastatega mitmekordistunud (2002:39, 2003:37). Sarnaselt varasematele aastatele on saatvate projektide hulk üldarvus vastuvõtvatega võrreldes suurem (toetatud projektidest oli 30% vastuvõtvad ning 60% saatvad projektid, mis on seotud vastuvõtvate projektide märgatavalt suurema eelarvega. Alaprogrammis 2 oli 2004. aastal taotlejatest 18% esmataotlejad. Eriti positiivsena saab välja tuua mitmete uute vastuvõtvate organisatsioonide esmakordsed Euroopa Vabatahtliku Teenistuse projektid (nt Võru ANK, Eesti Roheline Liikumine, Tallinna ANK, Sõmeru vald jt).

Kui varasematel aastatel oli Eesti organisatsioonidel võimalus teha kahepoolset koostööd vaid Euroopa Liidu liikmesriigis asuva organisatsiooniga, siis aasta 2004 avas võimaluse teha koostööd ka organisatsioonidega Euroopa Majandusruumi riikidest, Euroopa Liidu endistest ja praegustest kandidaatriikidest ning riikidest väljaspool Euroopat (Kagu-Euroopa, Vahemere piirkond, Ladina-Ameerika ja Ida-Euroopa riigid). On hea meel tõdeda, et huvi uute partnerluste vastu on Eesti organisatsioonide hulgas elav. Kõnealusel aastal algatati projekte nii Rumeenia, Poola, Tõehhi, Venemaa, Ukraina, Horvaatia kui ka Mehhiko organisatsioonidega.

Mitmekordne eelarve kasv tõi kaasa vajaduse tutvustada Euroopa Vabatahtlikku Teenistust laiemalt nii noortele kui ka organisatsioonidele üle terve Eesti. 2004. aasta juunis sai alguse pikalt ettevalmistatud tutvustav kampaania, millest oli eelnevalt juba juttu.

Peamiseks kampaania tulemuseks võib pidada teadlikkuse tõusu vabatahtliku teenistuse võimaluste kohta ning avalikkuse ja noortega töötavate organisatsioonide kasvavat huvi antud teema vastu. Vaadates uute taotlejate (organisatsioonide) osakaalu taotlejate koguhulgas (18%) ning võrreldes esitatud ja toetatud taotluste arvu aastatel 2003 (47 esitatud/ 36 toetatud) ja 2004 (119 esitatud/ 95 toetatud), on ilmselge, et organisatsioonide ja noorte teadlikkus Euroopa Vabatahtlikust Teenistusest on aasta jooksul tõusnud.

Vabatahtlike koolitused toimusid 2004. aastal vastavalt eelnevatel aastatel paika pandud strateegiale, mille kvaliteedi kohta andis kinnitust nende hea kooskõla Euroopa Komisjoni poolt väljatöötatud vabatahtlike koolituste kvaliteedi kriteeriumitega. 2004. aasta lõpuks täienes vabatahtlikele koolitusi läbiviivate koolitajate meeskond. Jätkusid ka vabatahtlike järelkohtumised.

Euroopa Noored Eesti büroo jätkas saatvatele ning vastuvõtvatele organisatsioonidele ettevalmistavate koolituste ja vahekohtumiste korraldamist. Nende eesmärk on toetada organisatsioone projekti korralduslike küsimuste lahendamisel, projekti kvaliteedi tagamisel ning parandamisel. 22 saatva ning vastuvõtva organisatsiooni esindajat osalesid erinevatel

2004. aasta Euroopa Noored Eesti büroos jäi minu jaoks mõneti poolikuks, sest tekkis mõnus võimalus sama aasta juunis sündinud tütreaga mõneks ajaks aktiivsest tööelust kõrvale tõmbuda. Kuid sellest hoolimata on ka aasta esimestest kuudest meelde jäänud mitmed olulised sündmused nagu toredate uute kolleegide tööleasumine ja esimese Euroopa Vabatahtliku Teenistuse kampaania algus. Programmi ressursside olulise tõusuga seoses sai büroos 2004. aastal mõnes mõttes käima lükatud täiesti uus ajajärk, kus kvaliteedi kõrvale ilmus igapäevasesse kasutusse ka mõiste kvantiteet.

Mirjam Jänes

Programmi konsultant
alaprogramm 2: Euroopa Vabatahtlik
Teenistus

Mirjam on seotud Euroopa Vabatahtliku Teenistuse alaprogrammiga vastavalt vajadusele - ühel, teisel ja kolmandal kombel.

rahvusvahelistel koolitustel, et tagada tulevaste projektide kvaliteet ja võimaldada sõlmida uusi partnerlusi.

2004. aasta augustis vormistati Eesti endiste Euroopa Vabatahtliku Teenistuse vabatahtlike organisatsioon MTÜ Maailmakodanik, kes on võtnud enda eesmärgiks toetada Eestist lahkuvate ning Eesti vastuvõtvates organisatsioonides olevate vabatahtlike ettevalmistust kogemuste jagamise kaudu. Lisaks jätkub koostöö büroo ja endiste vabatahtlike vahel koolituste ning infotegevuste vahendusel.

2.4 ALAPROGRAMM 3.1

NOORSOOLGATUSED JA VÕRGUSTIKUPROJEKTID

Esitatud projekte	55
Toetatud projekte	30

Aastal 2004 kasvas nii projektide koguarv kui ka toetatud projektide protsent koguarvust, mis oli 54,5% (eelmisel aastal 44,1%). Toetatud projektide arvu tõusu põhjuseks võib lugeda büroopoolset tuge ja konsultatsiooni pakkumist taotlejatele veel enne projektitähtaega, mistõttu taotlustähtjaks esitatakse juba sisu osas kvaliteetsed projektitaotlused.

Programmihuvi tekitamiseks ning alaprogrammi 3 taotlejate arvu tõstmiseks korraldas büroo septembris noorsooalgatusprojektide ideekonkursi, mis oli suunatud piirkondadesse (Läänemaa, Hiiumaa, Saaremaa, Valgamaa, Jõgevamaa ja Viljandimaa), kust viimastel aastatel pole laekunud ühtki taotlust või on laekunud üksikud taotlused. Konkursi võitnud koolidele korraldati büroo poolt projektikoolitus ning juba 01.11.2004 taotlusvooruks esitati neist piirkondadest 3 taotlust, millest 2 leidis ka toetust.

Alaprogrammi 3 esmataotlejate hulk on endiselt suur ja enamikel juhtudel on see taotlejatele ka esimene kokkupuude programmiga Euroopa Noored, st nad ei ole varem taotlenud ühestki teisest alaprogrammist. Viimane on väga hea näitaja, kuivõrd alaprogrammi 3 idee programmi Euroopa Noored raames ongi esimese kogemuse pakkumine noorsooprojekti elluviimisel, peale mida on kergem rahvusvahelist projekti (noorsoovahetust või võrgustikuprojekti) ellu viia.

Esile võib tõsta toetatud projektide kvaliteeti. Toetatud projektid puudutasid peamiselt ühiskondlikult aktuaalseid teemasid ning olid suunatud avalikkuse teavitamisele ja lahenduse leidmisele mingis noorte olulises küsimuses/probleemis (nt vägivald noorte seas, kultuuridevahelised väärtimõistmised, edukuse mõtestamine, noore iseseisvumisega seonduvad probleemid jt). Mitmed

Eelmise aasta alguses tööle tulnuna kulus mul palju energiat ja aega "koha otsimisele" täiesti uues "maailmas" ning asjadest arusaamisele. Samal ajal sadas projekte aga uksest ja aknast. Leidsin oma koha, hakkasin asjadest aru saama ning palju projekte taotlustähtajal teeb meele rõõmsaks. Aasta oli edukas ning tiheda töö kõrval olid meeldejäädavad Archimedese vahvad suvepäevad ja jõulud ;)

Hannes Lents

Programmi assistent
alaprogramm 3: noorsoalgatused ja võrgustikuprojektid

Kui noortel on hea idee, mida oma kodukandis või lausa üle Eesti koos teiste noortega ellu viia, siis alaprogrammi 3 ja minu abiga teeme selle kindlasti teoks :)

2004. aastal toetatud projektid haarasid üle tuhande noore, mis on noorsooalgatusprojekti eesmärke silmas pidades (lai kõlapind ning võimalikult suur sihtrühma kaasatus) hea näitaja. Kümne toetatud projekti tegevuspiirkonnaks oli rohkem kui üks paik, sealhulgas oli mitmeid maapiirkondi (näiteks Tõlliste, Varstu).

2004. aastal esitati 6 võrgustikuprojekti taotlust ning neist 4 leidis ka toetust, sh üks vene noorte poolt algatatud võrgustikuprojekt koostöös Läti ja Leedu noortega. Lisaks võtsid Eesti noored osa mitmetest rahvusvahelistest kontaktseminaridest ja koolitustest, mille eesmärgiks oli toetada partnerite leidmist või tõsta võrgustikuprojektide kvaliteeti. Nende koolituste tulemusi ja võrgustikuprojekte on oodata aastal 2005.

2.5 ALAPROGRAMM 3.2 TULEVIKUKAPITALIPROJEKTID

Esitatud projekte	4
Toetatud projekte	2

Möödunud aastal esitati 4 tulevikukapitaliprojekti, millest 2 sai toetuse. Projektitaotluste vähesust võib ühelt poolt seletada 2004. aastal Euroopa Komisjoni poolt täpsustatud reegluga, mille kohaselt ei tohi tulevikukapitali projekti esitav noor olla üle 25 aasta vana, mis vähendab taotlejate ringi tunduvalt.

Teiseks põhjuseks võib pidada vabatahtlikul teenistusel viibinud noorte projektijuhtimise vähest kogemust. Et soodustada projektide tegemist, on büroo pidanud oluliseks tutvustada vabatahtlikku teenistust ettevalmistaval koolitusel tulevikukapitaliprojektide võimalust. Samuti tutvustatakse antud alaprogrammi ka vabatahtlike vahekohtumisel ja järelkohtumisel. 2004. aastal toimus esmakordselt endistele vabatahtlikele suunatud koolitus, mille eesmärgiks oli arendada osalejate projektijuhtimise pädevust ning toetada noori tulevikukapitali projektiideede väljatöötamisel.

Rohkem projekte, rohkem
tööd, rohkem rõõmsaid
vabatahtlikke nii Eestis kui mujal!
Nii muudame maailma, mitte palju
küll, kuid iseenda jagu!:)

Marit Kannelmäe

Programmi assistent
alaprogramm 2: Euroopa Vabatahtlik
Teenistus

Marit kannab koos noorte ja
organisatsioonidega vabatahtlikkuse
ideed. Toetab oma tööga noori, kes
soovivad välisriiki vabatahtlikuks
minna ning organisatsioone, kes
soovivad oma töösse noori
vabatahtlikke kaasata.

2.6 ALAPROGRAMM 5.1 TUGIMEETMED

Esitatud projekte	27
Toetatud projekte	20

Tugimeetmed - valdavalt noorsootöötajaid ja noorsootöö institutsioone kaasavad projektid - on üheks programmi kandvaks ja arendavaks jõuks, kuivõrd nende kaudu suunatakse noorsoo(töö)alase tegevuse kvaliteeti väga erinevates tegevusvormides, sh rahvusvahelised koolitused, seminarid, noorsooinfoprojektid jpm.

Analüüsidest alaprogrammi 5 edukust 2004. aastal kvantitatiivsete näitajate toel, on ilmne aktiivne huvi noorsootöö kvaliteedi arendamise vastu tugimeetmete kaudu, kuna programmi raames esitatud taotluste arv on jätkuvalt kasvanud. Seejuures on tähelepanuväärne nn kolmandate riikidega koostööprojektide suur osakaal, sh on toetust leidnud esimesed Vahemereäärsete riikidega koostööd hõlmavad projektid, mis on senist Eesti noorsootöö praktikast arvestades igati märkimisväärt.

Sisulises plaanis on oluline esile tuua erinevate projektitüüpide hõlmatust viimaste aastate lõikes (2002 peamiselt ettevalmistavad kohtumised ja tööpraktika, 2003 ülekaalukalt esindatud rahvusvahelised koolitused ja seminarid, 2004 koolitused ja partnerotsinguseminarid). Kui 2004. aastal laekus ning leidis rahastamist ka esimene projekt tegevuste kvaliteedi ja uuenduslikkuse toetuseks (tegevustüüp 9), mis kogu Euroopas siiani suhteliselt vähest kasutust leidnud, siis arenguruumi on siiski veel noorsooinfoprojektide (tegevustüüp 7) ja rahvusvaheliste partnerluste (tegevustüüp 8) osas.

Programmi võimalikku mõjusust hinnates on oluline, et projektiteemades kajastuvad ühiskonna aktuaalsed probleemküsimused ning suunatus võimalike lahenduste leidmisele (vähemusrahvustest noorte osalus, noorte tööhõive (sh erivajadustega noorte tööhõive), alkoholipreventsioon erinevaid sektoreid kaasates jm). Toetatud projektidest on oluline osa pühendatud erivajadustega ja vähemate võimalustega noortele paremate osalusvõimaluste loomiseks.

Taotlejateringi puhul on positiivne, et suhteliselt hästi on esindatud vene noored ja neid kaasavate ühingute projektid. 2004. aastal laekus taotlusi valdavalt Tallinnast, üksikuid projektitaotlusi oli ka Ida-Virumaalt ja Tartust.

Alaprogrammide toimimist toetab Euroopa Noored Eesti büroo erinevate info- ja koolitustegevuste kaudu, millest järgnevalt.

2004.aasta oli (Euroopa)
Noortel väljakutsete aasta:
suurenenud võimalused, rohkem
põnevaid projekte ja üritusi.

Liisi Toom

Büroo sekretär-assistent

2.7 EUROOPA NOORED EESTI BÜROO KOOLITUSTEGEVUS

Igal aastal on büroo tööplaani lahutamatuks osaks ka koolitus- ja koostöökava, mille raames viib büroo ellu koolitusi nii rahvuslikul kui rahvusvahelisel tasandil. Kasvanud toetusesaajate hulka silmas pidades iseloomustab 2004. aastat senisest aktiivsem tegevus nõustamis- ja koolitusvaldkonnas. Nii võib öelda, et eelnevalt alaprogrammide tulemuste kirjeldamisel esitletud laekuvate projektide kvaliteedi ja taseme tõstmine on saanud võimalikuks eeskätt järjekindla ning süstemaatilise koolitustegevuse tulemusena. Koolitustegevuste vajaduse ja mahu kasvades kasutas Euroopa Noored Eesti büroo endisest enam oma koolitajate võrgustikku kuuluvaid ning rahvusvahelisi professionaalseid koolitajaid. Arvestades Eesti noorsootöö-alase koolituse ning vastavate inimressursside suhtelist piiratust (kohati ka teatud korrastamatust valdkonnas), on väliskoolitajate kaasamine võimaldanud luua õppimiskogemusi siiani vähelevinud ja uuenduslikes valdkondades, samuti taganud koolituste kõrge ja laiemalt tunnustatud kvaliteedi.

2004. aasta jooksul on Euroopa Noored Eesti büroo ettevõtmisel ja vahendusel nii rahvuslikul kui rahvusvahelisel tasandil toimunud 59-l koolitusel osalenud kokku 925 noort ning noorsootöötajat. Eelnevate aastatega võrreldes oluliselt suurenenud koolituste ning osalejate arv on tingitud eelkõige 2004. aastal järsult suurenenud toetatud projektide hulgast. Lisaks regulaarsetele koolitustele viis büroo ellu ka mitmeid koolitusi n-ö uuenduslikel või Eesti noorsootöös vähest käsitlust leidnud teemadel - 2004–2005 koolitusplaanis võib näiteks tuua (noorte-)vanglate töötajatele suunatud koolitusprojekti, mille eesmärgiks on aidata neil ette valmistada vanglates olevaid noori programmi Euroopa Noored noorsooalgatusprojektides osalema.

Eesmärgiga aidata kaasa Euroopa Noored Eesti büroo koolitustegevuse arengule ning anda suuniseid büroo poolt elluviidava koolituskava väljatöötamiseks järgmistel aastatel, viidi 2004. aasta alguses läbi Euroopa Noored Eesti büroo 2002–03. aasta koolitustegevuste analüüs. Analüüsi tulemusena võib julgelt väita, et Euroopa Noored koolitustelt saadud teadmised toetavad noorsootöö üldist kvaliteeti ning koolitustel on sihtgrupi seas hea maine. Enamik koolitustest saab väga kõrgeid hinnanguid nii rohke varasema koolituskogemusega spetsialistidelt kui ka noortelt, kellel varasem koolituskogemus üldse puudub. Koolitusanalüüsi põhitulemustega on võimalik tutvuda ka ENEB aastaraamatu (2002–2003) vahendusel (<http://euroopa.noored.ee/aastaraamat>).

A black and white close-up portrait of a woman with light-colored, wavy hair. She is looking directly at the camera with a neutral expression. She is wearing a dark jacket and large, ornate earrings. The background is plain and light-colored.

Jubedalt töörohke ja
massiline areng nii sisu,
kvaliteeti kui ka kogust
arvestades.

Reet Kost

Euroopa Noored Eesti
büroo juhataja

2.8 EUROOPA NOORED EESTI BÜROO INFOTEGEVUS

Selleks, et jõuda soovitud tulemusteni programmi laienuv võimaluste kohta informatsiooni levitamisel noorte ja noorsootöötajate hulgas, tuli Euroopa Noored Eesti bürool 2004. aastaks esialgselt kavandatud kommunikatsioonitegevuste plaani oluliselt täiendada. Kõnealust aastat iseloomustab senisest suurem rõhuasetus kommunikatsiooni- ja infotegevusele, mille eesmärk oli suurendada just vähemaktiivsete noorte osalust programmi tegevustes.

Tulenevalt programmis Euroopa Noored toimunud muudatustest ei olnud 2004. aastast alates võimalik kasutada seni välja töötatud infomaterjale. Eelõeldust tulenevalt valmisid uued mahukad trükitud infomaterjalid kõikide alaprogrammide kohta nii eesti kui vene keeles. Programmi sihtgrupis huvi tekitamisele suunatud infomaterjalide osas valmisid 2004. aastal veel: flaierid üldiselt programmi võimaluste kohta nii eesti kui vene keeles; plakat, mis hõlmab infot kõikide programmi võimaluste kohta; vabatahtlikku teenistust tutvustav videoklipp, mida kasutati telereklaamina; aastaraamat 2002–2003; banner (nii liikuv kui staatiline); jm.

Valminud infomaterjale on büroo edastanud otsepostituse teel ja üritustel erinevatele organisatsioonidele, infokeskustele ning teistele noortega seotud asutustele (raamatukogud, koolid).

Kuivõrd büroo peab oluliseks, et programmi info oleks noortele sobivas vormis saadaval kohtades, kust noored infot hangivad ning olles veendunud, et suure osa sellistest vajadustest katab internet, uuendas büroo 2004. aastal ka programmi eesti- ja venekeelset kodulehekülge <http://euroopa.noored.ee>, et viia seda noorte jaoks veelgi sobivamasse formaati. Eelõeldut kinnitab ka tõik, et põhiosa büroo igapäevasest infotööst toimub postiloendi vahendusel, kuhu tänase päeva seisuga kuulub ligi 2500 lugejat, noort ja noorsootöötajat.

Kuna büroo on sihiks võtnud noorteni jõudmise ka otse, ilma noorsootööstruktuuride vahendusega, on oluline roll tööl meediaga, mis on aidanud kaasa programmi võimaluste teabe levikule üleriigiliselt ning toob alati kaasa hulgaliselt päringuid ja konsultatsioonisoove. Aasta jooksul on programm Euroopa Noored ja büroo tegevus leidnud kajastamist erinevates ajalehtedes-ajakirjades üle Eesti ja seda nii otse noortele/noorsootöötajatele suunatud väljaannetes (AKEN, VERSUS) kui ka päevalehtedes (Postimees, Õpetajate Leht, *Zdorovje dlja vseh*). Lisaks oli programm esindatud mitmetes noortele võimalusi pakkuvates kogumikes (Suve pass 2004, Kultuur 2000, Liikumisharrastus ja sport - rahastamisvõimalused Euroopa Liidus jt).

Infoüritused

Igapäevases infotöös on olulisel kohal büroo töötajate osalemine kohaliku, maakondliku ja riikliku tasandi infoüritustel. Jätakuvalt on suur osa üritustest-infopäevadest, kus büroo osales, korraldatud erinevate asutuste, aktiivgruppide ja organisatsioonide poolt. Ürituste eesmärgiks on enamasti

2004. aasta tõi rõõmustava noorsoovahetusprojektide laviini ning viis Eesti noorsootöö teisele poole Vahemerd (EuroMed koostöö).

Daniel Soomer

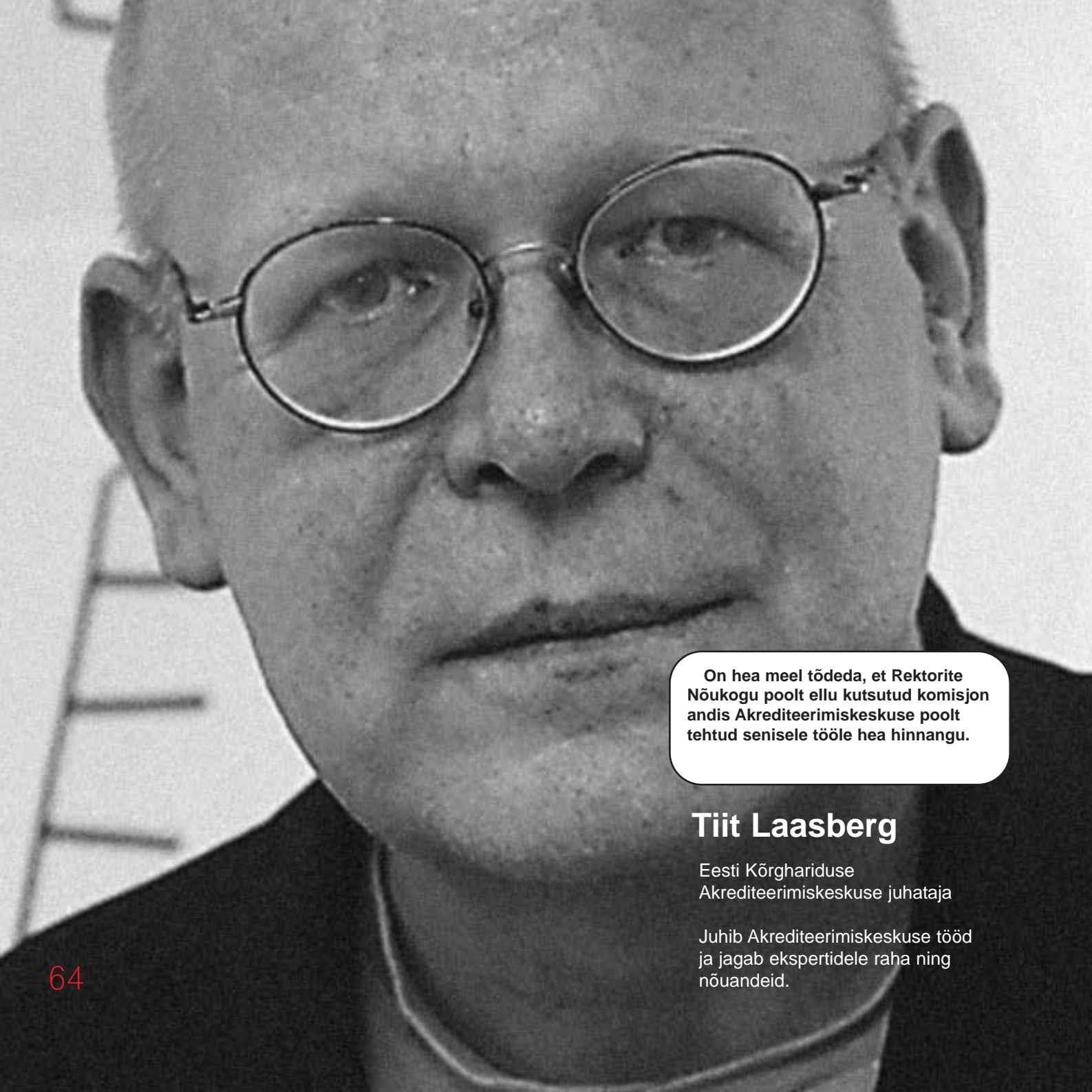
Programmi assistent
alaprogramm 1: rahvusvahelised
noorsoovahetused

Daniel annab nõu ja aitab leida jõu rahvusvaheliste noorsoovahetusprojektide tegemiseks ning pajatab ka koostööst noortega väljastpoolt Euroopa Liitu.

olnud kas konkreetsete ideede väljatöötamine programmi Euroopa Noored raames või programmi kohta käiva üldise info jagamine sh praktilised näpunäited kuidas projekti teha.

Suurematest üritustest, kus programm esindatud oli, võiks mainida Sinu Suvi 2004 (4000–6000 noort/noorsootöötajat, peamiselt Tallinna piirkonnast); Rahvusvaheline Noortepäev 2004 - Iseseisev noor!? (u 1500 osalejat) ja infomess Teeviit 2004 (19 000 osalejat üle Eesti). Ürituste valikul pöörasime 2004. aastal tähelepanu uutele sihtgruppidele (spordiklubid, vanglaõpetajad, koolid) ja prioriteetsetele maakondadele (Valgamaa, Hiiu- ja Saaremaa, Läänemaa ja Jõgevamaa). Ühtekokku on programmi Euroopa Noored 2004. aastal esitletud vähemalt 50-l infoüritusel.

Saamaks tagasisidet senise infotegevuse edukuse kohta ning soovitusi edasiseks, viis büroo 2004. aasta oktoobris läbi küsitluse listi euroopa.noored lugejate seas. Saadud tagasiside põhjal võime väita, et büroo on infotegevusi valides edukas olnud, kuna info ja motivatsiooni ammutamise allikana märkisid vastajad kõiki eelnevate aastate suuremaid ja ka paljusid väiksemaid üritusi, kus büroo on osalenud või mida korraldanud. Vastajad olid rahul büroo poolt edastatava info hulga ja selle arusaadavusega.

On hea meel tõdeda, et Rektorate Nõukogu poolt ellu kutsutud komisjon andis Akrediteerimiskeskuse poolt tehtud senisele tööle hea hinnangu.

Tiit Laasberg

Eesti Kõrghariduse
Akrediteerimiskeskuse juhataja

Juhib Akrediteerimiskeskuse tööd ja jagab ekspertidele raha ning nõuandeid.

3. EESTI KÕRGHARIDUSE AKREDITEERIMISKESKUS

Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskus (EKAK) tegeleb kõrghariduse akrediteerimise ja teaduse evalveerimise korraldamisega ning kõrghariduse hindamise nõukogu töö korraldamisega.

Ülikooli ja tema õppekavade akrediteerimist teostab Vabariigi Valitsuse moodustatud kõrghariduse hindamise nõukogu, kes tegutseb Haridus- ja teadusministeeriumi valitsemisalas.

Teaduse evalvatsioon on teadus- ja arendusasutuste teadustöö tulemuste rahvusvaheline hindamine 4-palli skaalas.

Akrediteerimine on tegevus, mille käigus antakse hinnang ning võetakse vastu otsus ülikooli ja tema õppekavade vastavuse kohta seaduse ning standarditega kehtestatud nõuetele.

Kõrgharidusstandard on kõigile kõrgharidusastmetele Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuete kogum, millega määratakse kindlaks vastava õppega kavandatud eesmärgid eri-, kutse- ja ametialase pädevuse saavutamiseks, standarditega hõlmatavate kutse- ja erialade nimistu, õppekavadele esitatavad üldnõuded.

Riiklikult tunnustatakse akrediteeritud õppekava alusel omandatud kõrgharidust tõendavaid lõpudokumente.

Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskus viis 2004. aastal läbi 20 kõrghariduse akrediteerimist ja 4 teaduse evalveerimist (vt tabel). Lisaks toimus Tartu Ülikooli soovil avaliku halduse teadusevalvatsioon.

Organiseeriti ja viidi läbi kaks kõrghariduse akrediteerimise alast metoodilist seminari. Lisaks koostati teadusevalvatsiooni analüütiline ülevaade ja tulemuste koonddabel (andmebaas).

Aasta oli vägagi tõine – viidi läbi 20 kõrghariduse ekspertvisiiti, mille käigus anti hinnang 130-le õppekavale ja kolmele institutsioonile.

Hillar Bauman

Kõrghariduse Hindamise Nõukogu sekretär, Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskuse juhataja abi

Korraldab ekspertide akrediteerimisvisiite ja valmistab ette nõukogu istungeid.

Tulin sihtasutusse tööle 2004. aasta oktoobris ning esimesed kuud kujunesid töörohkeks.

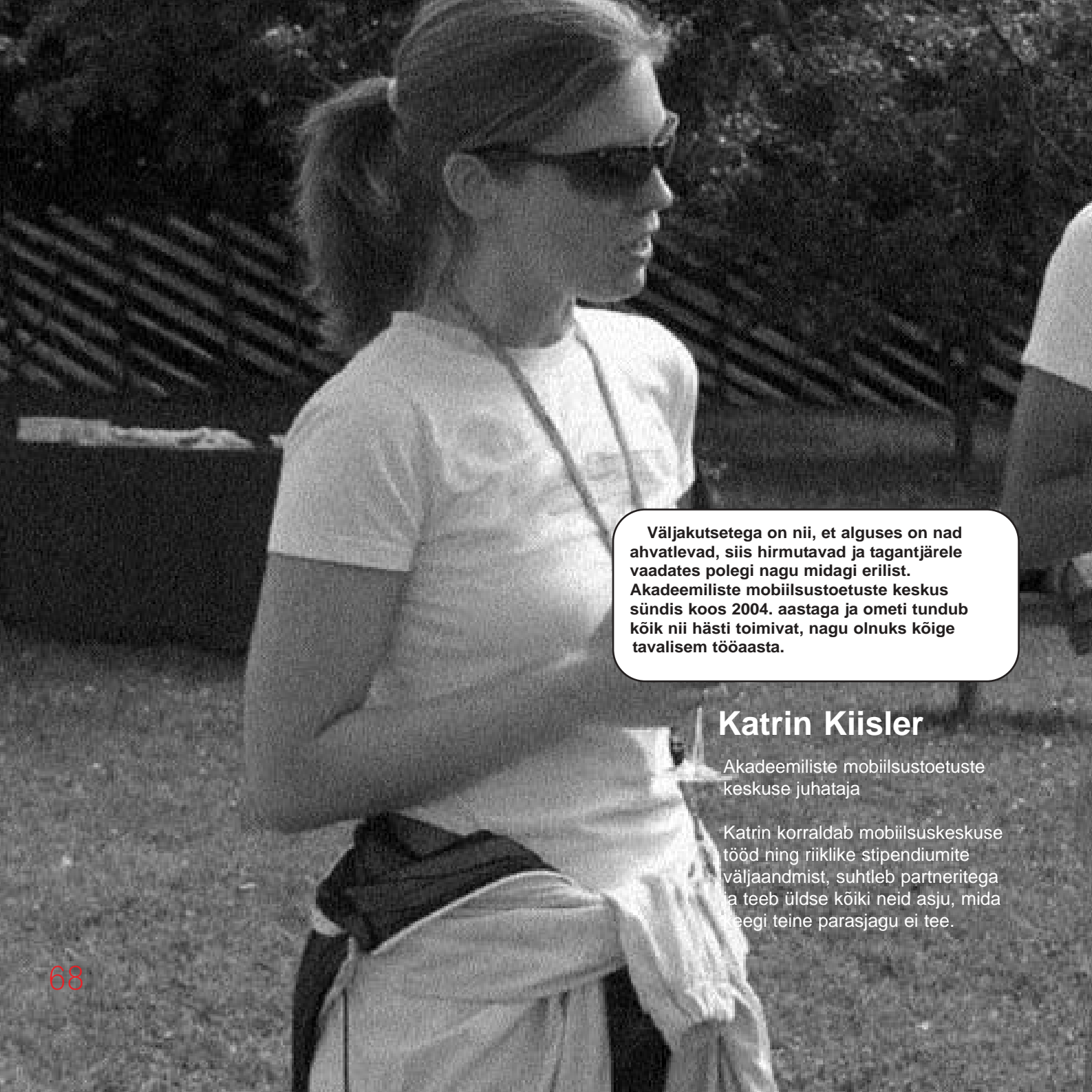
Mari Jushkin

Eesti Kõrghariduse Akrediteerimiskeskuse assistent

Mari tegeleb akrediteerimisel osalevate välisekspertide visiitide ettevalmistamisega.

Ülevaade toimunud kõrghariduse akrediteerimistest ja teadusevalvatsioonidest 2004. aastal

1	08.02–15.02	IT	KH
2	15.02–22.02	Sotsiaaltöö	T
3	22.02–29.02	Hüdrograafia ja hüdrometeoroloogia	KH
4	29.02–07.03	Ajalugu	KH
5-6	14.03–21.03	Majandus, ärimus (2 komisjoni)	KH
7	21.03–28.03	Materjalitehnoloogia	KH
8	28.03–04.04	Eripedagoogika ja koolikorraldus	KH
9	28.03–04.04	Eelkoolipedagoogika	KH
10	11.04–18.04	Infoteadused (raamatukogundus)	T
11	18.04–25.04	Kunstid, Tartu KK institutsionaalne	KH
12	02.05–09.05	Kultuur	KH
13	09.05–16.05	Bioloogia ja molekulaartehnoloogia, bioloogia didaktika	KH, T
14	09.05–16.05	Keskkonnatehnoloogia	KH
15	16.05–23.05	Politoloogia, rahvusvahelised suhted, avalik haldus	KH, T
16	23.05–30.05	Biomeditsiin, rahvatervis	KH
17	22.09–27.09	Sisekujundus	KH
18	03.10–10.10	Loomaarstiõpe	KH
19	17.10–24.10	Meditsiin	KH
20	31.10–07.11	Tootmistehnika ja tööstusettevõtlus	KH
21	14.11–21.11	Usuteadus	KH
22	28.11–05.12	Tõlkimine	KH

**Väljakutsetega on nii, et alguses on nad
ahvatlevad, siis hirmutavad ja tagantjärele
vaadates polegi nagu midagi erilist.
Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskus
sündis koos 2004. aastaga ja ometi tundub
kõik nii hästi toimivat, nagu olnuks kõige
tavalisem tööaasta.**

Katrin Kiisler

Akadeemiliste mobiilsustoetuste
keskuse juhataja

Katrin korraldab mobiilsuskeskuse
tööd ning riiklike stipendiumite
väljaandmist, suhtleb partneritega
ja teeb üldse kõiki neid asju, mida
keegi teine parasjagu ei tee.

4. AKADEEMILISTE MOBIILSUSTOETUSTE KESKUS

2004 oli Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskusele esimene iseseisva üksusena tegutsemise aasta - uude allüksusesse koondati juba SA Archimedese poolt menetletavad üliõpilastele, õppejõududele ja teadlastele mõeldud riiklikud algatused ning esimest aastat sihtasutuse pädevusse tulnud uued tegevused.

4.1 RIIKLIK KOOLITUSTELLIMUS VÄLISÜLIKOOLIDESSE

Doktorantide suunamine välisülikoolidesse on otseselt seotud riikliku koolitustellimusega, õppetoetused määratakse Eesti riigi jaoks strateegilistel erialadel välisülikoolide poolt vastu võetud doktorantidele. RKT õppekohad jagatakse alates 2004/05. õppeaastast avaliku konkursi korras.

Taotluste esitamise tähtaeg oli 15. mail 2004.

Esitati 38 taotlust, mille läbivaatamisel kasutas Archimedes Eesti Teadusfondi volitatud ekspertide abi. Iga taotlust hindas kaks eksperti, lõpliku otsuse tegi ekspertide ettepanekute alusel riikliku koolitustellimuse komisjon.

2004/05. õppeaastal õpib riikliku koolitustellimuse raames välisülikoolides 39 üliõpilast, kellest 24 oli oma õpinguid alustanud varem ning 15 asusid õppima 2004. aastal. 2004/05. õa sügissemestri eest maksti õppetoetust 33 välismaal õppivale doktorandile (kokku 2 633 000 krooni), pärast vahearuande laekumist jaanuaris makstakse välja stipendiumi teine osamakse (2 458 000 krooni). Kokku makstakse 2004/05. õppeaastal välisülikoolides õppivate doktorantide õppetoetusteks 5 091 000 krooni, mis teeb keskmiselt 154 273 krooni ühe õppetoetust saanud doktorandi kohta. Lisaks katab SA Archimedes ka üheksa doktorandi õppekulud vastavalt arvele, 2004/05. õa jooksul kokku 1 019 059 krooni. Kokku kulub 2004/05. õppeaastal toetusteks ja õppetasudeks 6 110 059 krooni.

**Esimene aasta Archimedeses,
esimesed Noore Õpetlase
stipendiaadid ning esimesed ja
kindlasti mitte viimased head muljed.**

Kristel Siilak

Akadeemiliste mobiilsustoetuste
keskuse konsultant

Asjaolude kokkulangemise tõttu
teab Kristel pisut kõikidest
mobiilsuskeskuse tegevustest, ent
igapäevaselt korraldab ta Noore
Õpetlase ja Kristjan Jaagu
stipendiumite väljaandmist.

4.2 KRISTJAN JAAK

Kristjan Jaagu riikliku stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada Eesti kõrgkoolide üliõpilaste välisõpinguid ning kõrgkoolide akadeemilise personali enesetäiendamist välisriikides. Taotlusi hindab Kristjan Jaagu nõukogu, mille koosseisu võrreldes 2003/04. õppeaastaga täiendati, tõeses hindavate liikmete arvu seitsmeni. 2004/05. õppeaastal kuuluvad komisjoni:

Olav Aarna (akadeemik, Riigikogu liige),
 Heli Aru (HTM kõrghariduse talituse juhataja),
 Peeter Kreitzberg (Riigikogu aseesimees),
 Renaldo Mändmets (Rahandusministeeriumi asekanstler),
 Indrek Raudne (Riigikogu liige),
 Rait Toompere (SA Archimedes juhatuse liige),
 Peeter Tulviste (akadeemik, Riigikogu liige).
 Kristjan Jaagu toetused kinnitatakse haridus- ja teadusministri käskkirjaga.

2004/2005. õppeaastal võttis SA Archimedes Kristjan Jaagu toetustaotlusi vastu kolmes kategoorias:

1) Tasemeõpe

Kuni 1-aastased stipendiumid doktorantidele

Tasemeõppe kategooria avati 2004/05. õppeaastal esmakordselt, põhjuseks tehnikaalade üliõpilaste vähene huvi riikliku koolitustellimuse raames kauem välismaal õppida.

Taotluse tähtaeg oli 15. mail 2004. Hindamiseks esitati 12 taotlust, nende läbivaatamisel kasutas SA Archimedes Eesti Teadusfondi volitatud ekspertide abi. Iga taotlust hindas kaks eksperti, kelle ettepanekud esitati programmi nõukogule. Nõukogu otsustas toetada 10 taotlejat (83%), hiljem lisandus neile veel üks riikliku koolitustellimuse raames stipendiumi saanud taotleja. Selle kategooria all toetati ka 2003/04. õppeaastal tasemeõpet alustanud Eesti Mereakadeemia õppejõu õpinguid.

Kokku jaotas komisjon 2004/05. õppeaastal õppetootusteks välja 1 472 000 krooni, mis teeb keskmiselt 122 667 krooni üliõpilase kohta. Sellel lisandus ühe doktorandi eest tasutud 60 452 krooni õppetasu. Kokku kulus tasemeõppe toetuseks 1 597 202 krooni.

2) Välissõidud

Kuni 21-päevased välissõidud. Magistrandid, doktorandid, õppejõud

Taotlusi võeti juba traditsiooniliselt vastu neljas taotlusvoorus tähtaegadega 1. juuni 2004, 1. september 2004, 1. detsember 2004 ja 1. märts 2005.

31.12.2004 seisuga viidi läbi kolm taotlusvooru, mille raames hindas komisjon ühtekokku 237 taotlust, rahuldati neist 104 (2003/04. õppeaastal 87). Eduprotsent on paranenud, toetatud on 44% esitatud taotlustest (2003/2004 32%).

31.12.2004 seisuga oli nõukogu otsusega välja jagatud 1 031 299 krooni, mis teeb keskmiselt 9 916 krooni toetuse kohta.

Kõige ilusamad on need päevad,
kui isegi toetusest ilmajäänud
arvavad, et on päris tore, et Sa
olemas oled.

Kristiina Vaik

Akadeemiliste mobiilsustoetuste
keskuse konsultant

Kristiina teab kõike riiklike
stipendiumiskeemide kohta, sest
enamik asjadest, mida on hea
teada, on ta ise reeglitesse
kirjutanud.

3) Osaline õpe

Kuni 5-kuulised stipendiumid magistrantidele ja doktorantidele

2004/05. õppeaastal oli avatud kaks tähtaega: 1. juuni 2004 ja 1. oktoober 2004. Kokku laekus komisjonile 104 taotlust, millest rahuldati 52 (50%). Oluliselt paranes toetusprotsent, mis 2003/04. õppeaastal oli vaid 27% ning tõi kaasa taotlejate rahulolematuse. Toetatud üliõpilased viibivad välismaal kokku 184 kuud (2003/2004 104), mis teeb keskmiselt 3,5 kuud ühe üliõpilase kohta. Kõige enam toetusi said üliõpilased loodus- ja täppisteaduste (16) ning tehnikateaduste (9) valdkonnast. Kokku jagas komisjon 2004/05. õppeaasta toetusteks välja 2 721 300 krooni, mis on keskmiselt 52 333 krooni üliõpilase kohta.

4.3 NOORE ÕPETLASE STIPENDIUM

Tegemist on eraettevõtjate, Haridus- ja teadusministeeriumi ning Sihtasutuse Archimedes koostöös loodud stipendiumiprogrammiga, mille eesmärgiks on toetada andekaid Eesti keskkoolilõpetajaid bakalaureusekraadi omandamisel tunnustatud välisülikoolides. 2004. aasta suvel kuulutati konkurs välja esmakordselt. Kokkuleppe kohaselt eraldab Eesti riik stipendiumiprogrammi toetuseks sama palju, kui suudetakse kokku saada eraannetajate toetustest, ent mitte rohkem kui 250 000 krooni aastas. 2004. aastal õnnestus eratoetajatelt annetustena saada 156 000 krooni.

Programmi nõukogu määrati haridus- ja teadusministri käskkirjaga ning selle koosseisu kuulusid: Heli Aru (HTM), Tõnu Pekk (PricewaterhouseCoopers, annetajate esindaja), Hannes Tamjärv (Rocca al Mare Kool, annetajate esindaja), Eha Teder (Põhja-Ameerika Ülikoolide Teabekeskus), Küllike Tohver (Briti Nõukogu).

Väljakuulutatud tähtjaks laekus 28 taotlust, otsuse langetamisel toetus nõukogu riigieksamite keskmisele hindele, taotluses esitatud informatsioonile ning läbiviidud intervjuudele. Välja otsustati anda kuus 50 000 kroonist stipendiumi, kokku 300 000 krooni väärtuses.

4.4 RAHVUSKAASLASTE PROGRAMMI ÜLIÕPILASSTIPENDIUMID

Alates 2004. aastast on mobiilsustoetuste keskus Rahvuskaslaste programmi haridusvaldkonna tegevuste rakendusüksus. Programm on suunatud väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi elavatele eestlastele, üks olulisemaid tegevusi on seejuures toetus väliseesti noortele kõrghariduse omandamiseks Eestis. 2004/05. õppeaasta sügissemestrist hakkas programmi menetlema SA Archimedes.

2004/05. õppeaastal õppis Rahvuskaslaste programmi raames Eesti ülikoolides 13 üliõpilast, kelle eest tasuti riigieelarvevälise õppekoha maksumus ning kellele maksti korralist eluasemetoetust, õppetootust ning koju sõidutoetust.

**Rohkem raha, rohkem
tööd. Töörõõm.**

Viive Oks

Raamatupidaja:
Socrates Eesti büroo,
Akadeemiliste
mobiilsustoetuste keskus ja
Eesti Kõrghariduse
Akrediteerimiskeskus

Viive peab kulude ja tulude
arvestust.

4.5 EESTI KÕRGHARIDUSE TUTVUSTAMINE VÄLISMAAL

2004. aasta peamised AMK koordineerimisel toimunud Eestist välja suunatud tööd:

- Portaali SmartEstonia.ee loomine koostöös Välisteadlaste teabekeskusega. Portaal asub aadressil www.smartestonia.ee ning on suunatud Eestisse õppima, praktikale või teadusasutustesse tööle tulemisest huvitatud välismaalastele. Portaali tutvustamiseks trükiti 6000 eksemplari järjehoidjaid-flaiereid;
- "Study in Estonia" 2. parandatud ja täiendatud trüki väljaandmine. 3000 eksemplari läks 1000 jagamisele Eesti kõrgkoolide vahel, 500 anti kasutamiseks Haridus- ja teadusministeeriumile ning 500 eksemplari Välisministeeriumile Eesti esindustesse ja välissaatkondadesse saatmiseks. 1000 eksemplari jäi Archimedesele jaotamiseks välismessidel ja teistel infoüritustel.
- Eesti kõrgkoolide ühisboksis EAIE (*European Association for International Education*) aastakonverentsil osalemise koordineerimine.

4.6 MUUD TEGEVUSED

Välislähetuste koordineerimine rahvusvaheliste lepingute raames

Koostöös Haridus- ja teadusministeeriumi ning välisriikide esindustega korraldas Archimedes mitmete riikidevaheliste stipendiumide määramist, osales eelvaliku tegemisel, stipendiumikomisjonides, uute stipendiumide algatamise töörühmades, suhtles taotlejate ja stipendiaatidega.

ESF meetme 1.1 rakendamine kõrghariduses

Akadeemiliste mobiilsustoetuste keskus osales ESF meetme 1.1 kõrgharidusse rakendamise protsessis nõustajana ning oli 2004. aastal kaasatud läbirääkimistesse kõrgkoolidega, meetme riikliku tegevuskava koostamisse ning reeglite väljatöötamisse, taotlejate nõustamisse ning taotluste hindamisse. Peamiseks ülesandeks oligi olla objektiivselt vahelüliks Haridus- ja teadusministeeriumi, SA Innove ning taotlejate vahel.

Kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegia väljatöötamine

Kõrghariduse rahvusvahelistumise strateegia olemasolu on Archimedesele kui mitmete kõrgharidusalaste riiklike meetmete elluvijale tähtis, kinnitamaks ettevõetud tegevuste vajadust ja garanteerimaks nende edukust. AMK ongi osalenud strateegia loomise töörühmades selle algusest peale ning olnud protsessi käigus mitmete töödokumentide visandajaks. Dokumendi valmimise tähtaeg on 2005. aasta juuni.

5. EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

5.1 AASTAST ÜLDISELT

Innovatsioonikeskuse peamised tegevused olid:

- 6RP kontaktpunktid
- COST
- eContent kontaktpunkt
- eTen kontaktpunkt
- Eesti teadus-arendustegevuse infosüsteem
- Noorteadlaste keskus
- Välisteadlaste teabekeskus
- Projektid

Keskuse töötajad olid hõivatud 18 Euroopa Liidu poolt rahastatud projekti täitmisega. Kõik projektid toetasid Innovatsioonikeskuse põhitegevusi.

Just tänu edukatele projektidele õnnestus Innovatsioonikeskusel Eestisse tuua nii EL erinevate institutsioonide tippametnikke (siin väärib märkimist teadusvolinik Philippe Busquin) kui tippkoolitajaid (Sean Mc Carthy).

2004. aastat võib iseloomustada kui koostöö aastat. See tähendab koostöölepingute sõlmimist - Tallinna Tehnikaülikooliga, Riigi Infosüsteemide Arenduskeskusega (eTen programmi kontaktpunkti ülesannete täitmine), Tallinna Pedagoogikaülikooliga, EASiga (kaastegevus EUREKA kontaktpunktina), Haridus- ja teadusministeeriumiga (TKN tööks vajaliku informatsiooni kogumine) ning olulist koostööbaasi laienemist - Õpilaste Teadusliku Ühingu ning Välisteadlaste teabekeskuse töölerakendamist.

Erinevate projektide kaudu oleme seotud teiste Eesti teadus- ja innovatsioonisüsteemi toetavate organisatsioonidega (ESTIRC konsortsiumisse kuuluvad EAS, TTÜ Innovatsioonikeskus ja Tartu Teaduspark; Välisteadlaste teabekeskuse võrgustikku kuuluvad Eesti Teaduste Akadeemia, TÜ, TTÜ, TPÜ; HERA projekti kaudu on Innovatsioonikeskus seotud Eesti Teadusfondiga). Koostöö ETFiga sai aastal 2004 ka reaalse tulemi, sest pooled taotluse esitanud teadlastest kasutasid esmakordselt taotluste esitamise ajaloos ERISe poolt pakutud elektroonilise taotluse esitamise võimalust. Äärmiselt intensiivne oli meie koostöö Haridus- ja teadusministeeriumiga uue Eesti Teadusinfosüsteemi projekti analüüsi dokumentatsiooni väljatöötamisel. Selle üheks osaks on Eesti Teadusportaal. Juba enne teadusportaali töölerakendumist alustati Eestit puudutavate teadusuudiste saatmist CORDISele (*Community Research & Development Information Service*). Euroopa teadlaste mobiilsusportaali kaudu on detsembrist alates kättesaadav ka vastavasisuline informatsioon Eesti kohta.

Eestis on välisteadlastele ja -tudengitele mõeldud mobiilsust hõlbustav informatsioon integreeritud ühisesse portaali www.smartestonia.ee. Portaal rajati SA Archimedese, Haridus- ja teadusministeeriumi ning Euroopa Komisjoni koostöös, tihedad olid kontaktid ka Teaduskompetentsi Nõukoguga.

2004. aastal olid Eesti teadlased edukad 76-s Euroopa Liidu T&A 6. raamprogrammi projektis, üheksas eContent projektis, kahes eTen projektis. Aasta jooksul lülitusid eestlased kuueteistkümmesse uude COST projekti.

Innovatsioonikeskus korraldas aasta jooksul 37 erinevat üritust. Eriliselt tasub siin esile tõsta 250 osalejaga Enwise konverentsi Tallinnas, kuhu saabus teadlasi 42 riigist. Innovatsioonikeskuse töötajad kirjutasid 42 artiklit ning esinesid erinevatel konverentsidel, seminaridel, infopäevadel kokku 69 ettekandega. Huvitavaks kogemuseks oli kahtlemata osalemine kahes INTAS projektis, mille käigus tuli oma teadmisi ning kogemusi edasi anda Moldova, Valgevene, Ukraina, Kasahstani, Usbekistani ja Kõrgõstani tippteadlastele ning ametnikele.

Kuna andekate noorte haaramine teadustegevusse on Innovatsioonikeskuse üks ülesannetest, püütakse toetada ka neid tegevusi, mis toimuvad väljaspool SA Archimedest. Teist aastat järjest anti vabariiklikul üliõpilastööde konkursil välja Archimedese preemia, milleks on osalemine tippasemega koolitusel. Selle aasta preemia sai Marina Sematõenko oma töö *"The effect of breeding on allometry and phenotypic plasticity in four varieties of oat"* särava esitluse eest. Preemiaks on osalemine kahepäevasel koolitusel *"Research administration: Best practice of North-America research management and its applicability for collaboration and institution development"*.

Eesti on raamprogrammis säilitanud oma positsiooni uute EL liikmesriikide esiridades. Tulemuste analüüs näitab, et vanadele liikmesriikidele lähenemine sõltub oluliselt meie teadus- ja arendussüsteemi arengutest. Sellest, kuidas suurenevad investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, uueneb teaduse, kõrghariduse ja innovatsiooni infrastruktuur, kasvab teadlaste ja inseneride arv. Unustusse ei tohi jääda ka tugistruktuurid.

Rein Kaarli

6. raamprogrammi rahvuslik koordinaator; ajalehe Innovaatika toimetaja

5.2 EL T&A 6. RAAMPROGRAMMI KONTAKTPUNKTID

Tegevus

Kuna 2003. aasta oli raamprogrammi käivitamise aasta, siis lõviosa ajast kulus programmi üldisele tutvustamisele. 2004. aasta tegevused olid juba suunatud kas projektikonkursside tutvustamisele:

- EL 6. raamprogrammi 1. prioriteedi "Eluteadused, tervishoiule suunatud genoomikateadus ja biotehnoloogia" seminar 14. jaanuaril;
- EL 6. raamprogrammi temaatilises valdkonnas NEST (uued ja esilekerkivad teadussuunad ja tehnoloogiad) infopäev 22. jaanuaril;
- ERA-NET infopäev 7. juunil;
- INCO infopäev 22. novembril;
- IST infopäev 9. detsembril;
- Teaduse infrastruktuuride infopäev 10. detsembril.

konkreetsetele sihtgruppidele:

- Eesti ettevõtetele suunatud seminar "Kuidas kasvada rahvusvaheliseks" 28. septembril
- Infopäev "Ületades piire - edukad väikeettevõtted" 28. septembril

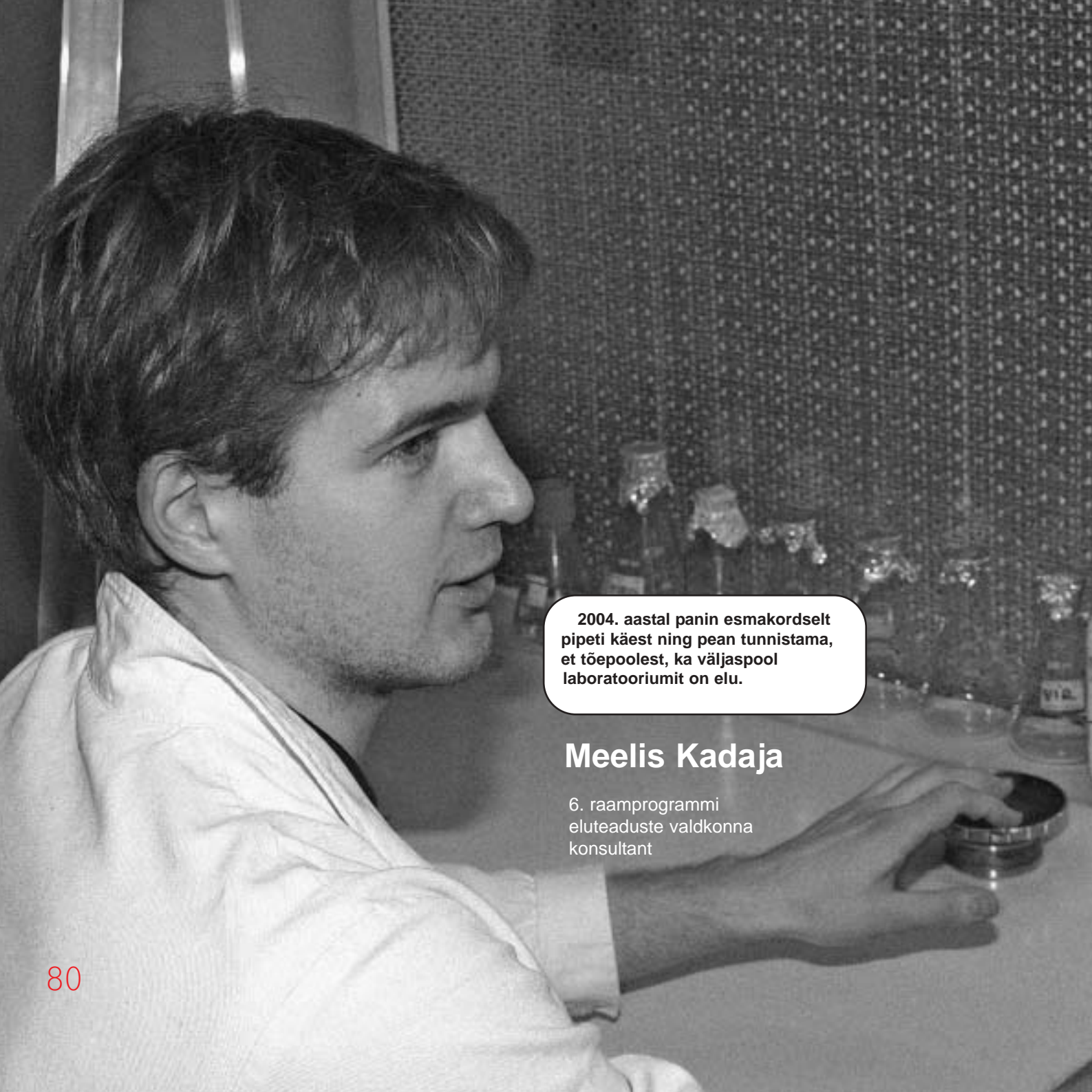
või edukates projektides osalejate abistamisele:

- Infopäev "Konsortsiumileping, Euroopa Komisjoniga sõlmitav leping ja läbirääkimised Komisjoniga. Intellektuaalomand EL 6. raamprogrammi lepingutes" 6. veebruaril
- *How to Negotiate, Manage, Administer and Audit an EU R&D Contract* 6. oktoobril

2004. aastal valmistati ette ka 2005. aasta tööprogramme. Oma ettepanekud nende sisule esitasid kõik programmikomiteedega seotud Innovatsioonikeskuse töötajad.

2004. aastal algas arutelu järgmise, 7. raamprogrammi sisu üle. Oma ettepanekud esitati HTM esindajatele, kes vastavates töögruppides osalevad.

Koostöös Soome Akadeemiaga korraldas EL Innovatsioonikeskus Eesti esindajate osalemise Helsingis 9. juunil toimunud konverentsil "*Towards the Seventh Framework Programme*". Teel Helsingisse korraldati seminar "Teel 7. raamprogrammi". Osalesid TKN, EAS, TTÜ, TÜ, TPÜ, HTM ja SA Archimedes esindajad.

2004. aastal panin esmakordselt pipeti käest ning pean tunnistama, et tõepoolest, ka väljaspool laboratooriumit on elu.

Meelis Kadaja

6. raamprogrammi
eluteaduste valdkonna
konsultant

6RP projektikonkursside tulemused (31.12.2004)

Programmid	Taotlusi kokku		Prioriteet -nimekirjas		Edukuse %	
	01.01.04	31.12.04	01.01.04	31.12.04	01.01.04	31.12.04
Eluteadused, tervishoiule suunatud genoomikateadus ja biotehnoloogia (LifesciHealth)	37	54	7	13	18,9	24,1
Infoühiskonna tehnoloogiad (IST)	57	122	5	26	8,7	21,3
Nanotehnoloogiad, -teadused, teadmiste- põhised funktsionaalsed materjalid, uued tootmisprotsessid ja seadmed (NMP)	34	62	6	12	17,6	19,4
Aeronautika ja kosmoseuuringud (AeroSpace)	2	5	1	1	50	20
Toidu kvaliteet ja ohutus (Food)	4	14	1	2	25	14,3
Säästev areng, globaalsed muutused ja ökosüsteemid (energia, transport, keskkond) (Sustdev)	30	81	4	21	13,3	25,9
Kodanikud ja valitsemine teadmistepõhises ühiskonnas (Knowledge Society)	43	84	7	12	16,2	14,3
Poliitikatele suunatud teadustegevus	15	18	9	9	60	50
Väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele suunatud tegevused (VKE)	15	77	6	11	40	14,3
Rahvusvaheline koostöö (INCO)	11	24	6	6	54,5	20,8
Teadustegevuse koordineerimine	2	6	1	2	50	33,3
Uued ja esilekerkivad teadussuunad ja tehnoloogiad (NEST)	3	6	0	1	0	16,7
Teadus ja innovatsioon	17	22	1	2	5,9	9,1
Inimressursid ja mobiilsus (Marie Curie tegevused)	24	87	4	13	16,7	14,9
Teaduse infrastruktuurid	10	11	0	2	0	18,2
Teadus ja ühiskond	16	38	6	8	37,5	21,05
Kokku	320	711	64	140	20	19,7

A black and white portrait of Margit Lehis, a woman with short, dark, curly hair, wearing glasses and a white top. She is looking directly at the camera with a neutral expression.

Palju uusi kogemusi ja rohkelt koostööd - suur osa aastast möödus septembris toimunud rahvusvahelise Enwise konverentsi ettevalmistamise tähe all.

Margit Lehis

EL Innovatsioonikeskuse
infojuht

Margit korraldab koolitusi
ja jagab teavet.

Kuidas hinnata Eesti seniseid tulemusi?

Kindlasti on raamprogramm aktiveerinud enneolematult suurt hulka Eesti teadus- ja innovatsioonisuutlikest organisatsioonidest. Projektikonkurssidel on osalenud 637 organisatsiooni. Traditsiooniliselt on aktiivsemad olnud teadus- ja haridusasutused (61%), samuti erinevad sihtasutused, mittetulundusühingud, konsultatsioonifirmad (25%). Kõige enam on eestlased osalenud integreeritud projektide (IP) (27,4%), sihtotstarbeliste teadusprojektide (STREP) (24,6%) ning eritoetustegevuste (SSA) (23,2%) taotlustes.

Suurim osalemisaktiivsus oli programmides IST (122), Marie Curie (87), kodanikud ja valitsemine teadmistepõhises ühiskonnas (sotsiaal- ja humanitaarteadused) (84). Suurim arv edukaid projekte on seni olnud IST (26), biotehnoloogia (13), Marie Curie (13) programmides. Säästva arengu programm jaguneb kolmeks erinevaks valdkonnaks, kus enim on edukaid projekte keskkonna programmi all (12), järgnevad energia- (6) ning transporditeemalised (3) projektid. Samas on üks säravamatest projektidest just transpordi programmi alt. Projekti VISIT 2008: *Sustainable intermodel city traffic 2008* koordinaatoriks on Malmö linn. Projekti on haaratud Tallinna linn, Tallinna bussipark, Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondis, AS MRP Linna Liinid, Tallinna Tehnikaülikool. Eesti partnerid saavad 10 400 000 euro suurusest kogueelarvest 2 000 588 eurot.

Eesti edukuse tõstmisel mängisid kindlasti suurt rolli SSA projektid, mis on suunatud raamprogrammi alase teadlikkuse tõstmisele ning osaluse suurendamisele. Eesti ettevõtete ja teadusasutuste tehnoloogiline tase on sageli ebapiisav mahukate projektide initsieerimiseks ning koordineerimiseks. Seetõttu moodustavad edukatest projektidest, mille koordinaatorid on Eestist, lõviosa SSA projektid. Praegusel hetkel koordineerivad Eesti teadlased ainult ühte integreeritud projekti - see kuulub sotsiaalteaduste valdkonda: LLL2010: *Towards a Lifelong Learning Society in Europe: The Contribution of the Education System*. 14 partneriga projekti koordinaatoriks on TPÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut. See on ka ainulaadne juhtum, kus suure projekti (4,8 miljonit eurot) koordinaatoriks on keegi nn uutest liikmesriikidest.

5.3 COST

COST - teaduse ja tehnikaalane koostöövõrk

COST võimaldab rahvuslikult rahastatava uurimistegevuse koordineerimist Euroopa tasandil ja selle aluseks on neli põhiprintsiipi:

- Alt-üles lähenemine - iga teadlane ükskõik millisesest COST liikmesriigist võib algatada uue tegevuse.
- Avalikkus - COST on avatud kõigil teadusaladel, osalemine ei ole piiratud.
- Paindlikkus - osalemine on vabatahtlik, see ühendab ainult projektist huvitatud riikide teadlasi.
- Omafinantseering - koordineeritav teadustegevus on rahastatud rahvuslikest allikatest. Koordineerimine on rahastatav liikmesriikide ning Euroopa Komisjoni poolt.

**Europrojektidest
kõrvalehoidmise aeg sai läbi – 2004.
aasta tõi Boostingu.**

Tõnis Eelma

Võrguadministraator

Tõnis aitab kõiki IT-alaselt
parasjagu nii hästi kui oskab.

COST rahvuslik koordinaator on pidevas kontaktis erinevate komiteede rahvuslike delegaatidega ja vastutab teadlaste ning COST sekretariaadi vahelise sidepidamise eest.

COSTi jaoks tervikuna oli aasta stabiilne ja edukas. ESF/COST ühisbüroo tööle hakkamine ning tänu sellele lepingu sõlmimine Euroopa Komisjoniga tagas kõikide projektide õigeaegse rahastamise. Aasta jooksul algatati 15 uut projekti.

Toimus kolm COST kõrgemate ametnike koosolekut. Valiti COST asepresident, kelleks sai rootslane Stefan Cairen.

Tuntav oli uue aktiivse presidendi tegevus. COST esitas oma seisukohad tulevase 7. raamprogrammi ning Euroopa Teadusruumi kujundamiseks.

2. detsembril toimus Baden-Württembergi Liidumaa Brüsseli esinduses suurejooneline ning kõrgetasemeline COST päeva tähistamine.

Tegevused Eestis

2004. aastal ühines Eesti 16 uue COST projektiga. Kokku osaletakse momendil 29 projektis (3 projekti on lõppenud).

Valdkond	Projekte kokku	Osalevad organisatsioonid
Põllumajandus ja biotehnoloogia	4	2TÜ, 1 EBI, 1 Põllumajandusuuringute Keskus
Metsandus	3	2 EPMÜ, 1 TÜ
Keemia	3	2 TÜ, 1 TTÜ
Sotsiaal- ja humanitaarteadused	6	2 TPÜ, 4 TÜ
Materjalid	1	1 TTÜ
Telekommunikatsioon ja infoteadused	5	4 TTÜ, 1 TÜ
Füüsika	3	1 KBFI, 1 TTÜ, 1 TÜ
Arstiteadus	1	1 TÜ
Keskkond	1	1 TÜ
Meteoroloogia	2	1 Tartu Observatoorium, 1 TÜ

26.–27. augustil toimus Pühajärve konverentsikeskuses COST seminar, kus esines ka COST juhtkomitee liige Gorm Bramsnæs Taanist. Seminaril osales 18 inimest. Teematika oli suunatud erinevate Euroopa teadus- ja innovatsiooniprogrammide ning koostöövõrkude projektide hindamiskriteeriumidele.

5.–6. septembril külastas Eestit COST president professor Francesco Fedi, kes esines Academia Europea konverentsil COSTi tutvustava ettekandega.

Informatsiooni uutest projektidest levitati erinevate meililoendite ning Innovaatika infolehe kaudu. Informatsiooni konkurssidest vabadele COSTi ametikohtadele levitati samuti COST meililoendi kaudu.

2004. aasta aitas laiendada haaret ka
Ida suunal – INTASE toel osaleti
raamprogrammi tugistruktuuride
väljaarendamisel Valgevenes, Ukrainas
ning Moldovas.

Tarmo Pihl

6. raamprogrammi
infoühiskonna
tehnoloogiate valdkonna
konsultant ning eContent
ja eTen programmide
rahvuslik kontaktisik

5.4 eCONTENT PROGRAMM

eContenti programm toetab eeskätt avaliku sektori teabele juurdepääsu ja selle teabe hõlpsamat kasutamist, eri keeltes ja eri kultuuride jaoks infosisu loomist ning digitaalse infosisu turu arendamist.

eContenti rahaline maht oli kokku 100 miljonit eurot, millele lisandus uute liikmesriikide panus. Programm vältas 2000. aasta detsembrist 2004. aasta lõpuni. Viimane projektikonkursi kutse jäi 2004. aasta maisse ning pärast seda ei ole eContenti programmist enam võimalik rahastamist taotleda. Siiski ei jää see viimaseks võimaluseks taotleda vahendeid online-lisandväärtusteenuste rahastamiseks, sest 2005. aasta jooksul peab käivituma eContenti jätkuprogramm nimetusega eContent+.

eContenti programmi vältel esitati finantseerimiseks kokku 560 demoprojekti ning 277 eeluuringu taotlust. Rahastati ca 13% esitatud projektidest, mis ühest küljest annab tunnistust programmi ülisuurest populaarsusest, teisalt aga sellest, et paljud perspektiivikad projektid jäävad tagasihoidliku eelarve tõttu Euroopa Komisjoni poolt rahastamata. Selles valguses taotleb Euroopa Komisjon eContenti jätkuprogrammi eContent+ raames programmi eelarve tõstmist 130 miljonile eurole.

Projekte sai esitada Euroopa Komisjonile järgmistes valdkondades:

- **avaliku sektori informatsioonile parema ligipääsu tagamine ning kasutuselevõtu hoogustamine;**
- **sisuteenuste loomine multikeelise ja multikultuurse keskkonna arendamiseks;**
- **digitaalse sisupakkumise turu tugisüsteemi väljaarendamine.**

Populaarsemateks valdkondadeks osutusid eeskätt e-äri ja e-õpe (üle kolmandiku kõigist taotlustest), mõnevõrra vähem taotlusi esitati kultuuripärandi valdkonda (kümndik kõigist taotlustest). Suhteliselt populaarsed valdkonnad olid ka keeleinfrastruktuur, geoinfo ja tervishoid. Enamik projektitaotlustest on suunatud korporatiivsele (B2B) turule, suunal äri- ja tavakasutajale (B2C) domineerib mobiilse infosisu pakkumine.

Ülalnimetatud valdkondlik jagunemine kajastus ka Euroopa Komisjoni poolsetes rahastamiseel-istustes. Seega said enim toetust e-äri ja e-õppe valdkonna projektid, mida oli toetatutest ühtekokku neljandik, millele järgnesid tööstusrakendused ning ökoloogia.

Eestist osales eContenti programmis veidi vähem kui kahe aasta jooksul 35 erinevat organisatsiooni 37 taotlusega, millest kuus osutusid edukateks. Eestlased olid projektides partneriteks.

Teine projektikonkurss tõi kaasa kaks edukat projekti, mille partneriks on Eesti organisatsioon. Neist ühe projekti sisuks oli Euroopa 37 riiki hõlmava geo-infosüsteemi loomine ruumiandmete analüüsi teostamiseks. Projekti rakendused leiavad kasutust merelaevanduses, keskkonnaalastes analüüsides, kriminaaljärevalves. Teine projekt tegeleb riskikapitali ning ekspertteabe digitaalse tugisüsteemi väljatöötamisega kiire arengu ja silmapaistva potentsiaaliga tehnoloogiaettevõtete kapitalivajaduste rahuldamiseks.

2004. aastal parandati läbi mitmete järjepidevate koolituste ja konsultatsioonide Eesti ettevõtete ja T&A asutuste võimalusi, löömaks läbi 6RPs; reklaamides nende kompetensi ja koostöösoove Euroopas võimaldati mitmel asutusel liituda nende tegevuste ja eesmärkidega ühtivate projektidega. Kogemusi jagati meie idapoolsete naabritega – aidates Ukrainas, Valgevenes ja Moldovas üles ehitada analoogset kontaktpunktide süsteemi taotlemaks raha EL teadus- ja arendusfondidest.

Silver Toomla

Projektijuht - NBCC, Star-Net,
ProNMS

Kolmandas projektikonkursi kutses osutus edukaks raamatukogunduse valdkonda kuuluv Eesti partneriga projekt, mille sisuks on avaliku sektori dokumentatsiooni digitaliseerimine.

Neljandast ja ühtlasi viimasest projektikonkursi voorust lisandusid edukate projektide hulka veel kaks. Kõrged hinded said jäätmekäitluse tugisüsteem ning projekt, mis konsolideerib ja harmoniseerib üle Euroopa käibesolevat terminoloogiat, mille tulemusena valmib ühtne terminoloogia andmekogu. Eeluuringu projektidest osutus edukaks teadmuse (peamiselt terminoloogia) jagamise veebipõhine keskkond.

Seega võib öelda, et Eesti jaoks on eContenti programm pakkunud täiendavaid koostöövõimalusi ja osutunud edukaks. Meie keskmine edukuse protsent on täiesti võrreldav programmi ning Euroopa keskmisega, mistõttu hilisem ühinemine programmiga ei ole takistanud eestlaste võrdväärset osavõttu rahvusvahelistest projektidest.

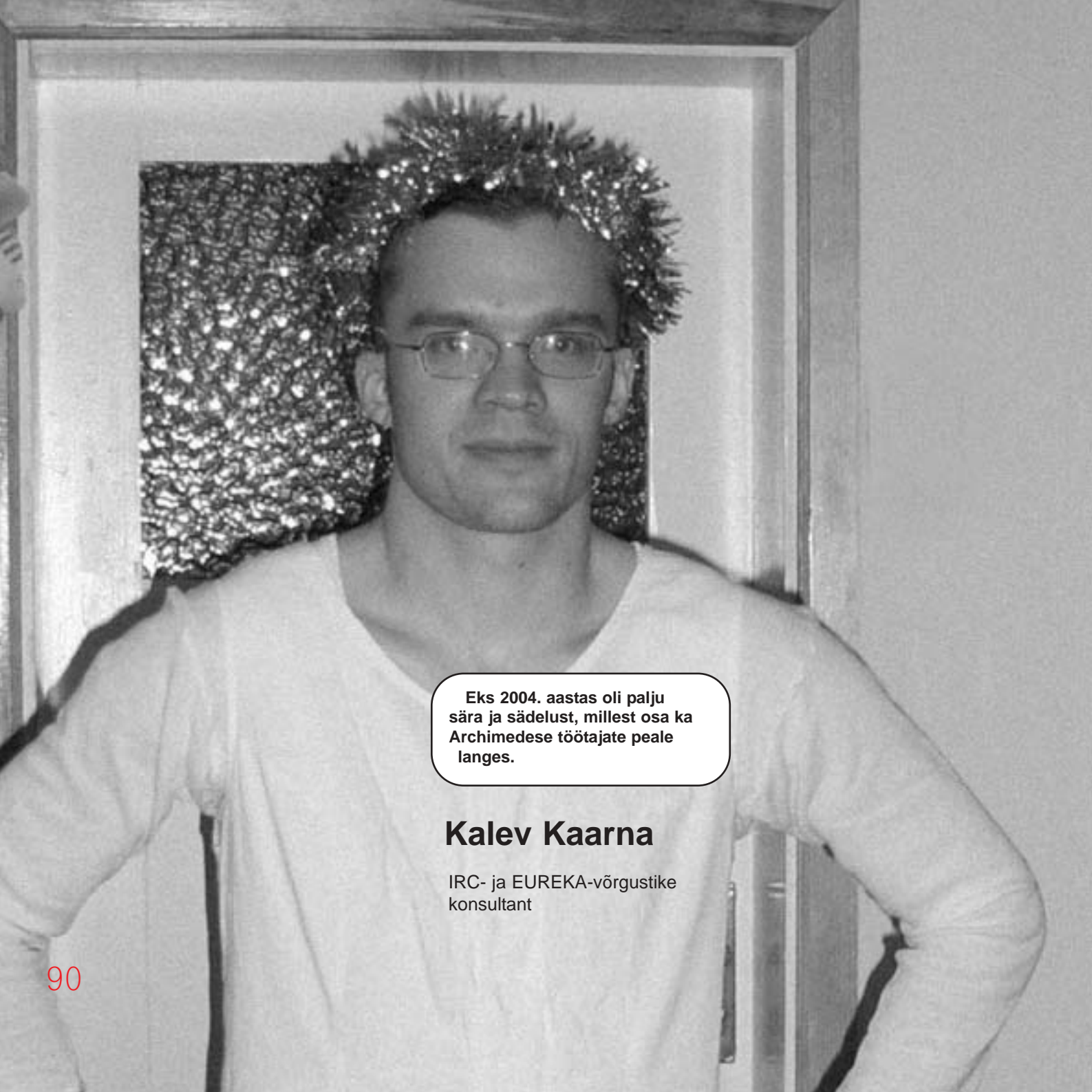
eContenti programmi koordinaatoriks Eestis on alates 2003. a maist Eesti Informaatikakeskuse (EIK) ning Riigihangete Keskuse liitmise tulemusena tekkinud Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus. eContenti rahvusliku kontaktpunkti tööülesandeid täidab SA Archimedes, kes tegeleb projektitaotluste igapäevase nõustamise, koolituse organiseerimise ja programmi laiema populariseerimisega.

5.5 eTEN PROGRAMM

eTEN on Euroopa Liidu poolt finantseeritav innovatsiooniprogramm, mille eesmärgiks on soodustada uute, tehnoloogilisest platvormist sõltumatute e-teenuste loomist ja rakendamist. Kitsamaks eesmärgiks on kiirendada e-teenuste kasutuselevõttu, luues uusi võimalusi kodanike, ettevõtete ning administratsioonide elektrooniliseks suhtlemiseks.

eTeni programm avanes Eestile Euroopa Liidu liikmeks saamisel, s.o 1. maist 2004 ning 2004. aastal toetas programm online-sisulahenduste loomist kuues valdkonnas:

- e-valitsus,
- e-tervishoid,
- e-kaasatus,
- e-õpe,
- turvalahendused,
- väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele mõeldud e-teenused.

Eks 2004. aastal oli palju
sära ja sädelust, millest osa ka
Archimedese töötajate peale
langes.

Kalev Kaarna

IRC- ja EUREKA-võrgustike
konsultant

eTen programm ei finantseeri infrastruktuuri arengut, programmi keskmes on eeskätt uute teenuste turuletoomine. Arendustegevus on seejuures teisejärguline, esmaseks ülesandeks on prototüübi tasemel toimivate teenuste leviku laiendamine ning uute turgude otsimine.

Programmis osalejate tüübile piiranguid ei seata, projektis võivad olla tegevad nii avaliku sektori organisatsioonid (k.a ministeeriumid) kui eraettevõtted, sihtasutused, MTÜd, teadus- ja arendusasutused, ülikoolid ning instituudid.

eTen programm toimib iga-aastaste projektikonkursi kutsete alusel. Kutses määratletakse ära ajavahemik, mille jooksul projekte Euroopa Komisjonile võib esitada - tavapäraselt on selleks kolm kuud.

Projektitaotluste hindamisel võetakse arvesse eeskätt idee ja ärimudeli innovatiivsust rahvusvahelisel skaalal, pakkumise kvaliteeti, tööplaanil läbimõeldust, turulähedust ning projektikonsoortsiumi struktuuri. Oluline on seejuures rahvusvaheline partnerlus, st minimaalne eri Euroopa riikidest osalevate partnerite arv on 2, praktikas kujuneb aga konkurentsivõimelise konsortsiumi suuruseks 3–8 (sõltuvalt projekti tüübist). Reeglina tuleb projektid ellu viia vähemalt kahes liikmesriigis, kuid erandina on võimalik rakendada projekti ka ühes riigis, juhul kui antud tegevus panustab laiemalt üle-Euroopalistesse huvidesse. Kolmandad riigid võivad osaleda projektides, kus nende osalus on hädavajalik ning tagab teenuste ja rakenduste koostalitusvõime.

Rahastamine toimub peamiselt kaasfinantseerimise põhimõttel - finantseerimise maksimummäär sõltub eeskätt projekti tüübist - äriplaanil ning esmase prototüübi valmimist toetatakse kuni 50% ulatuses, teenuse tervikliku väljaarendamise puhul kühnib taotleja omafinantseeringu aga 90%-ni.

Kokku esitati esimesele Eesti jaoks avatud projektikonkursile 12 taotlust, milles Eesti organisatsioonid olid eranditult partneriteks. Samas figureerisid Eesti organisatsioonid suhteliselt konkurentsivõimelistes taotlustes, sest kaks taotlust 12st osutusid edukaks ning üks jäi edukate seast napilt välja, reservnimekirja. Üks suure tõenäosusega finantseerimist pälvinud taotlus tegeleb kroonilisi haigusi põdevatele inimestele suunatud nn patient self-management teenuse loomisega. Teenuse infrastruktuur koosneb PMA-st (Patient Medical Assistant), turvalistest veebiserveritest ja IP kommunikatsiooniteenusest.

5.6 EESTI TEADUSINFOSÜSTEEM ERIS

Eesti teadus- ja arendustegevuse infosüsteemi ERIS eesmärgiks on Eesti teadus- ja arendustegevust kajastava informatsiooni koondamine ühtsesse baasi ning selle avalikkusele kättesaadavaks tegemine nii Eestis kui rahvusvaheliselt. ERIS võimaldab teadus- ja arendustööga tegelevatel institutsioonidel ning teadlastel laiemalt oma tegevusest teada anda. ERISe granditaotlussüsteemi abil saab esitada taotlusi Eesti Teadusfondile ning Haridus- ja teadusministeeriumile.

Oli tuult ja oli tormi.

Taavi Tiirik

ETAIS süsteemi
administraator

Taavi ehitab Eesti
Teadusinfosüsteemi ERIS.

Muudatused teaduse rahastamis-
süsteemis seadsid uued nõudmised
teadusinfosüsteemile, tihenes koostöö
teadusraha jaotavate kogudega.

Marika Meltsas

ETAIS projekti juht
6. raamprogrammi teaduse infrastruktuuride
valdkonna konsultant

Lisaks muule täiendab Marika ka Eesti
Teadusinfosüsteemi ERIS uute andmetega.

5.6.1 Andmete lisamine, korrastamine, ühtlustamine

Andmebaasi lisati 2004. aastal 410 uut projekti ja taotlust ning kõigi Eesti Teadusfondi ja sihtfinantseeritavate jätkuprojektide rahastamisandmed.

Andmebaasi lisati ka Põllumajandusministeeriumi põllumajanduslike rakendusuuringute ja arendustegevust toetava programmi projektide andmed (2000-2004) ning Kultuuriministeeriumi riikliku programmi "Lõunaeesti keel ja kultuur" 2000-2003. aasta rahastatud projektide andmed.

31. detsembri seisuga oli infosüsteemis 3581 teadusteemat ja 5576 isikut.

Elektroonilise granditaotlussüsteemi kasutajaks registreerus 970 isikut. Infosüsteemi lisati ka elektroonilise granditaotlussüsteemi kaudu esitatud CV-d, kui elulookirjelduse esitaja andis loa selle avaldamiseks ERISes (CV on avalikustanud 342 isikut).

Eraldiseisvasse andmebaasi koguti informatsioon Eesti teadlaste publikatsioonide kohta kõrge tsiteeritavusega rahvusvahelistes ajakirjades (ISI poolt refereeritavates ajakirjades). Andmebaasis on 4434 bibliokirjet, 7966 autorit; Eesti autoreid on 2417.

Eesti autorite puhul lisati eesnimed artikleid de visu kontrollides.

Vastavalt Teaduskompetentsi Nõukogu soovile koguti sihtfinantseerimise taotlustest lisaandmeid taotlejate kvalifitseerumise kontrollimiseks.

5.6.2 Arendustööd

Uute sihtfinantseerimis- ja granditaotlusvormide koostamine

Iga-aastased muudatused sihtfinantseerimise korras ning ka Eesti Teadusfondi grantide taotlemise korras töid kaasa vajaduse uute elulookirjeldus-, taotlus- ja aruandlusvormide järele. Loodud sihtfinantseerimis-vormid, millest on võimalik juba eelmisel aastal loodud tarkvara abil andmed automaatselt andmebaasi lugeda, asuvad aadressil <http://www.hm.ee/uus/hm/client/index.php?03526230131553207>.

Analoogilised vormid loodi ka ERISe jaoks.

A black and white photograph of a man, Marek Tiits, standing outdoors. He is wearing a white t-shirt and dark trousers, leaning his right arm on the roof of a dark-colored car. The background shows a paved area, a white van, and a classical stone pillar. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

"Teadus poliitika toetuseks –
elu nagu tuletõrjes..."

Marek Tiits

6. raamprogrammi
konsultant valdkonnas
teadus poliitika toetuseks

5.6.3 Publikatsioonide väljavõtte tehniline lahendus ja liidestamine ERISega

ERISes registreerunud isikutele loodi võimalus kontrollida enese kohta käivat informatsiooni kõrge tsiteeritavusega rahvusvahelistes ajakirjades ilmunud Eesti autorite publikatsioonide väljavõtetest.

5.6.4 Eesti Teadusinfosüsteem ETIS

Osaleti Eesti Teadusinfosüsteemi loomiseks kokku kutsutud töörühma töös projekti analüüsi dokumentatsiooni väljatöötamisel.

5.6.5 Esitlused, rahvusvaheline suhtlus

Osaleti teadusinfosüsteemide alasel konverentsil CRIS2004 Antwerpenis, Belgias. 13.-15. mail toimunud konverentsi jaoks valmistati koostöös NIWI-ga (*Netherlands Institute for Scientific Information Services*) prototüüp, mida konverentsil osalejatele demonstreeriti kui lihtsat võimalust koondada erinevate CERIF standardil põhinevate lokaalsete teadusinfosüsteemide andmed ühtsesse baasi.

Infosüsteemi ERIS esitleti 15. juulil Tartu Ülikooli Teadus- ja arendusosakonnas ja EuroCRISi liikmete koosolekul 11.–13. novembril Budapestis.

Hinnang aastale 2004: Sel aastal läks taas käima Õpilaste Teaduslik Ühing ja mitmed teadushuvilised koolinoored said endale teadlaste seast juhendaja, kaasamõtleva ja ehk ka sõbra. Laste huvi teaduse vastu on palju suurem kui oleks osanud oodata!

Terje Tuisk

Eesti Noorte Teadlaste teadustööde riikliku konkursi rahvuslik organisator, 6. raamprogrammi konsultant valdkonnas teadus ja ühiskond

Terje Tuisk püüab ärgitada noori tõsiselt teadusega tegelema juba enne ülikooli astumist. Lisaks jagab infot ja nõu ning aitab raha taotleda 6RP alaprogrammist Teadus ja ühiskond.

5.7 NOORTEADLASED

5.7.1 Õpilaste Teaduslik Ühing

Õpilaste Teaduslik Ühing on ühenduslülili andekate ja uudishimulike noorte ning teadlaste vahel. ÕTÜ missiooniks on toetada õpilaste teadusliku loomevõime arengut. ÕTÜ leiab noorele teadlasest juhendaja, kelle toel ja suunamisel saab uurida huvitavat ainevaldkonda ning leida küsimuste vastused. Õpilastele on see võimalus tegevteadlastest juhendajate käe all akadeemilise maailmaga tutvust teha ning paeluval erialal teadusliku uurimistöo võimalustesse süveneda. Samuti on ÕTÜ klubi, kus sarnaste huvidega noored kohtuda saavad.

1980-ndatel aastatel aktiivselt tegutsenud ühingu otsustasid 2003. aasta lõpus taastada endised ÕTÜ liikmed, kellest praeguseks on saanud tegevteadlased ja muidu tublid inimesed.

Olulisemad sammu ÕTÜ taastamisel 2004. aastal:

1. Veebruaris kontakteerusime kõigi Eesti teadusasutuste, ülikoolide ja kõrgkoolidega paludes teada anda, kas neil on huvi ÕTÜga noorte juhendamisel koostööd teha ja huvi korral määrata ÕTÜ kontaktisik. Tulemuseks on 82-st kontaktisikust koosnev kontaktnõrgustik.
2. 19. märtsil toimus Eesti Teaduste Akadeemia saalis kontaktisikute infopäev, kus räägiti teadusandekate lastega seonduvatest probleemidest nii teoreetilisest kui praktilisest küljest, teadusandekate laste juhendamisest, ÕTÜ kunagisest ja planeeritavast struktuurist. ÕTÜ vilistlased ja endised eestvedajad rääkisid sellest, kuidas ÕTÜ toimis ja millist kasu noored selles süsteemis osalemisest said.
3. Mai lõpuks laekus kõigist koostöösoovi omavatest teadusasutustest Archimedesesse info selle kohta, millised on valdkonnad ja uurimisteemad, kuhu nende teadlased oleksid valmis lapsi kaasama. Samal ajal saadeti esmane info ÕTÜ taastamise kohta ka koolidesse ning otse uurimistöode konkursside ja olümpiaadide kaudu juba teada-tuntud teadusandekatele lastele ja nende õpetajatele. Alates maikuust tegeleti huvilistele lastele juhendajate otsimisega. Sügiseks oli juhendaja leidnud ligikaudu 15 last.
4. 11. novembril toimus Teaduste Akadeemia saalis ÕTÜ avaüritus, kuhu koolilaste tung oli palju suurem kui auväärne saal huvilisi mahutada oleks suutnud. Kokku pääses üritusele 170 last, huvilisi oleks olnud üle 200. Seekord said sõna vaid mõned lapsed. Põhilise osa kavast täitsid akadeemikud ja teised silmapaistvad teadlased, kes rääkisid nii oma teadustegevusest kui ka teistest teaduse tegemisega seotud probleemidest. Ürituse viimases osas tutvustasid mitmete ÕTÜ erialasektiioonide juhid oma erialal viljeldavaid teadussuundi ja lõpuks oli lastel võimalus neid huvitava valdkonna esindajatega vestelda. Ürituse käigus paluti lastel täita huviankeet, mille alusel on püütud kõigile soovijaile juhendajad leida. Kuna erinevate teadusvaldkondade

esindajate huvi ÕTÜs juhendajana kaasa lüüa on erinev, siis on mõned huvilised hetkel veel ootel, aga läbirääkimised käivad. Praeguseks on omale juhendajad leidnud juba vähemalt 50 last. Entusiastide eestvedamisel on aktiivselt tööle hakanud füüsika, keemia, bioloogia ja ajaloo/arheoloogia sektsioonid. Töö käib teiste erialade sektsioonide käivitamiseks.

Põhilisteks saavutusteks ÕTÜ taastamise teel aastal 2004 on:

- Kontaktide loomine teadusasutustega ja rahuldavalt toimiva koostöövõrgustiku moodustamine
- Esmase info viimine koolidesse ja esimeste huviliste kokkuviimine juhendajatega
- Õpilaste Teadusliku Ühingu taasasutamise avaüritus

5.7.2 Õpilaste teadustööde riiklik konkurss

Konkursi eesmärgiks on Eesti koolides teadusliku uurimistööga tegelemise väärtustamine ja tunnustuse avaldamine väljapaistvaid tulemusi saavutanud noortele.

2004. aastal viis SA Archimedes koostöös Haridus- ja teadusministeeriumi ning Teaduskeskusega AHHA läbi kolmanda Eesti õpilaste teadustööde riikliku konkursi.

Selle aasta konkursile laekus 48 tööd 61 autorilt 33 koolist. Kõige arvukamalt on konkursil Tallinna Reaalkooli ja Tartu Karlova Gümnaasiumi õpilaste uurimistöid. Üheksast Reaalkooli tööst pääses neli ka konkursi II vooru. Võimsa debüüdi tegid Tallinna koolid - kui eelmistel aastatel osalesid ainult üksikuid, siis 2004. aastal oli töid 11 Tallinna koolist. Ilmselt on vilja kandnud mitu Tallinna Haridusametiga koostöös korraldatud õpilasteaduse-teemalist infopäeva õpilastele ja õpetajatele.

Konkursile olid oodatud 15–19-aastased noored oma uurimistöödega kõigilt teadusaladelt. Kui eelmistel aastatel on suurem osa töid esindanud reaalteadusi, siis sel aastal olid pea pooled tööd humanitaariast - ajaloost filoloogiani. Uuriti näiteks Fibonacci arve ja Tallinna kodutute olukorda, euroeesti keelt ning vase ja alumiiniumi raadiotehnilisi omadusi, kiir-laevade poolt tekitatavaid knoidaalseid laineid ja ebatsensuursete väljendite kasutamist noorte hulgas, meripühvlit ja vanasõnade kasutamist õppekirjanduses.

Laekunud töid hindas 7-liikmeline komisjon kahes voorus - kõigepealt hinnati kirjalikke töid ning 13 prima tööd autorid kutsuti komisjoni ette oma tööd kaitsma. 2. vooru käigus selgusid ka võitjad.

2004. aasta konkursi ajakava:

- 15. märts - konkursitööde laekumise tähtaeg
- 28. aprill - konkursi 2. voor, komisjoni otsus konkursi tulemuste kohta
- 14. mai - konkursi lõpetamine, võitjate autasustamine
- 4. juuni - Euroopa Liidu Noorte teadlaste konkursi tähtaeg - tööde esitamine
- 25.–30. september - Euroopa Liidu Noorte teadlaste konkurs Dublinis
- 28. detsember - 2005. aasta konkursi väljakuulutamine

Tulemused

Konkursi auhinnafond oli 50 000 krooni. Eraldi hinnati põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste töid ning võrdseid auhindu anti välja ka mitmetele eri valdkondade töödele. Premeeriti parimate tööde juhendajaid. Eripreemiad panid välja Sihtasutus Archimedes, Teaduskeskus AHHA ja Prantsuse Teaduslik Instituut.

I preemia saanud noorte seast valis komisjon Eesti esindajad Euroopa Liidu Noorteadlaste konkursile. Euroopa konkursile pääsevad vaid Euroopa riikide riiklike konkursside võitjad.

Põhikooli astme riiklikud preemiad:

- I preemia (4000 krooni) - Peeter Jürviste (Antsla Gümnaasium) - Õpilaste keskkonnateadmiste ja -hoiakute vahelisest korrelatsioonist Kagu-Eesti uurimuse põhjal (juhendaja Aarne Töldsepp)
- II preemia (3000 krooni) - Mai Jõgi (Saaremaa Ühisgümnaasium) - Meripühvli (Taurulus bubalis Euphrasen) mõõtmetest ja levikust (juhendajad Mart Mölder ja Inge Vahter)
- III preemia (2000 krooni) - Mari Laube (Pärnu Kuninga Tänav Põhikool) - Eesti eesnimede tekkeloost: Pärnu Kuninga Tänav Põhikooli õpilaste eesnimede analüüs (juhendaja Virve Laube)
- III preemia (2000 krooni) - Reili Auväärt (Pärnu Kuninga Tänav Põhikool) - Õppekirjanduses kasutatud vanasõnad ja nende tundmine (juhendaja Lia Viller)

Gümnaasiumi astme riiklikud preemiad:

- I preemia bioloogia, keskkond ja terviseteadused (5000 krooni) - Sven-Erik Enno, Kaupo Mändla (Türi Gümnaasium) - Mulla niiskusesisaldus ja seda mõjutavad tegurid (juhendajad Sirje Haav ja Ülle Kikas)
- I preemia inseneriteadused (5000 krooni) - Tanel Ainla (Viljandi Noorte Huvikeskus) - Vase ja alumiiniumi raadiotehnilise kasutamise võrdlus praktilistes tingimustes (juhendaja Hellar Luik)
- I preemia humanitaarteadused (5000 krooni) - Kalle Nõmme, Kadri Roos (Rocca al Mare Kool) - Euroeesti keel (juhendaja Toivo Lind)

Palju projektikesi ja siblimist.

Hillar Toomiste

6. raamprogrammi konsultant valdkondades aeronautika ja kosmoseuringud, uued uurimissuunad ja tehnoloogiad ning nanoteadused ja -tehnoloogiad.

Hillar Toomiste vahendab infot nii telefoni kui meili teel.

- I preemia praktilised uurimistööd (5000 krooni) - Lauri Elevant, Sten Rinne (Tallinna 21. Keskkool) - Kuidas muuta investeerimisvaldkonnaga tutvumine ja majandushariduse omandamine keskkooliõpilasele huvitavaks ning praktiliseks? (juhendaja Epp Vodja)
- II preemia (4000 krooni) - Margus Niitsoo (Tallinna Reaalkool) - Fibonacci arvud ja nende üldistatud kujud (juhendaja Ellen Redi)
- II preemia (4000 krooni) - Holger Nõmm, Liis Peets (Tallinna Reaalkool) - Kodutute olukord Tallinnas 2003 (juhendaja Annika Tallo)
- III preemia (2000 krooni) - Reio Pöder (Tallinna Kadrioru Saksa Gümnaasium) - Kiirlaevade spetsiifika Tallinna lahe rannavööndis knoidaalsete lainete teooria raames (Tarmo Soomere)

Diplomid eduka esinemise eest 2004. aasta Õpilaste teadustööde riiklikul konkursil järgmiselt:

- Aleksei Gordin (Pärnu Vene Gümnaasium) - Eksootiliste putukate pidamine kodustes tingimustes madagaskari sisiseva tarakani ja hiigelmetstarakani eeskujul (juhendaja Kristiine Miljan)
- Kristjan Jasinski ja Ilmar-Jürgen Rammi (Tartu Kommertsgümnaasium) - Auto meie elus (juhendaja Ana Valdmann)
- Aile Keskel ja Maria Vita (Tallinna Reaalkool) - Tallinna Reaalkooli õpilaste arusaamad jäätmekäitlusest ja üldine keskkonnateadlikkus (juhendaja Imbi Henno)
- Erika Lehmus (Kohtla-Järve Järve Gümnaasium) - Ebatsensuursed väljendid vahendina noorte hulgas (juhendaja Olga Dumailova)
- Jaan Vajakas (Tallinna Reaalkool) - Eesti keel ja arvuti (juhendaja Anne Tiits)
- Richard Meitern (Tallinna Reaalkool) - Kadunud Eesti. Eestis 20. sajandil hävinud ehitised (juhendaja Tiia Luuk)
- Timo Uustal (Tartu Ülikool) - Veega seotud keskkonnaalased käitumisharjumused ja teadlikkus Eestis, Rootsis ja Saksamaal (juhendaja Ana Valdmann)

Euroopa Liidu Noorte Teadlaste Konkursil Dublinis esindasid 2004. aastal Eestit:

- Sven-Erik Enno, Kaupo Mändla (Türi Gümnaasium) - Mulla niiskusesisaldus ja seda mõjutavad tegurid
- Tanel Ainla (Viljandi Noorte Huvikeskus) - Vase ja alumiiniumi raadiotehnilise kasutamise võrdlus praktilistes tingimustes

Eduka teadustööde juhendamise eest premeeriti järgmisi juhendajaid

- Hellar Luik - Viljandi Noorte Huvikeskus (Tanel Ainla töö "Vase ja alumiiniumi raadiotehnilise kasutamise võrdlus praktilistes tingimustes" juhendaja)

**2004. aastat iseloomustab
dessant itta – raudse eesriide taha on
äärmiselt põnev piiluda.**

Maria Habicht

6. raamprogrammi konsultant
valdkonnas jätkusuutlik areng,
globaalsed muutused ja
ökosüsteemid (energia,
transport, keskkond)

Kõik see, mis hoolimatu käes
raisku läheb, võib tema
juhendamisel taastuda
tarvitatavaks - Mari konsulteerib
säästva arengu projekte.

- Epp Vodja - Junior Achievement Arengufond (Lauri Elevant ja Sten Rinne töö "Kuidas muuta investeerimisvaldkonnaga tutvumine ja majandushariduse omandamine keskkooliõpilasele huvitavaks ning praktiliseks?" juhendaja)
- Toivo Lind - Rocca al Mare Kool (Kalle Nõmme ja Kadri Roosi töö "Euroeesti keel" juhendaja)
- Sirje Haav - Türi Gümnaasium (Sven-Erik Enno ja Kaupo Mändla töö "Mulla niiskusesisaldus ja seda mõjutavad tegurid" juhendaja)
- Ülle Kikas - Tartu Ülikool (Sven-Erik Enno ja Kaupo Mändla töö "Mulla niiskusesisaldus ja seda mõjutavad tegurid" juhendaja)

Teaduskeskus AHHA eripreemiad

- Marje Raud (Haanja-Ruusmäe Põhikool) - Minu kodu "üürnikud"
- Mari Kanger (Tallinna Inglise Kolledž) - Makrofütide, fütoplanktoni ja põhjavetikate primaarproduksioon Erkeni järves

Prantsuse Teadusliku Ühingu eripremia

- Merili Otsa (Tartu Karlova Gümnaasium) - Tolkieni Maakond ja Eesti

Sihtasutus Archimedese eripremia võimsa debüüdi eest konkursil

- Tallinna Reaalkool

2004. aasta olulisim saavutus oli
Väliteadlaste teabekeskuste
võrgustiku projekti läbirääkimiste
lõpp ning tegevuse käivitamine.

Kristin Kraav

Kristin Kraav on 6.
raamprogrammi teadlaste
mobiilsuse konsultant ning
samal ajal Väliteadlaste
teabekeskuste võrgustiku
projektijuht

5.8 VÄLISTEADLASTE TEABEKESKUS (VTTK)

5.8.1 Väliteadlaste teabekeskuste võrgustik Eestis

Väliteadlaste teabekeskuste võrgustiku liikmete ülesanne on anda mobiilsetele teadlastele ja nende pereliikmetele praktilist nõu ja abi kõigis mobiilsust puudutavates küsimustes. Selle kohustuse võtmise tunnistusena on kõik teabekeskused allkirjastanud kohustuste deklaratsiooni (Declaration of commitment), lubades "respekterida Euroopa mobiilsuskeskuste võrgustiku tegevusmissiooni". Ehk lubanud pakkuda heatasemelist usaldusväärset informatsiooni ja vajadustele vastavat abi kõikidele teadlastele, kes nõu küsivad ning nende perekondadele kõigis mobiilsust puudutavates valdkondades." Samuti sätestab deklaratsioon valdkonnad, milles nõu ja abi antakse. Need valdkonnad on: riiki sisenemise tingimused, viisad, tööload, diplomite tunnustamine, tööpakkumised, palgad, maksustamine, pensionikindlustus, ravikindlustus, sotsiaalkindlustus, majutus, laste päevahoid ja kool, keelekursused, ligipääs vastuvõtva riigi kultuurile.

Võrgustik koosneb viiest asutusest: SA Archimedes (projekti koordinaator), Eesti Teaduste Akadeemia, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool ja Tallinna Pedagoogikaülikool. Projekti partneriteks on kaks esimest. Ülikoolid on projekti mõttes kasusaajad (beneficiaries), kellele ei lange finantsvastutus ega aruandekohustus. Võrgustiku struktuuri kavandades oli aluseks praegu toimiv väliteadlaste tugisüsteem ning projekti eesmärgiks pole seda süsteemi mitte asendada vaid tugevdada.

SA Archimedeses ja Teaduste Akadeemias on kummaski projektiga seotud kaks inimest, kes vastutavad projekti tööpakettide elluviimise eest. Ülikoolides on rektori/prorektori käskkirjadega määratud projekti kontaktisikud, kes koordineerivad projekti tegevusi oma ülikoolis. Lisaks neile osaleb projekti tegevustes suur hulk ülikoolide töötajaid eri struktuuriüksustest.

Koolitused

Et olla valmis alatest mais 2004 pakkuma konsulteerimisteenust väliteadlastele, alustas SA Archimedes 15. aprillil 2004 teabekeskuste töötajate koolitustega. Kokku korraldati ajavahemikul aprill – mai 2004 9 koolitust, neist 4 Tartu Ülikoolis, 3 Tallinna Tehnikaülikoolis ja 2 Tallinna Pedagoogikaülikoolis.

Koolitused toimusid kolmel teemal: EL kodanike ja välismaalaste õiguslik seisund Eestis (koolitajaks KMA peaspetsialist Gerli Roos); kultuuridevahelised erinevused ja suhtlemine (koolitajaks Viljandi kultuuriakadeemia kultuuridevahelise kommunikatsiooni õpetooli juhataja Leen Rahn); sotsiaalkindlustus Eestis alates 1. maist 2004 (koolitajaks Sotsiaalkindlustusameti välissuhete osakonna juhataja asetäitja Reet Kabi).

Lisaks kevadperioodi koolitustele toimus üks koolituspäev 2004. aasta novembris Tallinna Pedagoogikaülikoolis, teemaks Euroopa teadlaste mobiilsusportaal ja koolitajaks Kristin Kraav SA-st Archimedes.

Teavitustöö

VTTK on Eesti ja Euroopa võrgustike ning portaalide kohta avaldanud mitmeid artikleid ja kasutanud

Archimedesesse tööle tulek oli minu jaoks väga põnev. Uusi teadmisi ja tegemisi tuli korraga uksest ja aknast sisse. Ja seltskond, kuhu sattusin, on väga mõnus.

Liina Karo

Projektijuht ning
Väliteadlaste
teabekeskuse infotöötaja

Liina Karo informeerib
Eestisse tulevaid teadlasi
kõigest, millega neil siin
kokku puutuda tuleb.

võimalust nende tutvustamiseks infopäeval. smartEstonia.ee kohta ilmus teadaanne võrguväljaandes CORDIS *Wire*. Pikem artikkel portaalide ja Eesti teadussüsteemi kohta laiemalt ilmus ajakirja Science noortele teadlastele mõeldud võrguväljaandes *Science's Next Wave*. Lisaks on ilmunud tutvustavaid artikleid SA Archimedes infolehes Innovaatika ning ülikoolide ajalehtedes.

5.8.2 Eesti teadlaste mobiilsusportaal smartEstonia.ee

Ressursside otstarbekaks kasutamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamiseks otsustas SA Archimedes ühendada välisüliõpilastele ja väliteadlastele suunatud portaalid.

31. maiks 2004 valmisid portaali smartEstonia.ee kujundus ja sisuhaldussüsteem. Portaali osa "*Researcher Mobility*" sisaldab praktilist infot Eestisse tulevatele väliteadlastele. Selle osa sisu valmis vahemikus september-detsember 2004 ning alates 16. detsembrist 2004 on smartEstonia.ee link lisatud Euroopa teadlaste mobiilsusportaali vastavasse alajaotusse (vt. <http://europa.eu.int/eracareers/>). Portaali sisu täieneb järk-järgult.

5.8.3 Euroopa teadlaste mobiilsusportaali kasutamine

Eesti teadlaste mobiilsusportaal erineb eelpoolmainitud põhjustel teiste riikide mobiilsusportaalidest, mis valdavalt võtsid üle Euroopa portaali kujunduse ja struktuuri. Praktilistel kaalutlustel ei loodud Eesti portaali eraldi vabade töökohtade andmebaasi, vaid pigem propageeritakse teadusasutuste (eriti ülikoolide) hulgas võimalust postitada oma (teadus)töopakumisi tasuta Euroopa portaali.

5.8.4 ERA-MORE - Euroopa mobiilsuskeskuste võrgustik

Euroopa Komisjon toetab lisaks riiklike võrgustike loomisele ka üle-Euroopalise võrgustiku arengut. Euroopa mobiilsuskeskuste võrgustiku akronüüm on ERA-MORE, mis tuleneb sõnadest *European Research Area ja MOBILE REsearchers*. 7.–9. detsembril 2004 korraldas Komisjon koostöös Austria haridus- ja teadusministeeriumiga ERA-MORE võrgustiku esimese aastakonverentsi Badenis, mis tõi kokku enam kui 150 osalejat umbkaudu 30 riigist. Konverentsi põhieesmärgiks oli praktiliste kogemuste jagamine võrgustiku liikmete vahel. *Workshopid* olid grupeeritud nelja põhilise teema alla: võrgustiku-siseste info- ja kommunikatsiooniteenuste arendamine; vahetu toe pakkumine teadlastele; teavituskampaania ning võrgustiku potentsiaali parem ära kasutamine. Eestist osales konverentsil 5 inimest.

**Kõigi töötajate tublidus ja riigi
suurenev huvi oma raha kasutamise
vastu väljendus ka raamatupidamise
mahus – see kasvas kordades.**

Anne Park

Pearaamatupidaja

Anne Park hoiab silma
peal Archimedese raha
kasutamisel ja annab
sellest aru nii Eesti riigile
kui Euroopa Komisjonile.

2004. MAJANDUSAASTA ARUANNE

Bilanss

	31.12.2004	31.12.2003
AKTIVA		
Käibevara:		
Raha ja pangakontod	62 741 495	20 327 979
Nõuded ostjate vastu	204 275	87 070
Nõuded ostjate vastu kokku	204 275	87 070
Muud lühiajalised nõuded	1 423 483	1 054 640
Muud lühiajalised nõuded kokku	1 423 483	1 054 640
Intressitulud	61 209	0
Viitlaekumised kokku	61 209	0
Maksude ettemaksed	0	85 007
Muud ettemakstud tulevperioodide kulud	24 905 965	12 777 824
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud kokku	24 905 965	12 862 831
Ettemaksed tarnijatele	32 540	25 765
Varud kokku	32 540	25 765
Käibevara kokku:	89 368 967	34 358 285
Põhivara		
Materiaalne põhivara:		
Masinaid ja seadmeid	1 350 464	1 766 013
Transpordivahendid	186 219	0
Muu inventar	1 245 277	1 435 254
Akumuleeritud põhivara kulum	-2 143 806	-2 768 835
Materiaalne põhivara kokku:	638 154	432 432
Immateriaalne põhivara	4 892	6 224
Põhivara kokku:	643 046	438 656
AKTIVA KOKKU	90 012 013	34 796 941

PASSIVA**Lühiajalised kohustused:**

Pikaajaliste võlakohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil	78 446	0
Võlakohustused kokku	78 446	0
Ostjate ettemaksed	700	700
Ostjate ettemaksed kokku	700	700
Võlad tarnijatele	1 887 581	577 625
Võlad tarnijatele kokku	1 887 581	577 625
Muud lühiajalised võlad	213 654	0
Muud lühiajalised võlad kokku	213 654	0
Maksuvõlad	1 139 204	784 644
Maksuvõlad kokku	1 139 204	784 644
Võlad töövõtjatele	1 179 748	940 546
Intressivõlad	285 771	68 192
Muud viitvõlad	162 486	121 568
Viitvõlad kokku	1 628 005	1 130 306
Väljamaksmata annetused ja toetused	8 224 381	2 383 835
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	76 050 500	29 481 175
Sihtfinantseerimine kokku	84 274 881	31 865 010
Lühiajalised kohustused kokku:	89 222 471	34 358 285
Pikaajalised kohustused:		
Põhivara sihtfinantseerimine	643 046	438 656
Pikaajalised kapitalirendi kohustused	146 496	0
Pikaajalised kohustused kokku:	789 542	438 656
PASSIVA KOKKU	90 012 013	34 796 941

Tulude ja kulude aruanne

	2004	2003
Sihotstarbelised annetused ja toetused	65 204 766	36 081 611
Sihotstarbelised annetused ja toetused põhivara finantseerimiseks	274 871	278 566
Tulu ettevõtlusest	1 245 233	1 450 429
Muud tulud	10 000	26 156
Kokku tulud:	66 734 870	37 836 762
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-16 096 464	-9 276 643
Jagatud annetused ja toetused	-36 702 157	-17 319 295
Tööjõu kulud:		
Palgakulu	-10 350 224	-8 362 862
Sotsiaalmaksud	-3 467 321	-2 801 852
Tööjõukulud kokku	-13 817 545	-11 164 714
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-267 409	-278 566
Muud kulud	-110 972	-75 135
Kokku kulud:	-66 994 547	-38 114 353
Põhitegevuse tulem	-259 677	-277 591
Finantstulud ja -kulud:		
Intressitulu	318 649	315 544
Kahjum valuutakursi muutustest	-58 972	-37 953
Aruandeaasta tulem	0	0

Rahavoogude aruanne

	2004	2003
Korrigeerimine kulumiga	267 409	278 566
Korrigeerimine intressituludega	-318 649	-277 591
Korrigeerimine põhivara müügi kasumiga	-10 000	-26 156
Korrigeerimine põhivara mahakandmisega	9 621	21 044
Korrigeerimine kahjumiga valuutakursi muutustest	-58 972	-37 953
Käibevara jääkide muutus	-12 603 941	-4 832 565
Varude muutus	6 775	-8 536
Lühiajaliste kohustuste jääkide muutus	54 867 846	2 396 436
Laekunud sihtotstarbelisi annetusi ja toetusi	117 326 486	39 341 567
Kulutatud sihtotstarbelisi annetusi ja toetusi	-117 291 705	-39 318 662
Rahavood äritegevusest kokku	42 194 870	-2 463 850
Põhivara soetus	-481 420	-343 559
Põhivara soetus kapitalirendi tingimustel	285 710	0
Põhivara müügist laekunud	10 000	47 200
Saadud intressid	348 153	337 861
Rahavood investeerimisest	162 443	41 502
Tasutud intresse	-29 504	-22 317
Tasutud kapitalirendi maksed	-60 789	0
Võetud pikaajalist liisingukohustust	146 496	0
Rahavood finantseerimisest	56 203	-22 317
Rahavoog kokku	42 413 516	-2 444 665
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	20 327 979	22 772 644
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	62 741 495	20 327 979
Raha ja raha ekvivalentide muutus	42 413 516	-2 444 665

DEAR READER,

Time flies, changes our living and working environment, and places before you the fourth yearbook of the Archimedes Foundation.

In 2004, the most important expectation and greatest challenge for us was the accession of Estonia to the European Union but on a broader scale the entire enlargement of the European Union. From now on we are equal with others in Europe in our activities! Last year we started work in the EU cooperation programmes on the basis of equal conditions with other member states. For the first time such programmes as Tempus, Erasmus Mundus and e-Learning are open to us. The programmes in which we were already participating, such as Socrates and Youth, took a qualitative leap forward here. The funds brought only with the Socrates Programme from Europe to Estonian education tripled in comparison with the previous year. All this led to a situation where we had to monitor changes constantly and adjust our plans.

National initiatives have developed at the same fast speed. The new activities added were the educational activities of the Compatriots' Programme, and in addition we started to handle scholarships that will be granted on the basis of treaties with other countries. The foundation participates actively in the promotion of Estonian higher education and science abroad. Besides publications and introductory events the portal SmartEstonia.ee has been created as a result of joint efforts of different subunits. Our aim is to make our educational and research institutions more attractive in co-operation with partner organisations from other European countries.

OPPORTUNITIES FOR EVERYONE is the keyword which has been focused on, above all in education. LIFE-LONG LEARNING means that also kindergartens and centres for the elderly, prisons and universities are among our partners. International projects and training events are not just a privilege for the chosen. It is an opportunity for everybody who wishes to improve his or her education. Promotion of the idea of life-long learning is one of the main functions of Archimedes.

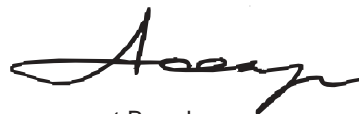
Another issue is the quality of work. It is our joint interest to have as effective and beneficial projects as possible.

For the first time we were not those supported but our employees contributed to building up the support systems of EU framework programmes in Kazakhstan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Ukraine, Moldova and Byelorussia.

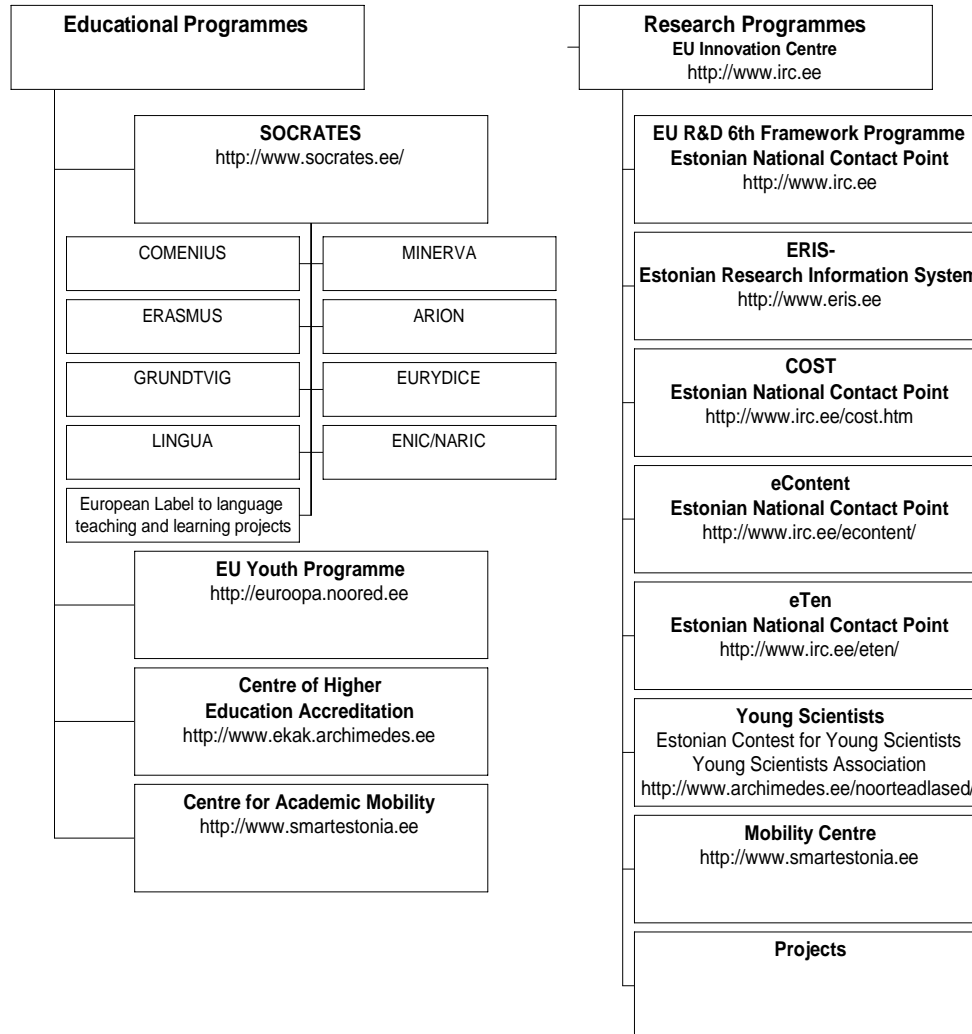
Ülle Must
Member of

Rait Toompere
Member of the Management Board

STRUCTURE OF ARCHIMEDES FOUNDATION

SOCRATES ESTONIAN NATIONAL AGENCY

The SOCRATES Programme supports the development of education in Estonia on the background of developments in Europe.

SOCRATES consists of eight actions targeted at different fields of education:

COMENIUS: school education

ERASMUS: higher education

GRUNDTVIG: adult education and other educational pathways

LINGUA: European cooperation projects for the development of language studies

MINERVA: open and distance education and co-operation programmes on information and communication technology in the field of education

Monitoring and updating of educational systems and policy:

EURYDICE - information network on education in Europe;

NARIC - network of national academic recognition information centres;

ARION - study visits for decision-makers in the field of education

Cooperation between EU programmes

Additional actions

In addition, the Socrates Estonian National Agency organises:

- .. intensive language courses for incoming students;
- .. finances the promoters of the Bologna process;
- .. activities related to the award of the European Label to language learning projects.

Important fields of activities are training, information activities, promotion of good practice and - especially recently - organisation of European contact seminars.

Estonia participates in the EU SOCRATES Programme of cooperation in the field of education since 1997, consequently, 2004 was already the seventh year of operation for the national agency.

2004 was a significant year for the Socrates Estonian National Agency because as a result of the accession of Estonia to the EU, Estonia became a full participant in the programme and also the budget significantly increased.

For the **Comenius school education action**, Estonian schools submitted in total 81 applications for international cooperation projects of schools in 2004, 62 of which were projects for the development of educational work, 1 for the development of language studies and 18 for the development of schools. 84% of the project applications submitted were supported. In total 68 applications were received for participation in training courses for education specialists, from which 54 applications from teachers were supported. In total, 12 cooperation projects for teacher training, in which Estonian institutions of higher education and other institutions/organisations related to school education participate as partners, were submitted to the European Commission; the European Commission supported 3 of the projects

submitted in which Estonian institutions participate as partners. Within the Comenius 3 cooperation networks, the European Commission supported 2 project applications with Estonian participation.

Within the **Erasmus higher education action**, the Socrates Estonian National Agency is responsible for the organisation of the exchange of students and members of the academic staff. In 2003/04, 13 Estonian institutions of higher education participated in the Erasmus Programme. 305 students participated in the exchange. For the improvement of the quality of studies of foreign students here and for the contribution to their adjustment, the Socrates National Agency organised already for the third year intensive Estonian language courses (EILC) in cooperation with institutions of higher education. 31 foreign students who began studies in Estonia in 2004 participated in the courses. In addition to the organisation of the course in Estonia, the Erasmus Programme supported also the participation of 25 Estonian students in EILC courses abroad.

Estonia can be very satisfied with the mobility of the academic staff. In 2003/2004, 84 members of the academic staff participated in Erasmus, which was 9.1% more than in the previous year.

Within the **Grundtvig adult education action**, among Grundtvig European cooperation projects, for the first time projects coordinated by Estonian institutions were financed. 8 project applications were approved, three of which are coordinated by an Estonian institution, and 9 Estonian institutions participate as partners in the projects. The Socrates National Agency received 24 project applications for study cooperation projects within Grundtvig. All applications participated as partners in the projects. As a result of international coordination the support was eventually allocated to 9 partner institutions. Interest in training support opportunities from Grundtvig to adult education staff is constantly increasing - 14 applications were received by the deadline of 1 October 2004, of which 10 were approved.

The most significant and innovative event of the Grundtvig Programme is the celebration of the Grundtvig Day on 12 October. The essence of the event held for the first time in cooperation by the Socrates National Agency and the Association of Estonian Adult Educators ANDRAS was to introduce the opportunities of the Grundtvig Programme on the basis of the achievements and practical experience gained by institutions and individuals who had participated in European cooperation projects.

Within the **Lingua language learning action**, European Commission supported 3 Lingua 1 cooperation projects for raising the awareness of language learning, in which Estonian institutions participate as partners. Concerning Lingua 2 cooperation projects on the development of language learning tools it is a very good achievement for Estonia that 2 project applications in both of which an Estonian institution wished to take the role of the coordinator, were also approved by the European Commission.

Within the **Minerva information technology action** a project with one Estonian coordinator was approved in 2004 in which the Estonian School Heads Association was the coordinator and another Estonian institution was a partner. 3 projects with the participation of an Estonian partner were approved.

For the **Arion action for education managers** 2004 was a significant year because with the becoming of a EU Member State, Estonia also became a full participant in the Arion Programme, which was also expressed in the multiplication of the number of scholarships allocated for study visits of decision-makers in the field of education. 30 Estonian education specialists applied for 24 scholarships allocated to Estonia. In addition to participation in study visits it is also possible to organise own study visits within the Arion Programme. 3 Estonian educational institutions decided to try their luck in the application round of 2004: Tallinn Kopli Youth School, Haapsalu College of the Tallinn University and Elva Gymnasium.

The main purpose of the **Eurydice information network on education** is to offer information on the educational systems of European countries above all to decision-makers in the field of education but also to other interested parties.

The most important product is the **Eurybase** database which enables to compare educational systems of all countries in the network and which is updated annually by national units.

The newest product in the field of indicators and statistics is *Key Data on Teaching Languages at Schools in Europe* - 2005 Edition on foreign language teaching in European schools; it is available both on the Internet and as a publication. Soon the new 2005 edition of the already traditional collection of education indicators *Key Data on Education in Europe* will be published.

The newest comparative thematic analysis is the analysis of the survey of teachers.

The main activities of the Estonian ENIC/NARIC Centre (academic recognition information centre) are the evaluation of educational documents of foreign countries for their recognition and provision of information on higher education.

In total, 639 documents certifying education from 65 foreign countries were presented to the Estonian ENIC/NARIC Centre in 2004 for evaluation and for the determination of their conformity with Estonian qualifications. Besides, diplomas and certificates of international organisations that have been issued upon passing international curricula and which are not a part of any educational system.

Information has been provided mainly in three forms: publications, databases and other sources of general information; training events, information days; replying to inquiries. Estonian institutions of higher education, employers, other institutions and individuals required more information on the higher education reforms of European countries, the Bologna process and recognition of diplomas issued during the Soviet period. Very many inquiries were received about the conformity of levels of higher education in Estonia with earlier qualifications.

With respect to professional recognition, the Estonian ENIC/NARIC Centre fulfils the tasks of the national contact point, which consist in the referral of applicants for professional recognition to competent institutions and in the provision of information about the procedure of professional recognition. Information is also provided about EU legislation on professional recognition and on competent recognition institutions of foreign countries. In 2004 the Estonian ENIC/NARIC Centre replied in total to 54 written inquiries related to professional recognition.

The Estonian ENIC/NARIC Centre also participated in the work of working groups set up at the Ministry of Education and Research.

European Label of language learning projects

Already for the third year the Socrates Estonian National Agency coordinates also the programme European Label of language learning projects in Estonia as well as the SOCRATES Programme. The programme was created by the European Commission in order to increase interest in language studies through innovative language learning projects. The European Label of language learning projects can be awarded to any interesting effectively completed language learning project with which valuable experience has been acquired that is worth sharing with others, regardless of the type of the implementing institution or the age of the target group of the project. The European Label is signed by the Commissioner for Education of the European Commission and the Estonian Minister of Education and Research.

In total 5 applications were received to the European Label competition of 2004. The evaluation panel deemed 3 language learning projects organised by different secondary schools as worthy of the European Label and a cash prize (EEK 10,000). The award was delivered to the winners of the competition of the European Label language learning project in the hall of the Ministry of Education and Research in Tartu on 3 December 2004. The European Labels and the cash prize were delivered by the Minister of Education and Research Toivo Maimets.

ESTONIAN NATIONAL AGENCY OF THE EU YOUTH PROGRAMME

THE MAIN ACTIVITIES AND RESULTS OF THE ESTONIAN NATIONAL AGENCY OF THE EU YOUTH PROGRAMME IN 2004

The EU Youth Programme is an EU education programme which provides financial support and advice for the implementation of youth projects initiated by 15-25-year-old young people and for international cooperation in youth work. In 2004, applications could be submitted in Estonia for the following projects:

Action 1 - International youth exchanges

Action 2 - European Voluntary Service

Action 3 - Youth initiatives and networking projects, future capital projects

Action 5 - Support measures

The attention was generally focused in 2004 on projects which involved:

- partner countries (Eastern Europe and Caucasus, South-eastern Europe, Latin America and Mediterranean countries);
- young people with special needs and disadvantaged young people;
- Russian-speaking young people.

In 2004 the EU Youth Programme brought along considerably increased budgets for the support of projects in Estonia as a new EU Member State - next we will dwell on the main results of the different actions of the programme.

ACTION 1. INTERNATIONAL YOUTH EXCHANGE

No. of projects submitted 131

No. of projects supported 66

2004 was a year of growth and diversity with respect to international youth exchange projects. The most popular subjects were art and culture and awareness of Europe and in three projects in total the participants for the first time made use of the opportunity to implement international youth exchange projects together with partner countries.

Although a large part of the groups of applicants was from bigger cities, we were glad to see that a significant number of projects were also submitted by applicants who are located geographically rather far from the major cities of Estonia. In 2004 the representatives of the national agency conducted several training events - to improve general awareness of the programme and the quality of projects of actions 1 and 3 in Läänemaa and Hiiumaa and in Viljandimaa and Valgamaa; also cultural and practical preparatory training is continuing for the implementation of the international youth exchange project for young people who received support from action 1.

ACTION 2 - EUROPEAN VOLUNTARY SERVICE

No. of projects submitted 119

No. of projects supported 95

2004 was a year of breakthrough for Action 2 because due to the increased budget the total number of projects supported redoubled in comparison with the previous years (2002: 39, 2003: 37, 2004: 95). While in the earlier years Estonian organisations were able to have bilateral cooperation only with an organisation based in an EU Member State, the year 2004 opened possibilities for cooperation also with organisations from the countries of the European economic space, the former and current EU candidate countries and partner countries. We are glad to see that Estonian organisations have a lively interest in new partnerships, since projects were initiated in that year with organisations from Romania, Poland, Czech Republic, Russia, Ukraine, Croatia, Armenia and Mexico.

ACTION 3.1 - YOUTH INITIATIVES AND NETWORKING PROJECTS

No. of projects submitted	55
No. of projects supported	30

In 2004 both the total number of projects and the percentage of supported projects from the total, which was 54.5% (in the previous year the same indicator was 44.1%), increased in Action 3. The projects supported mainly concerned socially topical subjects and were intended to find a solution and raise the awareness of the general public in a certain issue/problem important for young people (e.g. violence among young people, intercultural misunderstandings, definition of success, problems related to the independent life of young people, etc.). Several projects supported in 2004 involved more than a thousand young people, which is a good indicator, considering the aims of a youth initiative project (broad response and involvement of the target group as much as possible). The area of activities of ten projects supported covered more than one location, including several rural areas.

ACTION 3.2 - FUTURE CAPITAL PROJECTS

No. of projects submitted	4
No. of projects supported	2

4 future capital projects were submitted last year and 2 of them were supported. The low number of project applications can be explained on the one hand with the rule specified in 2004 by the European Commission according to which a young person submitting a future capital project has to be younger than 25 years, which considerably reduces the circle of applicants. Another reason is the lack of project management experience of young people who have participated in voluntary service. But in order to favour the preparation of projects, the national agency has considered it important to introduce the opportunity for future capital projects already at the preparatory training of the voluntary service. This action is also introduced at the intermediate and follow-up meetings of volunteers. In 2004 a training event was held for the first time for former volunteers in order to develop the project management competence of participants and to support young people in the development of future capital project ideas.

ACTION 5.1 - SUPPORT MEASURES

No. of projects submitted	27
No. of projects supported	20

The experience of 2004 can be considered very positive: the success rate being 74%, the scope of submitted and granted projects has shown clear evidence of developments by various project types (training courses, seminars, job-shadowing projects etc) as well as themes as granted projects represent a wide variety of urgent and innovative topics like youth employment, active involvement of minority youth at local level, exploration of cultural identity and diversity etc.

Furthermore, continuous developments are evident in geographical scope of partnerships in support measures projects, incl. projects of international co-operation (previously known as third country co-operation). Speaking of the latter, first of all co-operation with CIS countries as well as first examples of granted projects with EuroMed countries are of great importance to support wider involvement of Estonia in international co-operation in youth work field.

TRAINING ACTIVITIES OF THE EU YOUTH ESTONIAN NATIONAL AGENCY

Considering the increased number of beneficiaries, 2004 is also characterised by more intensive activities in the field of consultations and training. The Estonian National Agency of the EU Youth Programme has organised and mediated 59 training events both on the national and international level with the participation of in total 925 young people and youth specialists. In addition to regular training events the agency organised also several training events on so-called innovative subjects or those that have been treated very little in youth work in Estonia - e.g. the 2004–2005 training plan included a training project for employees of (juvenile) prisons to help them to prepare young people in prisons for participation in the youth initiative projects of the EU Youth Programme.

For the development of the training activities of the agency at the beginning of 2004 and for the development of the training plan that will be implemented in the subsequent years, the agency carried out an analysis of the training activities of the EU Youth programme conducted in 2002–2003. The results of the analysis clearly make it possible to state that the knowledge acquired from the training events of the Estonian National Agency of the EU Youth Programme support the general quality of youth work and that the training events have a good reputation among the target group. The main results of the training analysis have been presented in the yearbook of the Estonian National Agency of the EU Youth Programme (2002–2003) (<http://euroopa.noored.ee/aastaraamat>).

INFORMATION ACTIVITIES OF THE ESTONIAN NATIONAL AGENCY OF THE EU YOUTH PROGRAMME

The year under review was characterised by an increased emphasis on communication and information activities (incl. new information materials and updated Web site <http://euroopa.noored.ee> in Estonian and in Russian) for the purpose of increasing the participation of less active young people in the activities of the programme.

Since the agency has set itself the task of reaching young people also directly, without the intermediation of youth work structures, working with the media has an important role. Throughout the

year the EU Youth Programme and the activities of the agency have been covered by different newspapers and magazines all over Estonia, both in publications directly intended for youth/youth specialists (AKEN, VERSUS) and in daily newspapers (Postimees, Õpetajate Leht, Zdorovje dlja vseh). In addition, the programme was represented in several collections which offer opportunities for young people, such as Suve pass 2004, Kultuur 2000, Liikumisharrastus ja sport - rahastamisvõimalused Euroopa Liidus, etc.

In daily information work the participation of the employees of the agency in the information activities of the local, county and national level has an important role as well. In total, the EU Youth Programme has been presented at 50 information events as a minimum in 2004.

Among more specific information events, the Estonian National Agency of the EU Youth Programme organised an extensive information campaign during the first half of 2004 with both young people and potential referring and receiving organisations as the target group. The campaign was extensively covered by the media (Postimees, Eesti Ekspressi lisa Versus, Õpetajate Leht and Aken). It is early as yet to evaluate the eventual effect of the information campaign at the time of preparation of this yearbook but since the number of requests for information and the applications submitted has increased after the campaign, we can say that the campaign has clearly enlivened the interest of young people and the organisations.

In order to obtain feedback on the success of information activities carried out and recommendations for the future, the national agency conducted a survey among the readers of the mailing list euroopa.noored (approximately 2500 at present) in October 2004. We can state on the basis of the feedback obtained that the choice of information activities by the agency has been a success, since the respondents mentioned all major and also many smaller events organised by the agency or in which the agency has participated in the recent years as their source of information and motivation. The respondents were satisfied with the quantity and understandability of the information given by the agency.

One of the indicators of the success of the information activities is also the 43% increase in the number of applications in 2004 (332 applications in 2004, 187 applications in 2003).

CENTRE OF HIGHER EDUCATION ACCREDITATION

The Estonian Centre of Higher Education Accreditation is engaged with the organisation of accreditation of higher education and research evaluation and organisation of the work of the Higher Education Quality Assessment Council.

Accreditation of universities and their curricula is performed by the Higher Education Quality Assessment Council set up by the Estonian Government and operating in the administrative sphere of the Ministry of Education and Research.

Research evaluation consists in international evaluation of the research results of research and development institutions on a scale from 1 to 4.

Accreditation is an activity during which it is assessed and decided whether a university and its curricula meet the requirements laid out in relevant legislative and regulatory documents.

The standard of higher education is a set of requirements established by the Government of the Republic to all levels of higher education. It specifies the purpose of a given programme of instruction leading to a certification of trade, vocational, or professional competence; the list of trades and occupations to which its regulations apply; and the general requirements that curricula must meet.

State recognition is granted to documents certifying the acquisition of higher education based on an accredited curriculum.

The Estonian Centre of Higher Education Accreditation carried out 20 accreditations of higher education and 4 research evaluations in 2004 (see table). In addition, research evaluation in the field of public administration was performed at the request of the University of Tartu.

Two methodological seminars on the accreditation of higher education were organised and conducted. In addition, an analytical overview of research evaluation and a summary table of results (database) were prepared.

Overview of the higher education accreditations and research evaluations performed in 2004

1	08.02–15.02	IT	HE
2	15.02–22.02	Social work	R
3	22.02–29.02	Hydrography and hydrometeorology	HE
4	29.02–07.03	History	HE
5-6	14.03–21.03	Economics, business (2 committees)	HE
7	21.03–28.03	Materials technology	HE
8	28.03–04.04	Special education and organisation of study	HE
9	28.03–04.04	Pre-school education	HE
10	11.04–18.04	Information sciences (library science)	R
11	18.04–25.04	Arts, Tartu Art College (institutional)	HE
12	02.05–09.05	Culture	HE
13	09.05–16.05	Biology and molecular technology, didactics of biology	HE, R

14	09.05–16.05	Environmental technology	HE
15	16.05–23.05	Political science, international relations, public administration	HE, R
16	23.05–30.05	Biomedicine, public health	HE
17	22.09–27.09	Interior design	HE
18	03.10–10.10	Veterinary science	HE
19	17.10–24.10	Medicine	HE
20	31.10–07.11	Production engineering and entrepreneurship	HE
21	14.11–21.11	Theology	HE
22	28.11–05.12	Translation	HE

CENTRE FOR ACADEMIC MOBILITY

For the Centre for Academic Mobility, 2004 was the first year of operation as an independent unit. The state scholarships intended for students, the academic staff and researchers that are already handled by SA Archimedes and new activities added to the competence of the foundation were concentrated to the new subunit.

STATE-COMMISSIONED STUDENT PLACES IN FOREIGN UNIVERSITIES

Referral of doctoral students to foreign universities is directly related to state-commissioned education and the study grants are allocated to doctoral students admitted by foreign universities to specialities that are of strategic importance for Estonian State. State-commissioned student places are allocated through public competition. 38 applications were submitted, which were examined by Archimedes with the assistance of experts authorised by the Estonian Science Fund. Each application was evaluated by two experts and the final decision was adopted by the State Commission Committee on the basis of proposals made by experts.

In the academic year 2004/2005 there are 39 students studying in foreign universities at state-commissioned student places. In total, 6 110 059 kroons are spent on support or study fees in the academic year 2004/2005.

KRISTJAN JAAK

The aim of the Kristjan Jaak state scholarship programme is to support the studies of students of Estonian institutions of higher education abroad and further training of the academic staff of institutions of higher education in foreign countries. The applications are evaluated by the Kristjan Jaak Council, which consists of seven members.

In the academic year 2004/2005, applications for support from the Kristjan Jaak Programme were accepted in three categories:

1) Studies for the purpose of increasing the level of education

Scholarships of up to 1 year for doctoral students

The category of studies for increasing the level of education was opened for the first time in 2004/2005 because students of engineering specialities had not been very interested in studying abroad longer at state-commissioned student places.

In total, the committee allocated 1,472,000 kroons in the form of study allowances for the academic year of 2004/2005, which is on an average 122,667 kroons per student. In addition, the study fee of 60,452 kroons was paid for one doctoral student. In total, 1 597 202 kroons were paid to studies for increasing the level of education.

2) Foreign trips

Foreign trips of up to 21 days. Master students, doctoral students, academic staff

Three application rounds were conducted in 2004, the committee evaluated in total 237 applications during these rounds and 104 of the applicants received support (87 in the academic year 2003/2004). The success rate has improved since 44% of the applications submitted have been supported (32% in 2003/2004).

As of 31.12.2004, 1,031,299 kroons had been distributed with the decision of the Council, which is on an average 9,916 kroons per support.

3) Partial studies

Scholarships of up to 5 months for master students and doctoral students

The committee received in total 104 applications, 52 of the applicants received support (50%). The supported students stay abroad for 184 months in total (2003/2004 - 104), which is on an average 3.5 months per student. Students of natural and exact sciences (16) and engineering sciences (9) were supported most of all. In total, the committee allocated 2,721,300 kroons for support in the academic year 2004/2005, which is on an average 52,333 kroons per student.

PROMOTION OF ESTONIAN HIGHER EDUCATION ABROAD

- The portal www.smartestonia.ee is intended for foreigners interested in coming to study, to have practical training or work in a research institution and was created in cooperation with the Foreign Researchers Information Centre.
- Publication of the updated 2. edition of Study in Estonia.
- Coordination of participation with the joint stand of Estonian institutions of higher education at the annual conference of EAIE (European Association for International Education).

SCHOLARSHIP FOR YOUNG RESEARCHERS

It is a scholarship programme created in cooperation by private entrepreneurs, Ministry of Education and Research and the Archimedes Foundation for the purpose of supporting talented Estonian secondary school graduates in the acquisition of the bachelor's degree in recognized foreign universities. The competition was declared for the first time in summer 2004. 28 applications were received and the Council adopted the decision proceeding from the average grade of state examinations, the information presented in the application and interviews conducted. It was decided to issue six scholarships of 50,000 kroons, for the total value of 300,000 kroons.

STUDENT SCHOLARSHIPS OF THE COMPATRIOTS' PROGRAMME

Since 2004 the Centre for Academic Mobility has been the unit for the implementation of educational activities of the Compatriots' Programme. The programme is intended for Estonians living outside the territory of the Republic of Estonia and one of its most important activities is the supporting of young Estonians living in other countries in the acquisition of higher education in Estonia. Archimedes Foundation started to implement the programme since the autumn semester of the academic year 2004/2005.

In the academic year 2004/2005 there were 13 students studying in Estonian universities within the Compatriots' Programme, which paid for their non-state-commissioned study place and financed their housing allowance, study allowance and allowance for their trip home.

OTHER ACTIVITIES

Coordination of assignments abroad on the basis of international treaties

In cooperation with the Ministry of Education and Research and representations of foreign countries, Archimedes organised the allocation of several transnational scholarships, participated in the preselection, in scholarship committees, in working groups for launching new scholarships and in communication with applicants and scholarship recipients.

Implementation of Measure 1.1 of ESF in higher education

The foundation participated as a consultant in the process of implementation of the measure and was involved in negotiations with institutions of higher education, in the preparation of the national action plan for the measure and in the development of regulations, provision of consultations to applicants and evaluation of applications.

Development of the strategy of internationalisation of higher education

Existence of such a strategy is important for Archimedes as an implementer of several state measures in the field of higher education, in order to confirm the necessity for the activities launched and to ensure their success. The Centre for Academic Mobility has participated in the working groups set up for the development of the strategy since its beginning and has outlined several work documents in the course of the process. The deadline for the completion of the document was June 2005.

EUROPEAN UNION INNOVATION CENTRE

The main activities of the EU Innovation Centre were as follows:

- FP6 contact points
- COST
- eContent Contact Point
- eTen Contact Point
- Information System of Research and Development Activities in Estonia
- Centre for Young Scientists
- Mobility Centre
- Projects

2004 can be characterised as a year of cooperation. This means conclusion of cooperation agreements - with the Tallinn University of Technology, the State Information Systems Development Centre (fulfilment of the tasks of the eTen Programme Contact Point), Tallinn Pedagogical University, Enterprise Estonia

(involvement as the EUREKA Contact Point), Ministry of Education and Research (gathering of information required for the work of the Research Competence Council), and significant extension of the cooperation base - launching the activities of the Young Scientists Association and the Mobility Centre. Through different projects, the EU Innovation Centre is also related to other organisations which support the Estonian research and innovation system (the ESTIRC consortium includes Enterprise Estonia and the Innovation Centre of the Tallinn University of Technology; the Network of the Foreign Researchers Information Centres includes the Estonian Academy of Sciences, University of Tartu, Tallinn University of Technology and the Tallinn Pedagogical University; through HERA Project the Innovation Centre is related to the Estonian Science Fund).

The Innovation Centre organised 37 different events in the course of the year. We should particularly point out the Enwise conference Enlarging Europe with/for women scientists in Tallinn with 250 participants, among them researchers from 42 countries.

Employees of the Innovation Centre wrote 42 articles and gave in total 69 presentations at different conferences, seminars and information days. An interesting experience no doubt was the participation in two INTAS projects, in which our knowledge and experience could to be shared with top level researchers and officials of Moldova, Byelorussia, Ukraine, Kazakhstan, Uzbekistan and Kyrgyzstan.

CONTACT POINTS OF THE EU 6TH R&D FRAMEWORK PROGRAMME

Activity

Since 2003 was the year of launching the framework programme, the time was mainly spent on the general introduction of the programme. The aim of the activities of 2004 was already to introduce calls for projects, work with specific target groups or assist participants in successful projects.

Work programmes for 2005 were also prepared in 2004. All employees of the Innovation Centre who were related to programme committees gave their proposals concerning their contents.

Results of the FP6 calls for projects (31.12.2004)

Programmes	Total No. of applications		Short-listed		Success	
	01.01.04	31.12.04	01.01.04	31.12.04	01.01.04	31.12.04
Life sciences, genomics and biotechnology for health (LifesciHealth)	37	54	7	13	18,9	24,1
Information society technologies (IST)	57	122	5	26	8,7	21,3
Nanotechnologies and nano-sciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices (NMP)	34	62	6	12	17,6	19,4
Aeronautics and space (AeroSpace)	2	5	1	1	50	20
Food quality and safety (Food)	4	14	1	2	25	14,3
Sustainable development, global change and ecosystems (energy, transport, environment) (Sustdev)	30	81	4	21	13,3	25,9
Citizens and governance in a knowledge-based society (Knowledge Society)	43	84	7	12	16,2	14,3
Research for policy support	15	18	9	9	60	50
Specific SME activities	15	77	6	11	40	14,3
International cooperation activities (INCO)	11	24	6	6	54,5	20,8
Coordination of research activities	2	6	1	2	50	33,3
New and emerging science and technology (NEST)	3	6	0	1	0	16,7
Research and innovation Human resources and mobility (Marie Curie actions)	24	87	4	13	16,7	14,9
Research infrastructures	10	11	0	2	0	18,2
Science and society	16	38	6	8	37,5	21,05
Total	320	711	64	140	20	19,7

How to evaluate the results achieved by Estonia?

The framework programme has certainly activated an unprecedented number of Estonian organisations with research and innovation capacity. 637 organisations have participated in calls for projects. Traditionally, research and education institutions have been most active (61%), also different foundations, non-profit organisations and consultation firms (25%). Estonians have participated most in applications for integrated projects (IP) (27.4%), specific targeted research projects (STREP) (24.6%) and specific support actions (SSA) (23.2%).

Participation was most active in the programmes IST (122), Marie Curie (87) and Citizens and Governance in a Knowledge-based Society (social sciences and humanities) (84). The number of successful projects has been the highest in the IST (26), biotechnology (13) and Marie Curie (13) programmes. The Sustainable Development Programme consists of three different areas in which the number of successful projects is the highest under the Environment Programme (12), followed by projects in the field of energy (6) and transportation (3). At the same time one of the most brilliant projects is from the Transportation Programme. The City of Malmö is the coordinator of the VISIT 2008 Project: Sustainable intermodal city traffic 2008. The City of Tallinn, AS Tallinna Autobussikoondis, AS Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondis, AS MRP Linna Liinid and Tallinn University of Technology are also involved in the project. Estonian partners will get 2,000,588 euros from the total budget of 10,400,000 euros.

SSA projects, intended to raise awareness of the framework programme and increase the participation, certainly had an important role in increasing the success rate of Estonia. The technological level of Estonian enterprises and research institutions is often inadequate for the initiation and coordination of large-volume projects. Therefore SSA projects constitute the majority of successful projects which have Estonian coordinators. Estonian researchers are currently coordinating only one integrated project - in the field of social sciences: LLL2010: Towards a Lifelong Learning Society in Europe: The Contribution of the Education System. The coordinator of the project with 14 partners is the Institute of International and Social Studies of the Tallinn University of Technology. It is also a unique case of having a large project (4.8 million euros) coordinated by someone from the so-called new member states.

COST

COST is an intergovernmental framework for European Co-operation in the field of Scientific and Technical Research, allowing the co-ordination of nationally funded research on a European level. COST Actions cover basic and pre-competitive research as well as activities of public utility.

The goal of COST is to ensure that Europe holds a strong position in the field of scientific and technical research for peaceful purposes, by increasing European co-operation and interaction in this field.

Functioning of COST is based on four main principles:

- "Bottom-up" approach - any researcher from any COST member state may initiate a new activity.

- Openness - COST is open for all research areas, the participation is not limited.
- Flexibility - participation is voluntary, it brings together only researchers from countries interested in the project.
- Self-financing - the research activities coordinated are financed from national sources. Coordination is financed by member states and the European Commission.

The EU Innovation Centre of the Archimedes Foundation fulfils the tasks of the Estonian national coordinator of COST. The national coordinator has constant contacts with national delegates of different committees and is responsible for communication between researchers and the COST Secretariat.

The year was stable and successful for COST as a whole. Starting the work of the joint ESF/COST agency and therefore signing a contract with the European Commission ensured timely financing of all projects. 15 new projects were started during the year.

In 2004 Estonia joined 16 new COST projects. In total, Estonia currently participates in 29 projects (3 projects have been completed).

Area	Total No. of projects	Participating organisations
Agriculture and biotechnology	4	2 University of Tartu (UT), 1 Institute of Experimental Biology, 1 Agricultural Research Centre
Forestry	3	2 Estonian Agricultural University, 1 UT
Chemistry	3	2 UT, 1 Tallinn University of Technology (TUT)
Social sciences and humanities	6	2 Tallinn Pedagogical University, 4 UT
Materials	1	1 TUT
Telecommunication and information sciences	5	4 TUT, 1 UT
Physics	3	1 National Institute of Chemical Physics and Biophysics, TUT, 1 UT
Medicine	1	1 UT
Environment	1	1 UT
Meteorology	2	1 Tartu Observatory, 1 UT

The COST seminar was held at the Pühajärve Conference Centre on 26-27 August, and a member of the COST Management Committee, Gorm Bramsnæs from Denmark, gave a presentation at the seminar. There were 18 participants at the seminar. The subjects were related to evaluation criteria of projects of different European research and innovation programmes and cooperation networks.

On 5-6 September the COST President Professor Francesco Fedi visited Estonia and gave a presentation about COST at the conference of Academia Europea.

eCONTENT PROGRAMME

eContent Programme supports above all access to public information and facilitation of its use, creation of information content in different languages and for different cultures, and development of the digital information content market.

The total financial volume of eContent was 100 million euros, plus the contribution from new member states. The duration of the programme was from December 2000 till the end of 2004.

The State Information Systems Development Centre, created as a result of the merger of the Estonian Informatics Centre and the Public Procurement Centre, is the coordinator of the eContent Programme in Estonia since May 2003. The Archimedes Foundation fulfils the tasks of the eContent National Contact Point, giving daily consultations concerning project applications, organising training and wider popularisation of the programme.

In the course of the eContent Programme in total 560 demonstration projects and 277 feasibility study applications were submitted for financing. Ca 13% of the projects submitted were financed, which shows on the one hand the huge popularity of the programme, and on the other hand that many perspective projects remain unfinanced by the European Commission due to the modest budget.

35 different organisations from Estonia participated in the eContent Programme with 37 applications in the course of a little less than two years, and six of them proved successful. Estonians were partners in the projects.

For Estonia, the eContent Programme has provided additional opportunities for cooperation and has proved successful. Our average success rate is quite comparable with the average of the programme and the average level of Europe, and therefore the delayed joining of the programme has not stopped Estonians from participating in international projects on an equal basis.

eTEN PROGRAMME

eTEN is an innovation programme financed by the European Union for the purpose of favouring the creation and implementation of new e-services that are independent of the technological platform. A narrower aim is to accelerate the introduction of e-services, creating new opportunities for the electronic communication of citizens, companies and administrations.

eTen Programme was opened to Estonia with its accession to the European Union, i.e. from 1 May 2004, and in 2004 the programme supported the creation of online content solutions in six areas:

- e-government,
- e-health,
- e-involvement,
- e-learning,
- security solutions,
- e-services for SMEs.

The type of participants in the programme is not limited, and both public organisations (incl. ministries) and private companies, foundations, non-profit organisations, research and development institutions, universities and institutes can participate in the programme.

Financing mainly follows the principle of co-financing - the maximum rate of financing above all depends on the type of the project - preparation of the business plan and the original prototype is supported to the extent of up to 50%, and in the full development of a service the self-financing of an applicant reaches 90%.

In total, 12 applications were submitted to the first call for projects opened for Estonia, and Estonian organisations had the status of partners in the projects. However, Estonian organisations participated in relatively competitive applications, as two applications of 12 proved successful and one was only just left out from among successful projects and was included in the reserve list.

ESTONIAN RESEARCH INFORMATION SYSTEM - ERIS

The aim of the Estonian Research Information System - ERIS is to concentrate the information on Estonian R&D activities to a common database and to make it accessible to the general public both in Estonia and on an international scale. ERIS allows institutions and researchers engaged in R&D activities to make their activities more public. Through the ERIS grant application system, applications can be submitted to the Estonian Science Fund and to the Ministry of Education and Research.

410 new projects and applications and information on the financing of all follow-up projects of the Estonian Science Fund and of follow-up projects with targeted financing were added to the database in 2004.

As of 31 December the information system included 3581 research subjects and 5576 individuals.

970 individuals were registered as users of the electronic grant application system. Also CVs submitted through the grant application system were added to the information system, if the submitter of the CV gave the permission to publish it in ERIS (342 individuals made their CV public).

Information about the publications of Estonian researchers in most frequently cited international journals (journals abstracted by ISI) was gathered in a separate database. The database contains 4434 bibliographical entries, 7966 authors; there are 2417 Estonian authors.

The first names of Estonian authors were added through checking the articles de visu.

At the request of the Research Competence Council, additional information was gathered from targeted financing applications in order to check the eligibility of applicants.

Development work

Preparation of new targeted financing and grant application forms

Annual changes in the procedure of targeted financing and in the procedure of application for grants of the Estonian Science Fund made it necessary to develop new CV, application and reporting forms. The targeted financing forms created, from which data can be read automatically to the database with the software created already last year, are located at the address <http://www.hm.ee/uus/hm/client/index.php?03526230131553207>.

Similar forms were created also for ERIS.

Technical solution of abstracts of publications and their interfacing with ERIS

Individuals registered in ERIS obtained an opportunity to check the information about them in abstracts of publications of Estonian authors in the most frequently cited journals.

Estonian Research Information System ETIS

The foundation participated in the working group set up for the development of project analysis documentation for the creation of the Estonian Research Information System.

Presentations, international communication

The foundation participated in the CRIS2004 conference held in Antwerp, Belgium on research information systems. A prototype was prepared in cooperation with NIWI (Netherlands Institute for Scientific Information Services) for the conference held on 13-15 May, and it was demonstrated to participants in the conference particularly as a simple opportunity for concentrating to a common database the information of different local research information systems based on the CERIF standard.

The ERIS information system was presented on 15 July in the Department of Research and Institutional Development of the University of Tartu and at the meeting of the members of EuroCRIS in Budapest on 11–13 November.

YOUNG SCIENTISTS

Young Scientists Association

The Young Scientists Association is a link between talented and inquisitive young people and researchers. The mission of the Young Scientists Association is to support the development of the creativeness of students in research. The Young Scientists Association finds a researcher who will supervise a young student in studying the field he is interested in with the support and under the direction of the researcher and finding answers to questions. It is an opportunity for school students to become familiar with the academic world under the supervision of active researchers and to delve into the opportunities of scientific research in a fascinating field of research. The Young Scientists Association is also a club where young people with similar interests can meet.

Former members of the association who have become active researchers and otherwise capable people by now, decided at the end of 2003 to re-establish the association which was active in 1980s.

By the end of May all research institutions which wished to have cooperation sent information to Archimedes about the research fields and subjects in which researchers would be willing to involve children. It resulted in a contact network consisting of 82 contact persons. Approximately 15 children had found a supervisor by autumn.

Preliminary information about the re-establishment of the Young Scientists Association was sent to schools and directly to children already known by their research talent from research competitions and olympiads, and to their teachers.

The main achievements in 2004 on the way to the re-establishment of the Young Scientists Association were as follows:

- Establishment of contacts with research institutions and setting up an adequately functioning cooperation network
- Taking preliminary information to schools and bringing the first interested students together with supervisors
- Opening event of the re-establishment of the Young Scientists Association on 11 November in the hall of the Academy of Sciences with the participation of 170 children.

Estonian Contest for Young Scientists

The aim of the contest is to appreciate the research performed in Estonian schools and to give recognition to young people who have achieved outstanding results.

In 2004 the Archimedes Foundation in cooperation with the Ministry of Education and Research and the AHHA Science Centre carried out the third Estonian Young Scientists contest for school students.

48 studies from 61 authors from 33 schools were submitted to the contest of 2004.

15-19-year-old young people were expected to participate at the contest with their research from all fields of science. While in the previous years the majority of studies have represented sciences, in 2004 almost a half of the studies were from the field of humanities - from history to philology. For instance the Fibonacci numbers and the situation of the homeless in Tallinn, European Estonian language and the radio engineering properties of copper and aluminium, knoidal waves created by speedboats and use of impolite expressions by young people, long-spined sea scorpion and use of proverbs in study literature had been studied.

The studies received were evaluated by a committee consisting of 7 members in two rounds - they first evaluated the written studies and invited the authors of the 13 best studies before the committee to defend their studies. The winners were selected as a result of round 2.

Time schedule of the contest of 2004:

March 15 - deadline for the submission of studies for the contest

April 28 - round 2 of the contest, decision of the committee about the results of the contest

May 14 - completion of the contest, awarding of the winners

June 4 - deadline for the EU Contest for Young Scientists - submission of studies

September 25-30 - EU Contest for Young Scientists in Dublin

December 28 - declaration of the contest of 2005

The prize fund of the contest was 50,000 kroons. Studies of basic school students and gymnasium students were evaluated separately and equal prizes were awarded also to studies from several different fields. Supervisors of the best studies received bonuses. Special bonuses were from Archimedes Foundation, AHHA Science Centre and l'Institut Scientifique Fran?ais.

The committee selected Estonian representatives for the EU Contest for Young Scientists from among young people who had received I prize. Only winners of national contests of European countries are admitted to the European contest.

Estonian representatives at the EU Contest for Young Scientists in Dublin in 2004:

- Sven-Erik Enno, Kaupo Mändla (Türi Gymnasium) - Soil humidity and factors influencing it
- Tanel Ainla (Viljandi Youth Hobby Centre) - Comparison of the use of copper and aluminium in radio engineering in practical conditions

MOBILITY CENTRE

Estonian Network of Mobility Centres

It is the task of the members of the Estonian Network of Mobility Centres to give practical advice and assistance to mobile researchers and their family members in all issues concerning mobility. As a token of having taken such an obligation, all information centres have signed a Declaration of Commitment, promising to "respect the operational mission of the European Network of Mobility Centres". The declaration specifies the areas in which advice and assistance is provided. Such areas are:

- entry conditions;
- visas;
- work permits;
- recognition of diplomas;
- job opportunities;
- salaries;
- taxation;
- pension rights;
- health care;
- social security;
- accommodation;
- day care and schooling;
- language courses;
- access to the culture of the host country.

The network consists of five institutions: Archimedes Foundation (project coordinator), Estonian Academy of Sciences, University of Tartu, Tallinn University of Technology and Tallinn Pedagogical University. The two former institutions are project partners, Archimedes Foundation is the brighthead organisation of the Estonian Network of Mobility Centres. The universities are beneficiaries of the project with no financial or reporting obligations. The structure of the network was planned on the basis of the currently functioning foreign researchers' support system and the aim of the project is not to replace but to consolidate that system.

Estonian Researchers' Mobility Portal smartEstonia.ee

For the efficient use of resources and to ensure sustainability, the Archimedes Foundation decided to combine the portals intended for foreign students and foreign researchers.

The design and the content management system of the smartEstonia.ee portal were completed by 31 May 2004. The portal part "Researcher Mobility" contains practical information for foreign researchers coming to Estonia. The content of that part was completed in September-December 2004 and since 16 December 2004 the link of smartEstonia.ee has been added to the respective section (see <http://europa.eu.int/eracareers/>) of the European Researchers' Mobility Portal. Gradual additions are made to the content of the portal.

Use of the European Researchers' Mobility Portal

Due to the above-mentioned reasons the Estonian Researchers' Mobility Portal is different from the mobility portals of other countries which predominantly adopted the design and structure of the European portal. Because of practical considerations no separate database of vacancies was created in the Estonian portal; instead, it promotes among research institutions (particularly universities) the opportunity to post their (research) vacancies free of charge in the European portal.

ERA-MORE - Network of European Mobility Centres

In addition to the creation of national networks the European Commission supports the development of the European network. The acronym of the Network of European Mobility Centres is ERA-MORE, which is derived from the words European Research Area and MOBILE REsearchers.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS

Balance Sheet	31.12.2004	31.12.2003
ASSETS		
Current assets:		
Cash and bank accounts	62 741 495	20 327 979
Accounts receivable	204 275	87 070
Total accounts receivable	204 275	87 070
Other short-term receivables	1 423 483	1 054 640
Total other short-term receivables	1 423 483	1 054 640
Interest income	61 209	0
Total accrued income	61 209	0
Tax prepayments	0	85 007
Other deferred expenses	24 905 965	12 777 824
Total deferred expenses	24 905 965	12 862 831
Prepayments to suppliers	32 540	25 765
Total inventories	32 540	25 765
Total current assets:	89 368 967	34 358 285
Fixed assets		
Tangible fixed assets:		
Machinery and equipment	1 350 464	1 766 013
Vehicles	186 219	0
Other assets	1 245 277	1 435 254
Accumulated depreciation of fixed assets	-2 143 806	-2 768 835
Total tangible fixed assets:	638 154	432 432
Intangible fixed assets	4 892	6 224
Total fixed assets:	643 046	438 656
TOTAL ASSETS	90 012 013	34 796 941

LIABILITIES		
Short-term liabilities:		
Repayments of long-term debt obligations in the next period	78 446	0
Total debt obligations	78 446	0
Prepayments of buyers	700	700
Total prepayments of buyers	700	700
Accounts payable to suppliers	1 887 581	577 625
Total accounts payable	1 887 581	577 625
Other short-term debts	213 654	0
Total other short-term debts	213 654	0
Taxes payable	1 139 204	784 644
Total taxes payable	1 139 204	784 644
Payables to employees	1 179 748	940 546
Interest payable	285 771	68 192
Other accrued expenses	162 486	121 568
Total accrued expenses	1 628 005	1 130 306
Unpaid donations and grants	8 224 381	2 383 835
Targeted financing of operating expenses	76 050 500	29 481 175
Total targeted financing	84 274 881	31 865 010
Total short-term liabilities:	89 222 471	34 358 285
Long-term liabilities:		
Targeted financing of fixed assets	643 046	438 656
Long-term capital lease liabilities	146 496	0
Total long-term liabilities:	789 542	438 656
TOTAL LIABILITIES	90 012 013	34 796 941

Income Statement

	2004	2003
Targeted donations and grants	65 204 766	36 081 611
Targeted donations and grants for the financing of fixed assets	274 871	278 566
Income from operating activities	1 245 233	1 450 429
Other income	10 000	26 156
Total income:	66 734 870	37 836 762
Direct expenses of projects with targeted financing	-16 096 464	-9 276 643
Donations and grants allocated	-36 702 157	-17 319 295
Labour expenses:		
Salary expense	-10 350 224	-8 362 862
Social tax	-3 467 321	-2 801 852
Total labour expenses	-13 817 545	-11 164 714
Depreciation and devaluation of fixed assets	-267 409	-278 566
Other expenses	-110 972	-75 135
Total expenses:	-66 994 547	-38 114 353
Profit of operating activities	-259 677	-277 591
Financial income and expenses:		
Interest income	318 649	315 544
Loss from changes in exchange rates	-58 972	-37 953
Total profit of the accounting year	0	0

Statement of Cash Flows

	2004	2003
Adjustment for depreciation	267 409	278 566
Adjustment for interest income	-318 649	-277 591
Adjustment for profit from the sale of fixed assets	-10 000	-26 156
Adjustment for writing-off fixed assets	9 621	21 044
Adjustment for loss from changes in the exchange rate	-58 972	-37 953
Changes in the balances of current assets	-12 603 941	-4 832 565
Changes in inventories	6 775	-8 536
Changes in the balances of short-term liabilities	54 867 846	2 396 436
Targeted donations and grants received	117 326 486	39 341 567
Targeted donations and grants spent	-117 291 705	-39 318 662
Total cash flows from operating activities	42 194 870	-2 463 850
Acquisition of fixed assets	-481 420	-343 559
Acquisition of fixed assets on the terms of capital lease	285 710	0
Received from the sale of fixed assets	10 000	47 200
Interest received	348 153	337 861
Cash flows from investment activities	162 443	41 502
Interest paid	-29 504	-22 317
Capital lease payments made	-60 789	0
Long-term leasing commitments taken	146 496	0
Cash flows from financing activities	56 203	-22 317
Total cash flows	42 413 516	-2 444 665
Cash and cash equivalents at the beginning of the period	20 327 979	22 772 644
Cash and cash equivalents at the end of the period	62 741 495	20 327 979
Changes in cash and cash equivalents	42 413 516	-2 444 665

ISSN 1406-7714

Väljaandja: Sihtasutus Archimedes

Tallinn
Koidula 13A
Tallinn 10125
tel 696 2418
faks 696 2426
arch@archimedes.ee

Tartu
Väike-Turu 8
Tartu 51013
tel 730 0324
faks 730 0336
tartu@archimedes.ee

roheline trükis

Trükitud keskkonnasõbralikule paberile
looduslike õlide ja vaikude baasil valmistatud värvidega ©Triip